

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

โดย
นางสาวจุฑาธิป เปลาเล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

โดย
นางสาวจุฑาธิป เปลาเล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON CRITICAL READING OF
MATTHAYOMSUEKSA FOUR STUDENTS BY PROBLEM BASED LEARNING

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)
โดย	จุฑาธิป เปลาเล
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา หอมทุ่ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ประพนธ์ เรืองณรงค์)

57255402 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ/ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

นางสาว จุฑาธิป เปลาเล: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 ห้อง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 มีนักเรียนจำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ในระดับมากที่สุด

57255402 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : CRITICAL READING/ PROBLEM BASED LEARNING

MISS JUTATHIP PLAOLAY : THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON CRITICAL READING OF MATTHAYOMSUEKSA FOUR STUDENTS BY PROBLEM BASED LEARNING THESIS ADVISOR : BAMROONG CHAMNANRUA, Ph.D.

The purposes of this research were to : 1) compare of the student's ability in critical reading of Matthayomsueksa four students, before and after teaching by Problem Based Learning 2) to study the students' opinions towards the Problem Based Learning. The sample, selected by a sample random sampling technique, comprises 24 Matthayomsueksa 4/6 of Princess Chulabhorn Science High School ,Phetchaburi, during the 1st semester of academic year 2018. The instruments used for gathering data consisted of: 1) the lesson plan, 2) achievement test, and 3) a questionnaire on opinions towards the Problem Based Learning. The collected data were analyzed by mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.) and t-test dependent.

The results of the study were as follows :

1. students' learning achievement on critical reading of Matthayomsueksa four students after being taught by Problem Based Learning were significantly higher than before using the Problem Based Learning at the .01 level
2. The students' opinions towards the Problem Based Learning were at the highest level.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบน้อมบูชาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณแห่งบิดามารดาบุพการี คุณแห่งบูรพาจารย์ รวมถึงพลังงานดีทั้งหลายทั้งปวงอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและกล่อมเกลาจิตใจให้ตั้งมั่นอยู่ในทางแห่งผู้เจริญ ปกปักษ์รักษา ค้ำครองให้ผ่านพ้นปัญหา อุปสรรค ภัยอันตรายต่างๆ ด้วยสติควบคู่กับปัญญา ประกอบเป็นรากฐาน อันมั่นคงในการประกอบสัมมาชีพแห่งตน

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาของ คณาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบของพระคุณ อาจารย์ ดร.บำรุง ชำนาญเรือ รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมทุ่ง ที่กรุณามอบโอกาส ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง ขจัดความขลาดเขลาแก่ศิษย์จนเกิดปัญญาและ ประสบผลสำเร็จ

กราบขอบพระคุณอาจารย์พงษ์กรณ์ วีรพิพรรธน์ อาจารย์พรไพสน คนมี และอาจารย์สนฤดี ศรีสวัสดิ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเครื่องมือ ขอบพระคุณอาจารย์ ศิริพร คำสิงห์ ที่อนุเคราะห์ตรวจสอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขอบพระคุณผู้อำนวยการชลิตร ระหว่างบ้าน ที่กรุณา เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกศาสตร์ ทุกแขนงอย่างเต็มกำลัง ส่งศิษย์ให้ถึงฝั่งฝันแล้วครั้งเล่าอย่างไม่ย่อท้อ

ขอบคุณอาจารย์กฤษณะ ถ้ำทะแย อาจารย์พรพิมล หงษ์น้อย อาจารย์พงษ์กรณ์ วีรพิพรรธน์ ผู้เป็นยิ่งกว่ากัลยาณมิตร คอยติดตาม ถามไถ่ให้กำลังใจและอยู่ข้างๆ ทุกช่วงสำคัญของชีวิต ขอบใจนักเรียนโรงเรียน วิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอบคุณมิตรและ กัลยาณมิตรทุกคนที่ไม่อาจเอยนามได้ทั้งหมด หากแต่ความรักและความหวังดีของทุกคนเป็นเสมือนยาเย็นแลน้ำทิพย์ ที่รักษาและปลอบประโลมใจให้ชุ่มชื้นและมีกำลังประกอบคุณความดีสืบไป

ขอกราบแทบเท้าด้วยสำนึกในพระคุณอันสุดประมาณของพ่อเกษม แม่ยุพิน เปลาเล ผู้มอบชีวิต และวางรากฐานการศึกษาให้ลูกอย่างดีที่สุดสำหรับใช้เป็นเครื่องเลี้ยงตนต่อไปในภายภาคหน้า ผู้ที่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต เป็นโลกทั้งใบของลูก ขอกุศลอันเกิดจากงานวิจัยในครั้งนี้โปรดเป็นแสงและเครื่องนำให้พ่อไปสู่ภพภูมิอันดี แม้เป็นผู้เจริญในธรรมพร้อมข้ามผ่านวิญญูะในกาลอันสมควร

จุฑาธิป เปลาเล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
คำถามการวิจัย	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
สมมติฐานการวิจัย.....	12
ขอบเขตการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	14
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	15
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL)..	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการทดลอง.....	52

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ	53
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นดำเนินการทดลอง	62
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	64
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	65
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผลการวิจัย	69
ข้อเสนอแนะ	74
รายการอ้างอิง	75
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	81
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	83
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	122
ภาคผนวก ง แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	135
ภาคผนวก จ ตารางและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	138
ประวัติผู้เขียน	148

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 - 2559 ค่าสถิติแยกตามสาระ (สาระการอ่าน) สำหรับโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี.....	4
ตารางที่ 2	มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน	18
ตารางที่ 3	โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 ท 30101ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	25
ตารางที่ 4	สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	43
ตารางที่ 5	แสดงเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	54
ตารางที่ 6	จำนวนข้อสอบตามพฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	58
ตารางที่ 7	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	64
ตารางที่ 8	ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคที่การศึกษาเป็นไปอย่างไร้พรมแดน เป็นยุคที่ศิลปะวิทยาการต่าง ๆ รวมถึงความคิด สังคมและสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข มนุษย์จึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ใหม่และติดตามข่าวสารต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร กล่าวคือมนุษย์รับสารผ่านการอ่าน การฟัง และการดู และส่งสารผ่านการอ่านและการพูด แม้ในปัจจุบันจะมีช่องทางสำหรับติดต่อสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบแต่การอ่านก็ยังเป็นวิธีการรับสารที่สำคัญของมนุษย์ตั้งแต่การดำรงชีวิต การศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การเสริมสร้างประสบการณ์ ความคิด รวมถึงการแสวงหาสิ่งจรรโลงใจ ดังนั้น การอ่านจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ทุกคน ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2531) ที่ทรงกล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

ข้าพเจ้าเห็นว่าการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อันเป็นประโยชน์แก่ตนและสังคม ในเชิงวิชาการ การอ่านมิใช่เป็นเพียงการรับสารเท่านั้นแต่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความคิดและภูมิปัญญาอันซับซ้อน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่ต้องการการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาบุคลากรในระดับการศึกษาและสาขาอาชีพต่างๆ

Bacon (อ้างถึงใน สุพรรณณี วราทร, 2545: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า “การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์” เช่นเดียวกับสุจจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2523 : 98) ที่ได้เสนอแนวคิดเรื่องความสำคัญของการอ่านไว้ว่า “ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวันเพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ ” ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พลฤกษ์วัน (2529 : 8-9) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านโดยสรุปได้ว่าการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ ไม่ว่านักเรียนจะเรียนวิชาใดก็ต้องอาศัยทักษะการอ่านเสมอ ถ้ามีทักษะการอ่านที่ดี การเรียนวิชาอื่น ๆ ก็ย่อมเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ฉวีวรรณ คูหาอภิณนันทน์

(2542 : 2) ได้กล่าวว่า “การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง”

ความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นเห็นสอดคล้องกันว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต ใช้ในการแสวงหาความรู้พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้นั้นไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้การรับข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดนั้นผู้รับสารจะต้องใช้วิจารณญาณในการรับสาร กล่าวคือผู้รับสารจะต้องคิดพิจารณา แยกแยะ และประเมินสารได้อย่างถูกต้อง ดังที่ โภชัย สาริกบุตร (2521 : 56) ได้กล่าวไว้ว่า “ปรากฏการณ์ที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างไรแล้วผู้อ่านเข้าใจได้หมด รู้เท่าทันทุกความคิดแต่ผู้อ่านมีความคิดเป็นของตนเอง รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์เลือกรับแต่ความคิดที่เป็นประโยชน์และขจัดความคิดที่เหลวไหลไร้สาระออกไป เรียกว่า อ่านดี คือ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ” เช่นเดียวกับ นภลัย สุวรรณธาดา (2526 : 563) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ใคร่ครวญ และประเมินได้ว่าข้อความหรือเรื่องที่อ่านนั้นสิ่งใดเป็นใจความสำคัญ สิ่งใดเป็นใจความประกอบ และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นของผู้เขียนที่เสนอแก่ผู้อ่าน รวมทั้งประเมินได้ว่าผู้เขียนสื่อสารได้อย่างเหมาะสมหรือไม่

สุพรรณวี วราทร (2545 : 47) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านอย่างละเอียด ต้องใช้ทักษะการอ่านหลายอย่างประกอบกันโดยเฉพาะการวิเคราะห์และการตีความ ซึ่งผู้ที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณได้มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ทางภาษาดี มีความสามารถคิดอย่างมีเหตุผล และมีประสบการณ์ในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “การรับสารขั้นต้นคือการอ่านตัวอักษรออก จากนั้นทำความเข้าใจกับความหมายของตัวอักษรนั้นโดยอาศัยประสบการณ์ที่มนุษย์มีอยู่ การอ่านที่เข้าใจเรื่อง จับใจความสำคัญของเรื่องได้ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ จนกระทั่งสามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ การอ่านขั้นนี้เรียกว่า การอ่านเป็น” (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547 : 130-131) นอกจากนี้สิริอาภา รัชตะหิรัญ (2548 : 63) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ต้องใช้ความสามารถและสติปัญญา ผู้อ่านควรเข้าใจแนวคิดหรือเจตนาของเรื่องตลอดจนเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ทศนคติ และน้ำเสียงของผู้เขียนที่แสดงออกมาในข้อเขียน”

จากความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็น การอ่านขั้นสูง ต้องอาศัยประสบการณ์ในการอ่าน อันประกอบด้วย การจับใจความ การคิดวิเคราะห์ การตีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ทักษะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้อย่าง ชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งจะนำมาสู่ประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคมในอนาคต ด้วยประโยชน์ของการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ กำหนดให้มีรายวิชาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อใช้ในการสื่อสาร ดังปรากฏในมาตรฐาน การเรียนรู้ และ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.4-6/2-5 2) ตีความ แคลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน 3) วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล 4) คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต 5) วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิด ใหม่อย่างมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 14-15) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มโรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2557) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่กำหนดให้มีรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 และรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2 ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของทักษะทางภาษาไทยว่าจะเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้นำไปใช้แสวงหา ความรู้และทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เพราะหากนักเรียนใช้ทักษะภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว ก็จะสามารถเข้าใจเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้กำหนด ตัวชี้วัดความสำเร็จของนักเรียนไว้ว่าในการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนจะต้องมี ผลคะแนนเฉลี่ยแต่ละสาระการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งผลที่ได้ก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 – 2559 โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เพชรบุรี ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 - 2559 ค่าสถิติแยกตามสาระ (สาระการอ่าน) สำหรับโรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

ปี พ.ศ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2557	100.00	50.02	10.27
2558	100.00	56.51	11.86
2559	100.00	68.32	13.53

แม้ว่าผลการทดสอบจะมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นแต่ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังที่ สรุพล ทองหล่อ (26 ตุลาคม 2559) และ สายชล บุญชัย (26 ตุลาคม 2559) ครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ถึงปัญหาที่พบในการสอนอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณโดยสรุปไว้ว่าการที่นักเรียนมีผลการเรียนในสาระภาษาไทย หรือรายวิชาอื่นๆ ไม่ดีเท่าที่ควรนั้นเป็นเพราะนักเรียนขาดวิจารณ์ญาณในการอ่าน คือ นักเรียนไม่สามารถหาใจความสำคัญของเรื่องได้ ไม่รู้ความหมายของคำทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ไม่สามารถวิเคราะห์เนื้อหา จุดมุ่งหมาย น้ำเสียง รวมถึงไม่สามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในเรื่องได้ ซึ่งเกิดจากการที่นักเรียนอ่านหนังสือน้อยเพราะส่วนใหญ่จะรับสารจากการฟังและ การดูมากกว่า อีกทั้งนักเรียนยังรู้สึกเบื่อหน่ายเมื่อต้องอ่านหนังสือหรือถ้อยความที่มีเนื้อหามากอีกด้วย

นอกจากนี้ พรไพโรสน คนมี (9 พฤศจิกายน 2559) ครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียน จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ได้ให้สัมภาษณ์โดยสรุปไว้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้นผู้อ่านจะต้องมีประสบการณ์ มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตีความ การเชื่อมโยงความคิดที่ผู้เขียนสอดแทรกลงไปในเรื่อง ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ นอกเหนือจากหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณแล้ว ครูผู้สอนจะต้องเลือกบทอ่านให้เป็นปัจจุบัน บทอ่านต้องน่าสนใจ มีประโยชน์ต่อนักเรียน ที่สำคัญครูจะต้องตั้งคำถามให้ถึงขั้นวิจารณ์ญาณและ กระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามเหล่านั้นได้ด้วยความถูกต้องและไม่ขัดเขิน

ด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา แต่ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหา ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ที่คงทน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่าน นั่นคือวิธีการจัดการเรียนรู้ซึ่งวัชราน เล่าเรียนดี (2545 : 172) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้การอ่านไว้หลากหลายวิธี เช่น วิธีสอนอ่านด้วย KWL, KWL PLUS, SQ3R เทคนิคกลุ่มช่วยสอนเป็นรายบุคคล เทคนิค CIRC (Cooperative integrated reading and composition) เทคนิคบูรณาการอ่านและการเขียนเรียงความ เทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) เทคนิคการศึกษาแบบกลุ่ม (Group investigation) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้นั้นคือ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เป็นเทคนิควิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ซึ่งมีฉันทนาธรรมบุศย์ (2545: 14-15) กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สรุปได้ว่าในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20 Dewey นักการศึกษาชาวอเมริกาซึ่งเป็นผู้คิดค้นวิธีสอนแบบแก้ปัญหาได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการลงมือทำ (Learning by doing) นำไปสู่การสอนรูปแบบต่าง ๆ ในปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการสอนที่มุ่งสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ไขปัญหาโดยปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และปัญหาจะกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาการแก้ปัญหา การค้นคว้าข้อมูล การใช้เหตุผล การค้นหาวิธีแก้ปัญหา โดยผู้สอนอาจนำนักเรียนเผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์จำลอง ซึ่งกระบวนการข้างต้นจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเองเข้าใจเมื่อได้ลงมือทำเองก็จะเกิดความรู้อย่างแท้จริง ความเข้าใจที่คงทน ดังที่ได้มีผู้ทดลองใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้วได้ผลคือ อ้อแก้ว เตือนอุประ (2548 : 889) ศึกษาผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มคำตอบที่ถูกต้องในทุกตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิชัย เหล่าพิเดช (2556 : 81-93) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง และ นิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557 : 84-90) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน

อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลจากการศึกษาพบว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นเป็นวิธีการที่มุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาความคิดอย่างหลากหลายทั้งด้านการหาข้อมูลที่เป็นความจริง นอกจากนี้จากการศึกษาปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและผลการวิจัยต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน น่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับแก้ไขปัญหาคาดการณ์อย่างมีวิจารณญาณได้ดี เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) จากนักวิชาการดังนี้

ยุรวุฒน์ คล้ายมงคล (2545 : 118-123) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมปัญหา เพื่อสร้างปัญหาสำหรับการเรียนให้ได้ตามสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และกระบวนการที่ต้องการ
2. สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา เพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าปัญหามีความสำคัญ และนำให้ความสนใจและเวลาดำเนินการ และเพื่อนำเสนอปัญหา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค

การอภิปรายที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม การใช้คำถามที่กระตุ้นประสบการณ์เดิม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการทดลอง

3. สร้างกรอบของการศึกษา เพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตที่ชัดเจนที่จะทำให้การศึกษาค้นคว้าเป็นรูปธรรมชัดเจน ดำเนินต่อไปได้ง่ายและเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการระดมสมอง การเขียนตารางแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่รู้ ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และเทคนิคการระดมสมองเพื่อช่วยหาแนวคิด

4. ศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบการศึกษา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ของแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และเพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการอภิปรายข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อยของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี

6. สร้างผลงาน เพื่อสร้างชิ้นงานหรือดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค การทำงานเป็นกลุ่ม

7. ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและกระบวนการประเมินการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค Mind mapping

วิชา เล่าเรียนดี (2547 : 73) เสนอแนะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เผชิญปัญหา
2. จัดกลุ่มนักเรียนร่วมมือกันเรียนรู้ (3-5คน)
3. ให้นักเรียนถามคำถามในประเด็นที่สงสัยเกี่ยวกับปัญหา
4. นักเรียนร่วมกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา
5. นักเรียนร่วมกันแสวงหาความรู้และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา

6. นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาและเสนอผลงาน

7. ร่วมกันประเมินผลงานกลุ่มและผลการทำงาน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554 : 59 - 62) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของ Arends (2001 : 362-366) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แนะนำปัญหา เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน บอกละเอียดที่นักเรียนต้องทำ และแนะนำขั้นตอนการศึกษา

2. กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถกำหนดงานที่ต้องทำได้

3. รวบรวมข้อมูล เพื่อช่วยให้นักเรียนใช้ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลหรือดำเนินการทดลองเพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้

4. เตรียมนำเสนอผลงาน เพื่อช่วยนักเรียนวางแผนและเตรียมนำเสนอผลงานอย่างเหมาะสม

5. วิเคราะห์และประเมินผลการทำงาน เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถวิเคราะห์และประเมินกระบวนการแก้ปัญหาที่ค้นพบได้

ไพศาล สุวรรณน้อย (2558 : 4) เสนอแนะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 4 รูปแบบ คือ แบบ 7,9,10 และ 11 ขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 แบบ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. Clarifying unfamiliar terms ทำความเข้าใจปัญหาและความหมายของปัญหา

2. Problem definition กลุ่มนักเรียนระบุปัญหาหรือข้อมูลสำคัญร่วมกันในกลุ่ม

3. Brainstorm กลุ่มนักเรียนร่วมกันระดมสมองวิเคราะห์ปัญหาเพื่อสร้างสมมติฐานที่สมเหตุสมผล

4. Analyzing the problem กลุ่มนักเรียนวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและสมมติฐาน

5. Formulating learning issues กลุ่มนักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่ออธิบายผลการวิเคราะห์ ทบทวนผลการศึกษาว่าชัดเจนหรือบกพร่อง

6. Self-study นักเรียนค้นคว้ารวบรวมสารสนเทศจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. Reporting รายงานข้อมูลสารสนเทศ นำมาอภิปรายแล้วสรุปหลักการ

รูปแบบที่ 2 แบบ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจปัญหาและความหมายของปัญหา
2. นิยามปัญหาหรือระบุปัญหา โดยระดมสมองอย่างมีเหตุผลและวิจารณ์ญาณ
3. วิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์
4. ตั้งสมมติฐาน โดยพยายามตั้งสมมติฐานให้มากที่สุด
5. จัดลำดับความสำคัญของสมมติฐาน
6. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้จากสมมติฐาน
7. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกกลุ่ม เช่น เอกสาร ตำรา ผู้เชี่ยวชาญ
8. สังเคราะห์ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกกลุ่ม
9. สรุปการเรียนรู้หลักการและแนวคิดจากการแก้ปัญหาโดยนำความรู้มาเสนอต่อสมาชิก

รูปแบบที่ 3 แบบ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนเผชิญปัญหาที่คลุมเครือ
2. นักเรียนถามคำถามจากสิ่งที่สนใจจากสถานการณ์ โดยใช้ IPF question
 - I - Interesting question
 - P- Puzzling question
 - F- Important answer to fine
3. ดำเนินการค้นหา – เริ่มจาก IPF
4. เขียนแผนผังการค้นหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ
5. การสำรวจปัญหา/สืบเสาะ เพื่อช่วยกำหนดกลยุทธ์ของกลุ่ม
6. การวิเคราะห์ – นักเรียนรู้รับผิดชอบต่อการวิเคราะห์ผล
7. การเรียนรู้ซ้ำ – เสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่อกัน เกิดความเข้าใจใหม่และนำไปใช้แก้ปัญหา

และนิยามปัญหา ถ้าไม่ชัดเจนไปเรียนรู้เพิ่ม

8. การสร้างแนวคำตอบและข้อเสนอแนะ
9. สื่อความหมายผลลัพธ์ที่ได้
10. การประเมินผล – โดยครู นักเรียน และเพื่อน

รูปแบบที่ 4 แบบ 11 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดกลุ่มแนะนำสมาชิก
2. กำหนดวัตถุประสงค์
3. ศึกษาปัญหาที่ได้รับ ขยายรายละเอียดของปัญหา
4. กำหนดประเด็นในการเรียนรู้
5. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนดำเนินการ
6. ทำความเข้าใจเชื่อมโยงในเรื่องของ ข้อมูลที่ต้องศึกษา
7. กำหนดเรียนรู้
8. รวบรวมความรู้ที่ได้มาจากการค้นคว้าสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง
9. ทำความเข้าใจซ้ำอีกกับความรู้ที่ได้รับใหม่
10. เลือกรูปแบบในการแก้ปัญหา/นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา
11. การประเมินผล

จากการศึกษาทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานเขียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็น ปัญหาสามารถกำหนดปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ และเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อระบุปัญหาและทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งสังเกตได้จากสถานการณ์ หรือข้อมูลที่ครูเสนอ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ นักเรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นในการใช้แก้ปัญหา โดยสืบค้นจากเอกสาร ตำราเรียน และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหา

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ นักเรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่มและชิ้นงาน

วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

(Problem Based Learning : PBL)

มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้ สถานการณ์ หรือตัวอย่างข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานเขียนเพื่อ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและ มองเห็น ปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นตอนที่นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อระบุนิยามและทำความเข้าใจปัญหา จากสถานการณ์ หรือข้อมูลที่ครูเสนอ แล้วร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ ของปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียน ดำเนินการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นใน การแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายและ แลกเปลี่ยนความรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียน ร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหา

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นที่ นักเรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็น ผลงานในรูปแบบต่างๆ

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล นักเรียน ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้โดยประเมิน จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงาน กลุ่มและชิ้นงาน

ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัด การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 ห้อง ห้องละ 24 คน รวมทั้งสิ้น 144 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 ห้อง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 มีนักเรียนจำนวน 24 คน ซึ่งได้มา

จากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยวิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

2. ตัวแปรตาม

2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

1. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2557) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

2. เนื้อหาที่ใช้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ สารคดี บทความ เรื่องสั้น และกวีนิพนธ์

ระยะเวลาในการทดลอง

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 8 คาบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วย

ตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในความรู้เรื่องนั้นๆ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเสนอสถานการณ์ ผู้สอนเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานเขียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ และเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบ

2.2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อระบุปัญหาและทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งสังเกตได้จากสถานการณ์ หรือข้อมูลที่ครูเสนอ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2.3 ขั้นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ นักเรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นในการใช้แก้ปัญหา โดยสืบค้นจากเอกสาร ตำราเรียน และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

2.4 ขั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหา

2.5 ขั้นนำเสนอ นักเรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย

2.6 ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่มและชิ้นงาน

3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่คงทน และมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น
2. ครูผู้สอนได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2557) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.3 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.4 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.5 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.6 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL)
 - 3.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 3.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 3.3 จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 3.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กระทรวงศึกษาธิการ (2551:1-18) ได้กำหนดคุณภาพของนักเรียนภาษาไทยเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไว้ดังนี้

ออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจดีความแปลความ และขยายความเรื่องที่สามารถอ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่สามารถอ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผลคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกรายงานย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดูมีวิจาร์ณญาณในการเลือกรื่องที่ฟังและดูวิเคราะห์วัตถุประสงค์แนวคิดการใช้ภาษาความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดูประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องพูดแสดงทรรศนะโต้แย้งโน้มน้าวและเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผลรวมทั้งมีมารยาทในการฟังดูและพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษาอิทธิพลของภาษาและลักษณะของภาษาไทยใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โคลงร่ายและฉันทที่ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทยอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่นวิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้นรู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดีภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทยประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นอกจากกำหนดคุณภาพของนักเรียนภาษาไทยเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในที่นี้ขอเสนอสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 2 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย บทร้อยแก้วประเภทต่างๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต
	2. ตีความ แปลความ และขยาย ความเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน
	3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่าน ในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล	บทความ นิทาน
	4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิต	เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมพื้นบ้าน วรรณคดีในบทเรียน บทโฆษณา สารคดี บันเทิงคดี ปาฐกถา
	5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความ คิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และ เสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล	พระบรมราชาบาท เทศนา คำบรรยาย คำสอน บทร้อยกรองร่วมสมัย บทเพลง
	6. ตอบคำถามจากการอ่านประเภท ต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด	บทอาเศียรวาท คำขวัญ
	7. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบ แนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน	
	8. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ ทางอาชีพ	
	9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2557) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

เป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์ที่จัดการศึกษาให้กับผู้มีความสามารถด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาให้คุณภาพระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

พันธกิจ

ศึกษาค้นคว้า วิจัยพัฒนา และร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในลักษณะของโรงเรียนประจำ สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้กับผู้มีความสามารถพิเศษที่มีกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ และเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส และขาดแคลนทุนทรัพย์

ทั้งนี้ เพื่อพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เหล่านั้นไปสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีความสามารถระดับสูงเยี่ยม เทียบเคียงนักวิจัยชั้นนำของนานาชาติที่มีจิตวิญญาณมุ่งมั่นพัฒนาประเทศชาติ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้กับประเทศชาติและสังคมไทยในอนาคต ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้สามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้ในประชาคมโลก เป็นสังคมผู้ผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น สร้างสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ สังคมแห่งคุณภาพและแข่งขันได้ และสังคมที่ยั่งยืนพอเพียง มีความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกัน

สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักเรียน ตามหลักสูตรฉบับนี้ มุ่งเน้นเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะหรือความสามารถด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา สามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อ

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ มีความสามารถในการเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะมีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการแก้ปัญหา และเผชิญปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล หลักคุณธรรมบนข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการดำรงชีวิตทักษะการทำงาน และทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทักษะการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล สามารถจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และรู้จักหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน และการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

6. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักสังเกตคนรอบข้างและเพื่อนร่วมงาน รู้จักใช้จุดดีและจุดแข็งของแต่ละคนให้เป็นประโยชน์ สามารถบริหารความขัดแย้งได้ มีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับคนอื่น

7. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าหาความรู้ การเรียนการประชุมสัมมนา การเจรจาต่อรองและการทำงานร่วมกับชาวต่างชาติได้อย่างคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพสมวัยทั้งด้านการพูดการอ่าน และการเขียน

8. ความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาคำตอบของปัญหาหรือสร้างองค์ความรู้ หรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างชำนาญและสร้างสรรค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาคได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีความภูมิใจในความเป็นไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย
3. มีจิตสาธารณะและมีอุดมการณ์มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ
4. มีวินัยและมีความซื่อสัตย์สุจริต
5. มุ่งมั่นในการทำงานและดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง
6. ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
7. เห็นคุณค่าของการเรียนรู้จากการปฏิบัติทดลองจริง
8. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวิจัยและการประดิษฐ์คิดค้น
9. มีจิตใจเปิดกว้าง เชื่อในเหตุผล เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของตนเองได้ตามข้อมูลและหลักฐานใหม่ที่ได้รับ

จุดเน้นของหลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค

หลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2557) มีจุดเน้นดังนี้

1. เน้นการพัฒนานักเรียนรอบด้านทั้งพุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา
2. สาระการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐาน เน้นการจัดให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล และให้ครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ
3. รายวิชาเพิ่มเติม เน้นการจัดให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติม

จากสถาบันอุดมศึกษาศูนย์วิจัย และสถานประกอบการภายนอกโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศได้ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจ เปิดโอกาสให้สามารถเทียบโอนความรู้ได้

4. เน้นการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความรู้ตามศักยภาพระดับเดียวกันกับนักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

5. เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามอุดมการณ์และเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียน

6. เน้นการส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการทำโครงการ

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2557) ได้จัดโครงสร้างให้มีลักษณะที่ยืดหยุ่น มีลักษณะเป็นหลักสูตรรายบุคคล (Customized Curriculum) จัดรายวิชาและกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้เลือกตามศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ

การจัดรายวิชาและกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนผู้มีความรู้สูงด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้เลือกเรียน มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพในด้านที่ตนเองรัก ถนัด และสนใจ
3. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความหลากหลาย เห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญของคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

4. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความหลากหลาย เห็นคุณค่า และเห็นความสำคัญของการวิจัยทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ปัจจุบันประเทศไทยยังมีผู้ประกอบการทางด้านนี้น้อยมาก จนทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากต่างชาติเป็นจำนวนมาก ทำให้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของประเทศไทยมีมูลค่าต่ำ เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ประเทศไทยต้องสั่งเข้ามาใช้จากต่างชาติ ผลที่ตามมาคือประเทศชาติยากจนคนไทยจำนวนมากยังมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

โครงสร้างของหลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2557) ประกอบด้วย

1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน
2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่ม 1 และ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่ม 2 และ

3. กิจกรรมพัฒนานักเรียนซึ่งมีสาระและเป้าหมายทำนองเดียวกับ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่จัดให้ยืดหยุ่นมีลักษณะเป็นหลักสูตรรายบุคคลมากขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและคำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

1.1.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสม กับเรื่องที่อ่าน

1.1.2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

1.1.3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

1.1.4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

1.1.5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดใหม่ อย่างมีเหตุผล

1.1.6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

1.1.7 อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกรายย่อความ และรายงาน

1.1.8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

1.1.9 มีมารยาทในการอ่าน

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่าการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งอยู่ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นในที่นี้จะขอกล่าวถึงคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

ท30101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร คุณธรรมและมารยาทในการสื่อสาร หลักการอ่าน การฟัง การดู และการพูด การใช้ภาษาเพื่อพัฒนาการคิด วิเคราะห์แบบต่าง ๆ ฟังอ่านออกเสียง อ่านในใจ เพื่อจับสาระในเวลาที่กำหนด อ่าน ฟัง และดูสื่อต่าง ๆ แล้วสรุปเนื้อหาสาระ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือเพื่อให้มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่อง เพื่ออ่าน ฟังและดู

ฝึกพูดในโอกาสต่าง ๆ พูดต่อประชุมชน การกล่าวสุนทรพจน์ ฝึกการเขียนเชิงกิจธุระ เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนเชิงวิชาการโดยอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศ

ตัวชี้วัด

เมื่อเรียนจบรายวิชานี้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายเรื่องการสื่อสารได้
2. อ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามระบบอักขรวิธี มีจังหวะ เน้นน้ำหนักเสียงได้อย่างเหมาะสม
3. อ่านในใจ แลความ ตีความ ขยายความและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
4. วางแผนการโดยใช้กรอบแนวคิด หรือผังความคิดและสรุปเรื่องที่ฟังหรืออ่านเป็นผังความคิดได้
5. พูดและเขียนสรุปเนื้อหาสาระ แนวคิดแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน ฟัง ดูและเขียนย่อความ สรุปความได้

6. เขียนบันทึกประสบการณ์ บันทึกความรู้ เขียนจดหมาย เขียนประกาศรูปแบบต่าง ๆ ได้
7. เขียนรายงานเชิงวิชาการโดยใช้ภาษาที่เหมาะสม สามารถสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งการอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง
8. อ่าน ฟังและดู เรื่องราวต่างๆ แล้วแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือได้อย่างมีเหตุผล
9. พูดแบบต่าง ๆ ตามโอกาสหรือสถานการณ์ที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านสาระ และการนำเสนอ
10. คติวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและแก้ปัญหาในการรับสารต่าง ๆ

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 ท 30101 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ที่	เนื้อหาสาระ	จำนวนคาบ
1.	คำและความหมาย	1
2.	การเขียนแผนผังความคิด	1
3.	การเขียนบันทึกประสบการณ์ บันทึกความรู้ เขียนจดหมาย เขียนประกาศรูปแบบต่าง ๆ	1
4.	การเขียนรายงานเชิงวิชาการ	3
5.	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	12
สอบกลางภาค		1
สอบปลายภาค		1
รวม		20

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความคิด และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้กระบวนการคิดส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการฟัง การพูด การเขียน รวมถึงหลักการใช้ภาษา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งนี้มีผู้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2534 : 2) กล่าวว่า ความหมายของการอ่านนั้นมีหลายนัย ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงคำพูด เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก

2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือประโยคทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน เรียกว่า อ่านได้

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายโดยการถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น

4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ ใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความและสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านแล้วนำผลที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้ เรียกว่า อ่านเป็น

ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน์ (2523 : 1) ได้อธิบายว่าการอ่านคือการเก็บรวบรวมความคิดจากสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย การอ่านแปลความ การตีความ และการขยายความ

ธิดา โมสิกรัตน์ และคณะ (2526 : 259) กล่าวถึงความหมายของการอ่านที่มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายสามารถสรุปได้ว่า การอ่าน เป็นกระบวนการค้นหาความหมายในสิ่งพิมพ์หรือข้อเขียน แล้วจับใจความ ตีความเพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

สมพร มั่นตะสูตร แพ่งพิพัฒน์ (2534 : 8) ได้กล่าวว่า การอ่านคือการรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือหนังสือ โดยผู้อ่านรับรู้ว่ามีผู้เขียนส่งสารอะไรมายังผู้อ่าน

ศิวกันท์ ปทุมสูติ (2540 : 13) กล่าวว่า การอ่านคือการออกเสียงตามหนังสือเพื่อให้ได้ความหรือเข้าใจความ หรือเพื่อสื่อความตามหนังสือนั้นประการหนึ่ง หรือแม้ไม่ออกเสียงแต่ทำความเข้าใจความหมายต่าง ๆ ตามหนังสือนั้นประการหนึ่ง และยังมีความหมายกว้างถึงการสังเกตพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจตลอดจนการคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจนั้นอีกประการหนึ่ง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2551 : 86) ว่า การอ่านหมายถึงการแปลความหมายและทำความเข้าใจกับลายลักษณ์ อักษรที่ปรากฏอย่างถ่องแท้ รวมถึงสิ่งเกี่ยวข้องและมีความหมายที่ปรากฏร่วมกับลายลักษณ์อักษรด้วย และสุรางศรี วิเศษ (2553 : 1) ได้อธิบายว่า การอ่านคือกระบวนการของการสื่อความหมายโดยการรับสารในรูปตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทน

ความคิดที่ผู้ส่งสารเขียนขึ้น หรือตีพิมพ์อยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยผู้อ่านสามารถแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์นั้นมาเป็นความรู้ความเข้าใจของผู้อ่านโดยผ่านการคิด ประสบการณ์และความเชื่อของตน

นวรรณ พันธเมธา (2544 : 354) ได้กล่าวว่า การอ่านคือการคิดพิจารณาดูเพื่อให้รู้หรือเข้าใจ

โกชัย สาริกบุตร (2521 : 16) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นพฤติกรรมทางการใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ ไม่เหมือนกับการฟัง การพูด และการเขียน การอ่านหมายถึงการแปลความตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำความคิด และนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่ความเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏในข้อความนั้นๆ

สิริอาภา รัชตะหิรัญ (2548 : 5) ได้อธิบายว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรและสัญลักษณ์ต่างๆ ออกเป็นความคิด ความเข้าใจเรื่องราวหรือสารที่ผู้เขียนเจตนาจะให้รับรู้ แต่ถ้าการแปลตัวอักษรและสัญลักษณ์เหล่านั้นออกมาเป็นเสียงโดยไม่เข้าใจความหมายก็จัดว่าการอ่านนั้นยังไม่สมบูรณ์ เพราะการอ่านที่แท้จริงอยู่ที่การเข้าใจความหมาย

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ (2551 : 91) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การรับสารในรูปของตัวอักษรมาแปลเป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้อ่าน โดยผ่านการคิด ประสบการณ์และความเชื่อของตน ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการต่างประเทศ เช่น Thorndike (อ้างถึงใน ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2523 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือการคิด นั่นคือการเข้าใจเรื่องทีอ่านดียวมนำไปสู่การคิดที่ดี

จากการศึกษาความหมายของการอ่านข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการรับสารจากการแปลความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรโดยจะแปลงเสียงหรือไม่ก็ได้ เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจสารได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยการคิดและประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย

2. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่านนับเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การอ่านประสบผลสำเร็จ หากผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจนก็จะทำให้การอ่านนั้นเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ทั้งนี้มีผู้อธิบายจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2523:2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 3 ข้อ คือ

1. อ่านเพื่อแก้ปัญหาตนเอง เพราะเมื่อมนุษย์เราประสบปัญหาที่มักจะหาทางช่วยตนเองแก้ปัญหานั้น ๆ ที่เกิดขึ้น การอ่านเป็นการช่วยแก้ปัญหานั้น

2. อ่านเพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพ และเกียรติยศชื่อเสียงของตนเอง คนส่วนใหญ่มุ่งหรืออ่านเพื่อที่จะปรับปรุงความคิดเห็นของตน และอ่านเพราะอยากรู้ อยากเห็น และอ่านเพื่อการเข้าไปอยู่ในสังคมอย่างมีเกียรติ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านวารสาร หนังสือพิมพ์หรือบางที่อ่านเพื่อตอบปัญหาในอาชีพของตน

3. อ่านเพื่อความรู้ เพราะว่ามันุษย์เราต้องการให้ความรู้เพิ่มเติมขึ้นจากที่ตนมีอยู่เดิม และต้องการรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ อยากเห็น

สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534: 9) และ สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์ (2548:22) กล่าวว่าโดยทั่วไปการอ่านนั้นมีความมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อความรู้ การอ่านเพื่อให้ได้ความรู้ที่นั้นอาจจะแบ่งวัตถุประสงค์ย่อยออกเป็น 5 ประเด็น คือ ก. เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ การอ่านคำแนะนำ การอ่านเพื่อตอบปัญหาที่ยังข้องใจอยู่ ข. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ต่างๆ ทั้งโดยละเอียดและโดยย่อ ค. การอ่านเพื่อการรับรู้ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ง. การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อเขียนตำราวิชาการ จ. อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูลเอามาทำรายงาน ทำวิจัย เผยแพร่ในหมู่นักวิชาการผู้สนใจทั่วไปอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อพักผ่อน ผ่อนคลายอารมณ์หลังงานประจำ

3. การอ่านเพื่อหาความคิดแปลกใหม่ ในกระบวนการอ่านที่สำคัญนั้น ความรู้ก็เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่ง แต่ความคิดยิ่งสำคัญกว่า โดยเฉพาะความคิดแปลกใหม่ซึ่งเป็นชนวนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวผู้อ่านด้วย

4. การอ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการอ่านเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิดและทัศนคติได้ดียิ่ง ผู้รักการอ่านจึงเป็นคนทันสมัย น่าคบ สามารถที่จะเข้าร่วมวงสนทนาได้กับทุกคนทุกชั้น เพราะรับรู้ข่าวสารที่จะแลกเปลี่ยนด้วยกันได้

ศิริพร ลิ้มตระการ (2537:7-8) ได้แบ่งจุดประสงค์ในการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อรู้ข่าวสาร เป็นการอ่านเพื่อศึกษาความเป็นไปของโลก และพัฒนาความรู้ของตนเอง การอ่านเพื่อจุดประสงค์นี้ต้องอ่านทุกวัน เพื่อจะได้สะสมข้อมูลไว้ใช้โดยจะใช้วิธีการอ่านแบบกวาดสายตาและการอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้น หากมีข้อมูลใดที่น่าสนใจจึงค่อยปรับเปลี่ยนวิธีการอ่านเป็นการอ่านอย่างละเอียดแทน

2. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ของนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป การอ่านชนิดนี้เป็นการอ่านอย่างต่อเนื่อง จึงต้องใช้วิธีการอ่านทั้ง 3 วิธี ประกอบกัน ผู้อ่านจะต้องเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม ตามความมุ่งหมายแต่ละตอน

3. การอ่านเพื่อใช้ในวิชาชีพ เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาการทำงานตามอาชีพของแต่ละคน รวมทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ผู้อ่านจะต้องศึกษาความก้าวหน้าของศาสตร์ในอาชีพของตน ซึ่งปัจจุบันพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมากในรูปของบทความหรือบทวิเคราะห์ตามนิตยสารและวารสารต่าง ๆ การอ่านตามจุดประสงค์นี้จะใช้วิธีการอ่านทั้ง 3 วิธี ประกอบกัน

4. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านตามความพอใจของตนเอง เพราะการอ่านหนังสือจัดเป็นงานอดิเรก ซึ่งเป็นที่นิยมมากชนิดหนึ่ง ผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านสิ่งที่ตนชอบและสนใจ

5. อ่านเพื่อผ่อนคลายความทุกข์ใจ เป็นการอ่านเพื่อให้ตนเองมีความรู้สึกที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 3) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้มีบุคลิกดี การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ อ่านเพื่อที่จะรู้จักพัฒนางานฝีมือหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทันสมัย การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ การอ่านสามารถทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ช่วยในการปรับปรุงตนเอง การอ่านเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ เป็นประโยชน์ในการที่จะช่วยทำให้รู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อแก้เหงาคลายเครียด การอ่านเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจและความคิด ให้เจริญงอกงามทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจผู้อื่นได้คิดธรรม ข้อคิด การอ่านช่วยจัดความทุกข์ ความเศร้าหมอง ทำให้เข้าใจโลกและชีวิตมากยิ่งขึ้น และการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคคล และกอบ กาลัญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2551: 91) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการอ่านมีหลายประการ ดังนี้ 1) เพื่อค้นหาคำตอบหรือแสวงหาความรู้ 2) เพื่อความบันเทิงหรือตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ 3) เพื่อประโยชน์ในการฝึกทักษะการออกเสียงให้ถูกต้อง 4) เพื่อประโยชน์ในการยกระดับจิตใจของผู้อ่าน จะเป็นการอ่านเพื่อพัฒนาความคิด จิตใจ และการกระทำต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางดี เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2544 : 530) และ สิริอาภา รัชตะหิรัญ (2548: 3) ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของการอ่านว่ามี 2 ประการ คือ การอ่านเพื่อความรู้ เป็นการอ่านที่จำเป็นที่สุดสำหรับครู เพราะความรู้ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมอยู่ทุกขณะ และการอ่านเพื่อความคิด

นอกจากนี้ Bush และ Huebner (1970) นักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ เช่น รัก ชอบ โกรธ เสียใจ และดีใจ 2) ช่วยให้เกิดความต้องการในชีวิตประจำวัน 3) ติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น 4) ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน 5) ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่นๆ เพิ่มขึ้น 6) รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 7) ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง 8) ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่นๆ 9) รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือน แต่สามารถหาประสบการณ์ได้จาก การอ่าน 10) มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่อ่าน 11) มีความเฉลียวฉลาด โดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้ 12) เป็นการใช้เวลาพักผ่อน 13) ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ๆ 14) ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่าน จากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น 15) เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น 16) เปิดเผยความลึกซึ้งในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มาก่อน 17) ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น 18) ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น 19) ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจเป็นนักกีฬา 20) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเรื่องส่วนตัว 21) ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน 22) ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น 23) พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้กว้างขวางขึ้น และ 24) ช่วยให้อ่านมีหูตากว้างไกลมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับคณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารศูนย์วิชาบูรณาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2554: 132) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอ่านว่ามี 2 ลักษณะ คือ 1) การอ่านเอาเรื่องหรืออ่านจริง คือ การอ่านเพื่อความรู้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการอ่านเพื่อความรอบรู้ อันเป็นการตอบสนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ 2) การอ่านเอาสหรืออ่านเล่น คือ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านตามความพอใจของตนเอง

จูลีรัตน์ ลักษณะศิริ และ วีรวัฒน์ อินทรพร (2554:48) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการอ่านหนังสือ ดังนี้ 1) อ่านเพื่อให้รู้ เป็นการอ่านที่ต้องการให้รู้ในสิ่งที่เป็นปัญหาด้านต่าง ๆ และเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ 2) อ่านเพื่อให้เกิดความคิด จะช่วยให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์ที่

กว้างไกล มีความลึกซึ้งมีเหตุผล 3) อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้เกิดความบันเทิงใจ ผ่อนคลาย ความตึงเครียด 4) อ่านเพื่อความจรรโลงใจ เป็นการอ่านที่จะช่วยคลายความทุกข์หรือบำบัด ความทุกข์ใจของผู้อ่าน 5) อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ เป็นการอ่านที่ช่วยชดเชยความต้องการต่าง ๆ ที่ยังขาดอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 1-5) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน โดยสรุปได้ว่า 1. อ่านเพื่อตีความของสัญลักษณ์ให้เป็นความหมายที่ถูกต้อง 2. อ่านเพื่อเรียงลำดับ เหตุการณ์ และสรุปแนวคิดของเรื่อง 3. อ่านเพื่อตอบคำถามได้ถูกต้อง

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่าการอ่านมี จุดมุ่งหมายเพื่อความรู้ และการอ่านเพื่อความบันเทิง ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวย่อมมีบทบาทสำคัญ สำหรับใช้กำหนดแนวทางของการสอนอ่านในปัจจุบัน ครูควรพิจารณาและเลือกใช้ให้เหมาะกับเวลา โอกาส และลักษณะของนักเรียนแต่ละคน ก็จะช่วยให้การสอนอ่านประสบความสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

3. ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการรับสารเพราะการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณจะช่วยให้ผู้รับสารสามารถรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้คำอธิบายความหมาย ของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

จิตา โมสิกรัตน์ และนภลัย สุวรรณธาดา (2526: 567) ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2532: 64) ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 31) และ บันลือ พลกษะวัน (2543: 76) ได้กล่าวถึงความหมายของ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือ การอ่านที่อาศัยการคิด วิเคราะห์ ใคร่ครวญแยกออกเป็นส่วน ๆ สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และสามารถ ตีความได้อย่างถูกต้อง ตัดสินสิ่งที่อ่านและประเมินค่าว่าดีหรือเลวอย่างไร เพราะอะไร และสามารถ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สุพรรณณี วราทร (2545 : 47) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การอ่านโดยใช้ความคิด ความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลต่างๆ พิจารณาสารที่อ่านอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างชัดเจนตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารมากที่สุด การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณเป็นการอ่านอย่างละเอียด

นอกจากนี้ สิริอาภา รัชตะหิรัญ (2548 : 63) ได้สรุปความหมายของการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณไว้ว่า เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความสามารถและสติปัญญา ผู้อ่านควรเข้าใจแนวคิดหรือ เจตนาของเรื่อง ตลอดจนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ และน้ำเสียงที่ผู้เขียนแสดงออกมาใน

ข้อเขียน สอดคล้องกับ เอมอร์ เนียมน้อย (2551 : 11-12) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณเป็นการอ่านขั้นสูง หรือเรียกอีกอย่างก็คือ การอ่านเป็น ซึ่งการอ่านในขั้นนี้ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาใคร่ครวญสิ่งที่อ่านอย่างพิถีพิถันเพื่อวิเคราะห์หาคำตอบ สรุปสาระสำคัญ เข้าใจความหมายโดยนัยของคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างเที่ยงธรรม

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงที่อาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์เพื่อพิจารณาสารอย่างละเอียดและมีเหตุผล เป็นการอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

4. ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ

จากที่ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้ข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าการใช้วิจาร์ณญาณในการอ่านนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงได้มีผู้ให้ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้ดังนี้

ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 173, อ้างถึงใน เอมอร์ เนียมน้อย, 2551 : 12) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณสรุปได้ว่า ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านการศึกษาและสื่อสารมวลชนมีมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงมีลัทธิการปกครองอยู่มากมายเช่นเดียวกันดังนั้นผู้รับสารจึงจำเป็นต้องใช้วิจาร์ณญาณในการพิจารณาสิ่งต่างๆ ก่อนที่จะตัดสินใจลงมือทำสิ่งใดก็ตาม

นอกจากนี้ บันลือ พฤษะวัน (2533: 147) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณซึ่งสามารถสรุปได้ว่าเด็กจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือก ต้องรู้จักฝึกอ่าน รู้จักตัดสินใจและเลือกใช้เท่าที่จำเป็น การอ่าน การฟังอย่างพิถีพิถันทำให้ไม่เป็นเหยื่อของการโฆษณา

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2534 : 57) ได้กล่าวว่า การอ่านที่ถูกต้องนั้นจำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาตัดสินใจความที่อ่านว่าน่าเชื่อถือมากเพียงใด การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณจึงเป็นการอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจลำดับขั้นในการวิเคราะห์ วินิจฉัยเรื่องราวที่อ่านว่าน่าเชื่อถือหรือไม่

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ (2545: 8) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณโดยสรุปได้ว่าเป็นทักษะขั้นสูงซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต เช่น ไม่ตกเป็นเหยื่อของสื่อได้ง่าย เป็นต้น และเป็นพื้นฐานในการเรียนทุกๆ วิชา

สรุปได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุ ด้านศิลปวิทยาการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้คนจึงต้องอาศัยการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับเลือกสรรสิ่งที่ดีและเหมาะสม เพื่อนำมาพัฒนาชีวิตของตนเองและผู้อื่นได้

5. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้และความสามารถด้านการอ่านอย่างหลากหลาย จึงได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ไว้ดังนี้

โกซัย สาริกบุตร (2521:21) กล่าวถึงทักษะที่ผู้อ่านจำเป็นต้องใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือ 1) จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและการอ้างอิงได้ 2) เข้าใจความคิดของผู้เขียน 3) ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มีไวยากรณ์ได้ 4) ประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าเป็นความจริง หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือเป็นการเพื่อฝัน 5) ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน 6) ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้ 7) สรุปความตามหลักฐานที่ได้ 8) ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้ 9) เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้ 10) เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล 11) เข้าใจข้อคิดหรืออคติของผู้เขียน และ 12) มีความรู้และปฏิกิริยาต่อวิธีพูด และเขียนต่างๆ กัน เช่น การเสียดสี การถากถางหรือการเยาะเย้ย ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ นอกจากความสามารถที่ผู้อ่านพึงมีดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีเงื่อนไขที่ผู้อ่านต้องคำนึงถึงอีก 4 ประการ คือ 1) มีความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน 2) มีความสงสัยใคร่ถามและไม่ด่วนลงความเห็น 3) ใช้วิธีวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล หรือการค้นคว้าด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และ 4) มีการปฏิบัติตามแนวทางจากการวิเคราะห์หรือจากเหตุผล

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534: 33) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้ 1) การแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 2) การเข้าใจความคิดของผู้เขียน 3) การตีความหมายเกี่ยวกับภาพหรือสัญลักษณ์ 4) การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 5) การแสดงปฏิกิริยาต่อน้ำเสียงหรือความประทับใจจากข้อความ 6) การทำนายสิ่งที่จะอ่านล่วงหน้าได้ 7) การสรุปความตามหลักฐานได้ 8) การตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้ 9) การเปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้ 10) การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง และเหตุผล 11) การรู้ข้อคิดเห็นหรืออคติของผู้เขียน 12) การรู้ถึงน้ำเสียงของเรื่อง

สุพรรณวี วราทร (2545 : 47) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านอย่างละเอียด ต้องใช้ทักษะการอ่านหลายอย่างประกอบกัน โดยเฉพาะการวิเคราะห์และการตีความ โดยผู้ที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ดีต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ มีความรู้ทางภาษาดี คิดอย่างมีเหตุผล และมีประสบการณ์การอ่าน”

นอกจากนี้ Spache and Spache (1969: 96, อ้างถึงใน ชลธิชา หอมพุ่ม, 2557: 53) นักวิชาการต่างประเทศได้อธิบายเกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยสรุปได้ ดังนี้

1. การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่ การสำรวจ ประเมิน และรวบรวมความคิดเห็นของผู้เขียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าเรื่องใดเป็นข้อเท็จจริง เรื่องใดเป็นการแสดงความคิดเห็น
2. การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ได้แก่ ทราบถึงอคติ พื้นฐาน ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความเชื่อถือได้ และจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิดเห็นนั้น ๆ
3. แยกข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง
4. การอนุมานความ ได้แก่ ความสามารถในการอ่านตีความเรื่องที่อ่าน รู้ว่าผู้แต่งต้องการแสดงแนวคิดไปในทางใด โดยสังเกตจากคำและน้ำเสียงของเรื่อง
5. การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน ได้แก่ การตัดสินว่าจุดมุ่งหมายในการเขียนและความเชื่อของผู้เขียนเป็นอย่างไร สามารถสรุปความจากข้อเท็จจริง การตีความ และหลักเกณฑ์ที่จะตัดสินเรื่องที่อ่านในกรณีที่มีข้อมูลไม่เพียงพอ ไม่ตัดสินด้วยอารมณ์
6. ล่วงรู้กลอุบายในการโฆษณาชวนเชื่อ ได้แก่ การล่วงรู้ถึงวิธีการชักจูงให้ผู้อ่านหลงเชื่อหรือมีคิดเห็นคล้อยตามเรื่องที่อ่าน

จากการศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสรุปได้ว่าผู้ที่เกิดกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่านเป็นอย่างดี กล่าวคือ สามารถบอกวัตถุประสงค์ สำคัญ สามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่านได้ว่าดีหรือไม่ น่าเชื่อถือมากน้อยอย่างไร โดยใช้เหตุและผลในการพิจารณา รวมทั้งสามารถนำข้อคิดที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านด้วยหลักเหตุผล กล่าวคือ ผู้อ่านมิได้อ่านเพื่อเข้าใจความหมายอย่างละเอียดเท่านั้น แต่ต้องรู้เท่าทันความถูกต้องของเหตุผลที่แฝงอยู่ในความหมายของสารนั้น ๆ ด้วย แล้วจึงจะประเมินค่าของสารว่าเหมาะสม ถูกต้องหรือไม่และเชื่อถือได้เพียงใด

โกชัย สาริกบุตร (2521 : 26) ได้เสนอหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน ความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้การสื่อความหมายเสียไป
2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคความีเหตุผลรับกันดีหรือไม่ โดยอาศัยความรู้ด้านตรรกวิทยาเข้าช่วย ความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับไม่สับสนจนอ่านไม่รู้เรื่อง หรือเสียเวลาในการอ่านโดยเปล่าประโยชน์
3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือแกนนำกับแกนรองและส่วนประกอบอื่นๆ ว่ากลมกลืนหรือไม่
4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น และความรู้สึกของผู้แต่ง เพื่อช่วยให้การพิจารณาข้อเขียนนั้น ทำได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด
5. พิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปแล้ว ข้อความที่เป็นเหตุการณ์ หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิง หรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักของความเชื่อถือได้มากขึ้น ดังนั้น ก่อนที่เราจะเชื่ออะไรลงไป ขอให้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของหลักการ และตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีความเป็นจริงเพียงไร สมเหตุสมผลหรือไม่
6. ประเด็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปในความคิดของผู้เขียนกับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่งการประเมินนั้น จะก่อเป็นความคิดสร้างสรรค์ให้กับเราหรือไม่

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2533 : 6) สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์ (2558 : 98-99) ได้กล่าวถึงหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยสรุปได้ 6 ประการ ดังนี้ 1. พิจารณาทำความเข้าใจประเด็นหรือหัวข้อเรื่องที่เข้าใจ 2. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระของเรื่อง 3. วิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่อง 4. ยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 5. ตัดสินใจว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี และ 6. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เขียน

สรุปได้ว่าหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ผู้อ่านจะต้องพิจารณาความถูกต้องของ ภาษา ความต่อเนื่องของเนื้อความ วิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่อง แยกแยะข้อเท็จจริงออกจาก ข้อคิดเห็น พิจารณาน้ำเสียงของผู้เขียน และประเมินคุณค่าของเรื่องที่ได้อย่างมีเหตุผล

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL)

การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) มีชื่อเรียก แตกต่างกันไป เช่น การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นหลัก การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหามา เป็นต้น ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

1. ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มัทนา ธรรมบุศย์ (2545: 14-15) กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สรุปได้ว่า ในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20 Dewey นักการศึกษาชาวอเมริกา ซึ่งเป็นผู้คิดค้นวิธีสอนแบบแก้ปัญหาได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการลงมือทำ (Learning by doing) นำไปสู่การสอนรูปแบบต่างๆ ในปัจจุบัน รวมถึงการจัดการเรียนรู้แบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน

ไพศาล สุวรรณน้อย (2558: 2) และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 335-336) กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยสรุปได้ว่า คณะวิทยาศาสตร์ สุขภาพ (Faculty of Health Science) มหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ ประเทศแคนาดา ได้พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานขึ้นเพื่อทดลองใช้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัดซึ่งประสบ ผลสำเร็จต่อมาจึงได้พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ (Learning model) ปลายปีคริสต์ศักราช 1950 มหาวิทยาลัย Case Western Reserve ประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำรูปแบบการเรียนรู้การจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้เป็นแห่งแรก และตั้งห้องทดลองพหุปัญญา (Multi – disciplinary Laboratory) เพื่อใช้เป็นห้องปฏิบัติการสำหรับทดลองรูปแบบการสอน ซึ่งมหาวิทยาลัย Case Western Reserve สามารถพัฒนาการสอนจนกลายเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายแห่ง

2. ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบให้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้ฝึกการแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีผู้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบให้ปัญหาเป็นฐาน PBL ไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 335) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ สรุปได้ว่า เป็นการสอนที่มุ่งสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ไขปัญหา โดยปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และปัญหาจะกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาการแก้ปัญหา การค้นคว้า ข้อมูล การใช้เหตุผล การค้นหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งกระบวนการข้างต้นจะนำไปสู่ความเข้าใจตัวปัญหาและวิธีแก้ปัญหา

ทิตนา แคมมณี (2555: 137) ที่ได้ให้นิยามการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า เป็นสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำนักเรียนเผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์จำลอง โดยจะฝึกฝนกระบวนการคิดและแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจปัญหานั้น เห็นวิธีการแก้ปัญหาและเกิดกระบวนการคิด

วิชา เล่าเรียนดี (2547 : 72) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า เป็นยุทธวิธีสำหรับจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดโดยใช้ปัญหา ซึ่งปัญหานั้นต้องเป็นปัญหาที่นักเรียนต้องการแสวงหาคำตอบ อันจะนำมาซึ่งกระบวนการค้นคว้า แก้ปัญหา และความสามารถในการผสมผสานความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้อย่างมีคุณภาพ

ไพศาล สุวรรณน้อย (2558: 2) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทั้งรวมความรู้ตามศาสตร์ที่เรียนรู้ โดยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาคือหลัก ดังนั้นนักเรียนจึงต้องปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนคิดได้หลากหลายแบบ เช่น คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

สังเกตได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) นั้นแตกต่างกับการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา (Problem solving learning) อย่างชัดเจน คือการเรียนรู้

โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะเน้นที่การกำหนดสิ่งที่จะเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่ออธิบายปัญหาที่พบ ส่วนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาจะเน้นที่การประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีอยู่เพื่อตัดสินใจแก้ปัญหา สรุปว่าการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบนี้ไม่ใช่รูปแบบเดียวกันแต่จะมีความสัมพันธ์กันและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

จากการศึกษาความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในความรู้เรื่องนั้น ๆ

3. จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ทิตนา แคมมณี (2555: 137) อธิบายหลักการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เผชิญปัญหาด้วยตนเอง เพื่อกระตุ้นให้ร่วมกันคิดหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ อันจำเป็นในการดำรงชีวิตและเป็นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีจุดมุ่งหมายพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ วัชรรา เสาเรียนดี (2547 : 72) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้ 12 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา 2) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) พัฒนาความสามารถในการแสวงหาข้อมูลที่เหมาะสม 4) พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) เพื่อใช้ความรู้พื้นฐานที่วัดได้ 6) สร้างความพึงพอใจในตัวเองและแรงจูงใจให้ตนเอง 7) ใช้คอมพิวเตอร์เป็น (แสวงหาความรู้) 8) พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ 9) พัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีม 10) พัฒนาทักษะการสื่อความหมาย 11) พัฒนาการใช้ความคิดเชิงรุก และ 12) พัฒนาทักษะในการทำงานในสถานที่ทำงานที่ตนทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555 : 336) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีจุดมุ่งหมายที่จะสอนให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาและกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ นักเรียนจะอยู่ในรูปแบบของกลุ่มย่อยและลงมือปฏิบัติการค้นคว้าเพื่อเรียนรู้หาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่วนครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและให้ข้อมูลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นแก่นักเรียนเท่านั้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา กระบวนการทำงานกลุ่ม รวมถึงพัฒนาทักษะสำคัญต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน อาทิ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า นักวิชาการการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่พัฒนาไว้หลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันตามขั้นตอนการเรียนรู้ เริ่มจากรูปแบบที่มีจำนวนขั้นตอนน้อยที่สุดคือ 5 ขั้นตอน และรูปแบบที่มีจำนวนขั้นตอนมากที่สุด คือ 11 ขั้นตอน ดังนี้

ยุรวุฒิน คัลยามงคล (2545 : 118-123) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมปัญหา เพื่อสร้างปัญหาสำหรับการเรียนให้ได้ตามสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและกระบวนการที่ต้องการ
2. สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้สึว่าปัญหามีความสำคัญ และนำให้ความสนใจและเวลาดำเนินการ และเพื่อนำเสนอปัญหา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการอภิปรายที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม การใช้คำถามที่กระตุ้นประสบการณ์เดิม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการทดลอง
3. สร้างกรอบของการศึกษา เพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตที่ชัดเจนที่จะทำให้การศึกษาค้นคว้าเป็นรูปธรรมชัดเจน ดำเนินต่อไปได้ง่ายและเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการระดมสมอง การเขียนตารางแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่รู้ ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และเทคนิคการระดมสมองเพื่อช่วยหาแนวคิด
4. ศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบการศึกษา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ของแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และเพื่อตัดสินใจ

เลือกวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการอภิปรายข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อยของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี

6. สร้างผลงาน เพื่อสร้างชิ้นงานหรือดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค การทำงานเป็นกลุ่ม

7. ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและกระบวนการ ประเมินการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค Mind mapping

วัชรา เล่าเรียนดี (2547 : 73) เสนอแนะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เผชิญปัญหา
2. จัดกลุ่มนักเรียนร่วมมือกันเรียนรู้ (3-5คน)
3. ให้นักเรียนถามคำถามในประเด็นที่สงสัยเกี่ยวกับปัญหา
4. นักเรียนร่วมกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา
5. นักเรียนร่วมกันแสวงหาความรู้และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา
6. นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาและเสนอผลงาน
7. ร่วมกันประเมินผลงานกลุ่มและผลการทำงาน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554 : 59 - 62) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานของ Arends (2001 : 362-366) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและ การดำเนินการในแต่ละขั้นตอน มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แนะนำปัญหา เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน บอกสิ่งที่นักเรียนต้องทำ และแนะนำขั้นตอนการศึกษา
2. กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถกำหนดงานที่ต้องทำได้
3. รวบรวมข้อมูล เพื่อช่วยให้นักเรียนใช้ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลหรือ ดำเนินการทดลองเพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้
4. เตรียมนำเสนอผลงาน เพื่อช่วยนักเรียนวางแผนและเตรียมนำเสนอผลงานอย่าง เหมาะสม

5. วิเคราะห์และประเมินผลการทำงาน เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถวิเคราะห์และประเมินกระบวนการแก้ปัญหาที่ค้นพบได้

ไพศาล สุวรรณน้อย (2558 : 4) เสนอแนะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 4 รูปแบบ คือ แบบ 7,9,10 และ 11 ขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 แบบ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. Clarifying unfamiliar terms ทำความเข้าใจปัญหาและความหมายของปัญหา
2. Problem definition กลุ่มนักเรียนระบุปัญหาหรือข้อมูลสำคัญร่วมกันในกลุ่ม
3. Brainstorm กลุ่มนักเรียนร่วมกันระดมสมองวิเคราะห์ปัญหาเพื่อสร้างสมมติฐานที่สมเหตุสมผล
4. Analyzing the problem กลุ่มนักเรียนวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและสมมติฐาน
5. Formulating learning issues กลุ่มนักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่ออธิบายผลการวิเคราะห์ ทบทวนผลการศึกษาว่าชัดเจนหรือบกพร่อง
6. Self-study นักเรียนค้นคว้ารวบรวมสารสนเทศจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. Reporting รายงานข้อมูลสารสนเทศ นำมาอภิปรายแล้วสรุปหลักการ

รูปแบบที่ 2 แบบ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจปัญหาและความหมายของปัญหา
2. นิยามปัญหาหรือระบุปัญหา โดยระดมสมองอย่างมีเหตุผลและวิจารณ์ญาณ
3. วิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์
4. ตั้งสมมติฐาน โดยพยายามตั้งสมมติฐานให้มากที่สุด
5. จัดลำดับความสำคัญของสมมติฐาน
6. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้จากสมมติฐาน
7. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกกลุ่ม เช่น เอกสาร ตำรา ผู้เชี่ยวชาญ
8. สังเคราะห์ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกกลุ่ม

9. สรุปการเรียนรู้หลักการและแนวคิดจากการแก้ปัญหาโดยนำความรู้มาเสนอต่อ

สมาชิก

รูปแบบที่ 3 แบบ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนเผชิญปัญหาที่คลุมเครือ
2. นักเรียนถามคำถามจากสิ่งที่สนใจจากสถานการณ์ โดยใช้ IPF question
 - I - Interesting question
 - P- Puzzling question
 - F- Important answer to fine
3. ดำเนินการค้นหา – เริ่มจาก IPF
4. เขียนแผนผังการค้นหาและจัดลำดับความสำคัญ
5. การสำรวจปัญหา/สืบเสาะ เพื่อช่วยกำหนดกลยุทธ์ของกลุ่ม
6. การวิเคราะห์ – นักเรียนรู้รับผิดชอบต่อการวิเคราะห์ผล
7. การเรียนรู้ซ้ำ – เสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่อกัน เกิดความเข้าใจใหม่และนำไปใช้แก้ปัญหาและนิยามปัญหา ถ้าไม่ชัดเจนไปเรียนรู้เพิ่ม
8. การสร้างแนวคำตอบและข้อเสนอแนะ
9. สื่อความหมายผลลัพธ์ที่ได้
10. การประเมินผล – โดยครู นักเรียน และเพื่อน

รูปแบบที่ 4 แบบ 11 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดกลุ่มแนะนำสมาชิก
2. กำหนดวัตถุประสงค์
3. ศึกษาปัญหาที่ได้รับ ขยายรายละเอียดของปัญหา
4. กำหนดประเด็นในการเรียนรู้
5. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนดำเนินการ
6. ทำความตกลงกันในเรื่องของ ข้อมูลที่จะต้องศึกษา
7. กำหนดเรียนรู้
8. รวบรวมความรู้ที่ได้มาจากการค้นคว้าสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง
9. ทำความเข้าใจซ้ำอีกกับความรู้ที่ได้รับใหม่

10. เลือกรูปแบบในการแก้ปัญหา/นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา

11. การประเมินผล

จากที่นักวิชาการหลายท่านดังกล่าวข้างต้นได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน								
ขั้นตอน								ผู้วิจัย
	ยุวัฒน์ คล้ายมงคล (2545)	วิขรา เลาเรียนดี (2547)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554)	ไพศาล สุวรรณน้อย (2558) รูปแบบที่ 1	ไพศาล สุวรรณน้อย (2558) รูปแบบที่ 2	ไพศาล สุวรรณน้อย (2558) รูปแบบที่ 3	ไพศาล สุวรรณน้อย (2558) รูปแบบที่ 4	
ขั้นที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอ
ขั้นที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สถานการณ์
ขั้นที่ 3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์
ขั้นที่ 4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ปัญหา
ขั้นที่ 5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษา
ขั้นที่ 6	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	ค้นคว้าแสวงหา
ขั้นที่ 7	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	ความรู้
ขั้นที่ 8	-	-	-	-	✓	✓	✓	ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปราย
ขั้นที่ 9	-	-	-	-	✓	✓	✓	และแลกเปลี่ยน
ขั้นที่ 10	-	-	-	-	-	✓	✓	ความรู้
ขั้นที่ 11	-	-	-	-	-	-	✓	ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ
								ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในความรู้เรื่องนั้น ๆ ซึ่งจากตารางที่ 4 สามารถสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสถานการณ์ ผู้สอนเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานเขียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็น ปัญหา สามารถกำหนดปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ และเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อระบุปัญหาและทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งสังเกตได้จากสถานการณ์หรือข้อมูลที่ครูเสนอ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ นักเรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นในการใช้แก้ปัญหา โดยสืบค้นจากเอกสาร ตำราเรียน และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหา

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ นักเรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่มและชิ้นงาน

5. ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้ดังนี้

วัลลีย์ สัตยาชัย (2547: 96) กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

1. เนื้อวิชาเชื่อมโยงกัน ทำให้สามารถตัดเนื้อหาที่ล้าสมัยออกไปได้
2. สามารถรวบรวมและคัดเลือกเนื้อหาวิชาสำคัญ
3. ช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

4. เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. การใช้ปัญหาที่ต้องประสพจริงในอนาคตมาเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้และกระบวนการนำความรู้มาอภิปรายกันทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน

6. ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งมากกว่าการท่องจำอย่างผิวเผิน

7. เป็นการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

นอกจากนี้ Barrows and Tamblyn (1980) นักวิชาการชาวต่างประเทศกล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เป็นการบูรณาการ

Wilkerson and Feletil (1989, อ้างถึงใน รักศักดิ์ เลิศคงคาทิพย์, 2553: 54) กล่าวถึงข้อดีของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวต่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารในโลกปัจจุบัน
2. เสริมสร้างความสามารถในการใช้ทรัพยากรของนักเรียนได้ดีขึ้น
3. ส่งเสริมการเรียนรู้และการคงรักษาข้อมูลใหม่ไว้ได้ดีขึ้น
4. เมื่อใช้ในการแก้ปัญหาของสหสาขาวิชา ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่าการแข่งขัน
5. ช่วยให้เกิดการตัดสินใจแบบองค์รวม

ไพศาล สุวรรณน้อย (2558 : 9) ได้เสนอจุดเด่นที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ PBL จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการตั้งสมมติฐานและการให้เหตุผลดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ที่สร้างขึ้นก็มีความคงทนกว่าการบรรยาย อีกทั้งมีบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น สร้างความร่วมมือในกลุ่มองค์กร

สรุปได้ว่า ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) คือ นักเรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดอย่างสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนเกิดความลึกซึ้งในเนื้อหามากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยครั้งนี้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

ทิวาวรรณ จิตตะภาค (2548: 35-38) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการสื่อสารด้วยการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning/PBL) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารด้วยการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 (ปวช.2) โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการเขตบางเขน กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย แบบยกชั้นโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสาร และแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 (ปวช.2) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ณูดามัก กิจทวี (2551: 83-93) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) ศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แผนก English Programme โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา และแบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.11/85.95 2) ผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ 3) ทักษะการแก้ปัญหาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีทักษะ การแก้ปัญหาในภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับดี 4) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สุภามาส เทียนทอง (2553: 79-87) วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการ แก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของ การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการถนอม อาหาร ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 20 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการถนอมอาหาร ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่อง การถนอมอาหาร เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบประเมินความสามารถในการ แก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า 1.นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหอยู่ในระดับสูง 2.ผลการเรียนรู้ เรื่อง การถนอมอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3.ความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มากทุกด้าน

เกรียงศักดิ์ พลอยแสง (2553: 124-135) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning / PBL) โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการ

เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชา ภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายแบบยกชั้น จำนวน 30 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1)แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 2)แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 3)แบบประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1.ประสิทธิภาพของการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ รายวิชา ภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง มีค่าประสิทธิภาพ 69.10/85.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 3.ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ ปัญหาเป็นฐานด้านการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

สมศักดิ์ บุตรสาคร (2554: 101-107) วิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนวิชาการโปรแกรม ภาษาคอมพิวเตอร์เชิงพหุปัญญา บนพื้นฐานการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบพหุปัญญา นักศึกษาสาขาวิชาการระบบสารสนเทศ 2) สังเคราะห์รูปแบบการ เรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ เชิงพหุปัญญา บนพื้นฐานการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก 3) ประเมินรูปแบบการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ เชิงพหุปัญญา บนพื้นฐานการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ที่สังเคราะห์ขึ้น 4) พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียน วิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ เชิงพหุปัญญา บนพื้นฐานการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก 5) หาประสิทธิภาพระบบที่พัฒนาขึ้น 6) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยระบบ ที่พัฒนาขึ้น และ 7) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียน วิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ เชิงพหุปัญญา บนพื้นฐานการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 1)การวิเคราะห์องค์ประกอบพหุปัญญา ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการ ระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 255 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 2)การสังเคราะห์และการประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และระบบการเรียนการสอน จำนวน 5 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 3)การประเมินประสิทธิภาพระบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และระบบการเรียนการสอนจำนวน 3 คน 4)การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ นักศึกษาศาสาวิชาาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 30 คน และ5)การศึกษาความพึงพอใจ ได้แก่ นักศึกษาศาสาวิชาาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 15 คน ในปีการศึกษา 2553 เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพหุปัญญา โดยภาพรวมพบว่าน้ำหนักองค์ประกอบพหุปัญญาของนักศึกษาศาสาวิชาาระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก
- 2.ผลการสังเคราะห์รูปแบบ พบว่ารูปแบบที่สังเคราะห์ขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ 5 โมดูลคือ Opened Module, Studied Module, Scaffold Module, Evaluated Module และ Closed Module
- 3.ผลการประเมินรูปแบบที่สังเคราะห์พบว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้งานได้
- 4.ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
- 5.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ
- 6.ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ฉิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557: 84-90) วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ
- 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดแสมดำ จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ
- 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Markéta Schüblová (2008: 132-148) ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ในการเรียนเรื่องการพูดในที่สาธารณะ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการใช้การเรียนรู้จากปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในการเรียนเกี่ยวกับการพูดในที่สาธารณะ ผลสำรวจของข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า วิธีแบบ PBL ทำให้เกิดผลดีกว่าวิธีการเรียนแบบทั่วไปหรือไม่ ดูจากคะแนนสอบ การเตรียมคำพูด จำนวนนักเรียนที่ได้รับการจ้างงาน และจำนวนนักเรียนที่มีความกังวลในการพูดในที่สาธารณะ จากผลการสำรวจความพึงพอใจและบรรยากาศในห้องเรียนพบว่า 1) การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนจะเข้าใจแนวคิดการพูดในที่สาธารณะได้ดีกว่าการเรียนแบบทั่วไป 2) การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนเตรียมคำพูดได้ดีกว่าการเรียนแบบทั่วไป 3) การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนที่ได้รับเข้าทำงานมีสูงว่านักเรียนที่เรียนแบบทั่วไป 4) การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวนนักเรียนที่มีความกังวลในการพูดในที่สาธารณะลดลงกว่านักเรียนแบบทั่วไป 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพูดในที่สาธารณะเมื่อใช้วิธีแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

Huelskamp (2009: 152-181) วิจัยเรื่อง ผลกระทบของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหานำกับการจำลองคอมพิวเตอร์ในแนวทางปฏิบัติทางการศึกษาของครูระดับกลางและความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของนักเรียนในระดับกลาง โดยนักวิจัยได้ตรวจสอบการใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหานำกับแบบจำลองทางคอมพิวเตอร์ (PCL) ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลกระทบของ PBL กับ การจำลองคอมพิวเตอร์ในการใช้งานโดยทั่วไป ได้แก่ การนำไปใช้กับการเรียนแบบใช้เทคโนโลยี นำไปใช้กับการสอนแบบรวมสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และใช้ในการทำความเข้าใจในธรรมชาติของนักเรียนในระดับกลาง หลังจากตรวจคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบภาคสนามแล้วได้มีการทำแบบสอบถามโดยสอบถามครูโอไอโอทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนและเข้าร่วมโปรแกรมในระดับรัฐ ในช่วงปีการศึกษา 2551-2552 รวมทั้งครูที่แข่งขันในระดับประเทศ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหานำกับการจำลองด้วยคอมพิวเตอร์มีผลดีต่อรูปแบบการเรียนการสอนของครู

Maxfield (2011: 120-135) วิจัยเรื่อง การผสมผสานวิธีการและการตั้งคำถาม เพื่อทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์และทัศนคติ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหานำ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติกับการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 5 โรงเรียนโอไอโอ ผลการวิจัยพบว่า

การจัดการเรียนการสอนแบบ PBL ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าการเรียนแบบทั่วไปที่มีอาจารย์บรรยาย และจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์เบื้องต้น

Paternite (2016: 88-98) วิจัยเรื่อง ผลของการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลทางการเรียนและสอนนักเรียนในการออกแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์แบบกิจกรรมและแบบออนไลน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบวิธีการสอน 2) วิธี ในการสอนเรื่องที่ซับซ้อนในหลักสูตรแบบออนไลน์ PBL มีคะแนนทดสอบหลังเรียนที่ดีขึ้น 2) ศึกษาความต้องการทำงานกลุ่ม สรุปผลวิจัยได้ว่า 1.นักเรียนที่เข้าร่วมการเรียนแบบให้ทำกิจกรรมใช้ปัญหาเป็นฐาน จะมีคะแนนทดสอบหลังเรียนที่สูงกว่า คนที่เรียนแบบทฤษฎี และคนที่ต้องการทำงานคนเดียวจะมีคะแนนทดสอบหลังเรียนที่สูงกว่าคนที่ต้องการทำงานกลุ่ม 2.ผู้ที่ชอบทำงานคนเดียวจะทำได้ดีเมื่อไม่ต้องทำกิจกรรมใช้ปัญหาเป็นฐาน และผู้ที่เลือกที่จะทำงานในกลุ่ม มีคะแนนหลังเรียนที่ลดลงมากเมื่อได้รับการเรียนแบบทฤษฎี 3.ทัศนคติต่อการเรียนแบบกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้ที่ต้องการทำงานในกลุ่มต้องเข้าใจวิธีการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่ามีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังไม่เป็นที่นิยมเท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นมีขั้นตอนที่คล้ายกับขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นที่นิยมใช้มากในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคม หากแต่ผู้วิจัยคิดว่าการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนมุ่งให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ คิดวิเคราะห์เนื้อหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาและขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และประเมินคุณค่าที่ปรากฏในงานเขียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดที่จะนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental design) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยแบบก่อนการทดลอง (Pre-Experimental design) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One group pretest - posttest design) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 60) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการทดลอง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 144 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 24 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยวิธีการจับสลาก

3. ตัวแปรที่วิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4. เนื้อหา

4.1 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2557) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

4.2 เนื้อหาที่ใช้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ สารคดี บทความ เรื่องสั้น และกวีนิพนธ์

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 8 คาบ

6. แบบแผนการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental design) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยแบบก่อนการทดลอง (Pre-Experimental design) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One group pretest - posttest design) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 60) ดังนี้

T₁ = การทดสอบก่อนเรียน

X = การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

T₂ = การทดสอบหลังเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาเรื่อง การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้

2.1.3 ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ จำนวน 4 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที โดยกำหนดเนื้อหาตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ

แผนที่	เนื้อหา	จำนวนคาบ
1	การอ่านสารคดีอย่างมีวิจาร์ณญาณ	2
2	การอ่านบทความอย่างมีวิจาร์ณญาณ	2
3	การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจาร์ณญาณ	2
4	การอ่านบทกวีนิพนธ์อย่างมีวิจาร์ณญาณ	2
รวม		8

โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) สาระการเรียนรู้ 2) ตัวชี้วัด 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) การวัดและการประเมินผล 6) เนื้อหาสาระ 7) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 8) บันทึกหลังสอน ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ

นำเข้าสู่บทเรียน โดยจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงสู่เรื่องทีอ่านโดยใช้คำถาม รูปภาพ และเกมการศึกษาเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน

ขั้นสอน

จัดกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสถานการณ์ ผู้สอนเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานเขียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็น ปัญหาสามารถกำหนดปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ และเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อระบุปัญหา และทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งสังเกตได้จากสถานการณ์ หรือข้อมูลที่ครูเสนอ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ นักเรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นในการใช้แก้ปัญหา โดยสืบค้นจากเอกสาร ตำราเรียน และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหา

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ นักเรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่มและชิ้นงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

2.1.5 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและ

ประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543: 117) ดังนี้

คะแนน +1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่

คะแนน -1 แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

$$\text{โดยใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

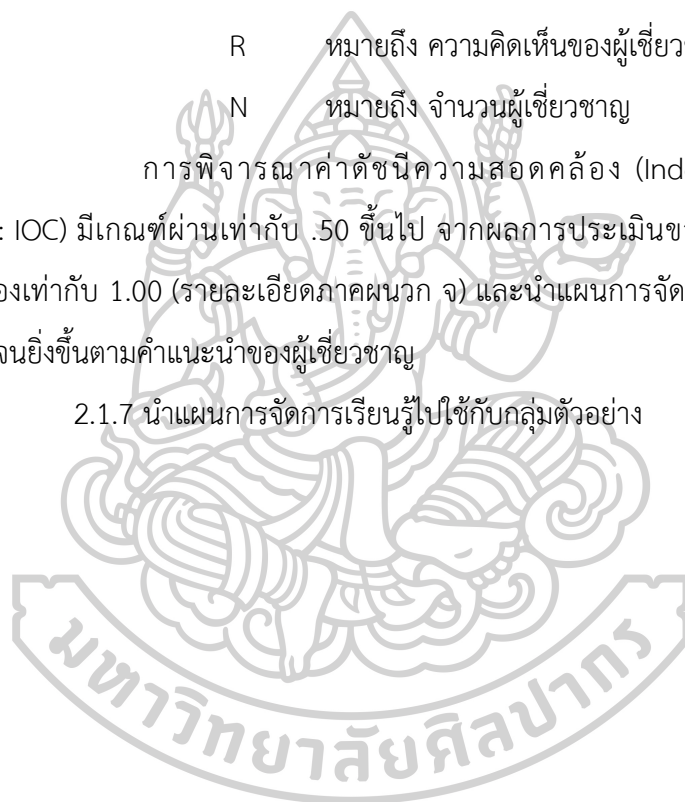
เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence)

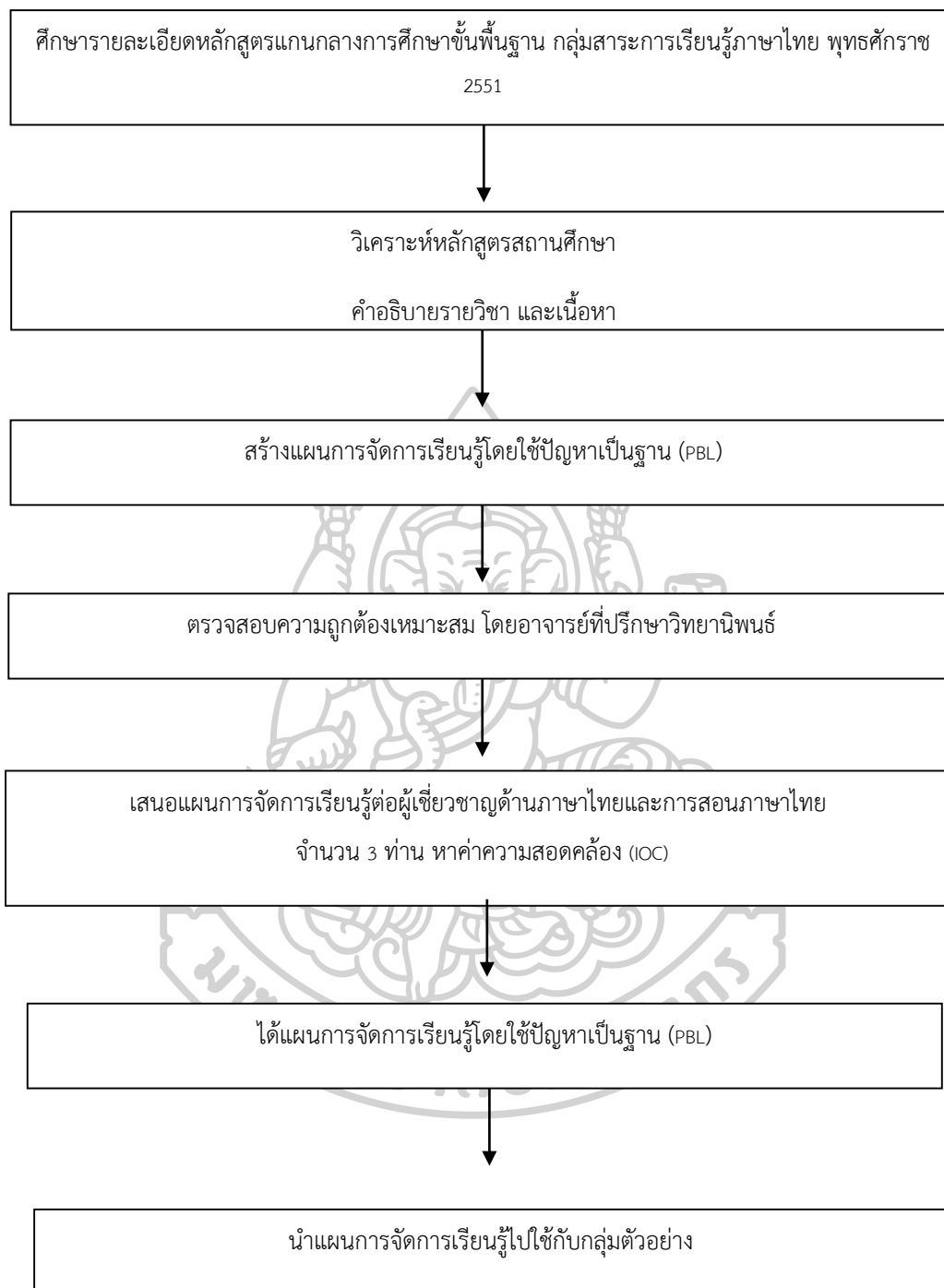
R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีเกณฑ์ผ่านเท่ากับ .50 ขึ้นไป จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดภาคผนวก จ) และนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับภาษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2557) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจำแนกตามประเภทท่อน

2.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนข้อสอบตามพฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

วัตถุประสงค์ ประเด็น	ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	วิเคราะห์ที่	สังเคราะห์ที่	ประเมินค่า	รวม (ข้อ)
การอ่านสารคดี	-	-	1	3	1	2	7
การอ่านบทความ	-	-	1	3	1	2	7
การอ่านเรื่องสั้น	-	-	1	3	1	2	7
การอ่านกวีนิพนธ์	1	1	1	4	1	1	9
รวมจำนวนข้อ	1	1	4	13	4	7	30

2.2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยสร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ที่แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้งหมด 1 ฉบับ จำนวน 45 ข้อ

2.2.5 นำแบบทดสอบเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.2.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 117) ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

หรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

จากนั้นบันทึกผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านแล้วไป

คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัย เพชรบุรี ที่ผ่านการเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 24 คน

2.2.8 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยให้คะแนนข้อที่ถูก ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน นำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 - 1.00 ผู้วิจัยพิจารณาเลือกข้อสอบแบบปรนัยที่มีผลการวิเคราะห์ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.29 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.42 - 0.86 ไว้ 30 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (รายละเอียดภาคผนวก จ)

2.2.9 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากสูตร KR-20 ของ Kuder และ Richardson ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 (รายละเอียดภาคผนวก จ)

2.2.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้นำมาจัดทำเป็นแบบทดสอบ ก่อนเรียน และหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อและสลับตัวเลือก

2.2.11 นำแบบทดสอบมาใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างคำถาม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 วางโครงสร้างคำถามหรือแนวคำถาม และสร้างคำถามโดยการสร้างแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามหลักการของ Likert (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107-108) ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจและแปลผลข้อมูลดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 113) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตามเกณฑ์ .50 เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 117) ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น
 คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อ
 นั้นหรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น
 จากนั้นบันทึกผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล แล้วหาค่าดัชนี
 ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับ
 ได้ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จากผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
 ทุกข้อคำถาม (รายละเอียดภาคผนวก จ)

2.3.5 ผลการพิจารณาแบบสอบถามไม่มีข้อคำถามใดต้องปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัย
 สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องและเป็นไปตาม
 จุดประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง
 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน ใช้เวลา 1 คาบ 50 นาที
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 8 คาบ
3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
 ที่กำหนด โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
 แต่สลับข้อสลับตัวเลือกใช้เวลา 1 คาบ 50 นาที
4. สอบถามความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการ
 จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
5. นำผลจากการทดสอบก่อน - หลังการทดลอง มาวิเคราะห์โดยกระบวนการ
 ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ ใช้สถิติ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบที่
ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective
Congruence : IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 248 – 249)

1.2 การหาความยากง่าย

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก

1.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
แบบปรนัย โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder และ Richardson (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 123)

2. วิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน
และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้ค่า t-test for dependent samples
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 165)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความคิดเห็นใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่า
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของคุณภาพอาศัยเกณฑ์ของตามหลักการของ
Likert (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107-108)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)
2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) โดยมีรายละเอียดในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	24	30	10.92	1.56	24.06	0.00
หลังเรียน	24	30	21.46	2.47		

จากตารางที่ 7 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ผลการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning :
 PBL) หลังเรียน (\bar{X} = 21.46, S.D. = 2.47) สูงกว่าก่อนเรียน (\bar{X} = 10.92, S.D. = 1.56) อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน ที่มีต่อการจัดการ
 เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามมา
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 (Problem Based Learning : PBL)

ข้อที่	รายการที่แสดงความคิดเห็น	\bar{X}	S.D	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับที่
ด้านบรรยากาศ					
1	นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	4.46	0.51	มาก	3
2	บรรยากาศในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.79	0.41	มากที่สุด	1
3	ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	4.67	0.56	มากที่สุด	2
รวม		4.64	0.49	มากที่สุด	(2)
ด้านการจัดกิจกรรม					
4	กิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.21	0.51	มาก	6
5	นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน	4.67	0.48	มากที่สุด	3
6	นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนที่ กำหนดได้	4.67	0.48	มากที่สุด	3

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) (ต่อ)

ข้อที่	รายการที่แสดงความคิดเห็น	\bar{X}	S.D	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับที่
7	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คิด และหาคำตอบด้วยตนเอง	4.67	0.48	มากที่สุด	3
8	นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนำเสนอความรู้	4.79	0.41	มากที่สุด	2
9	นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่านงานเขียนประเภทอื่นๆ ได้	4.83	0.38	มากที่สุด	1
รวม		4.64	0.46	มากที่สุด	(2)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
10	นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ได้ดี	4.79	0.41	มากที่สุด	1
11	นักเรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการอ่าน	4.50	0.51	มากที่สุด	6
12	เรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักการอ่านที่ถูกต้อง	4.71	0.55	มากที่สุด	5
13	นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านในระดับสูงได้	4.79	0.41	มากที่สุด	1
14	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และตัดสินใจคุณค่าสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล	4.79	0.41	มากที่สุด	1
15	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	4.75	0.44	มากที่สุด	4
รวม		4.72	0.46	มากที่สุด	(1)
รวมทุกด้าน		4.67	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 พบว่านักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้เห็นด้วยในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.46) เป็นลำดับที่ 1 ลำดับรองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศการเรียนรู้เห็นด้วยมากที่สุด (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.46), (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด (\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.46) โดยเรียงลำดับประเด็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ได้ดี นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านในระดับสูงได้ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจัย และตัดสินใจคุณค่าสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีลำดับความคิดเห็นเท่ากัน (\bar{X} = 4.79, S.D. = 0.41) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.44) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านที่ถูกต้อง (\bar{X} = 4.71, S.D. = 0.55) และ นักเรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการอ่าน (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.51) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 2 (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.46) เรียงลำดับประเด็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่านงานเขียนประเภทอื่นๆ ได้ (\bar{X} = 4.83, S.D. = 0.38) นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนำเสนอความรู้ (\bar{X} = 4.79, S.D. = 0.41) นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดได้ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คิด และหาคำตอบด้วยตนเอง มีระดับความคิดเห็นเท่ากัน (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.48) และกิจกรรมมีความน่าสนใจ (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.51) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.49) เรียงลำดับประเด็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บรรยากาศในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ (\bar{X} = 4.79, S.D. = 0.41) ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.56) และนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.51)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.29 - 0.75 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.42 - 0.86 ค่าความเชื่อมั่น 0.94 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) สำหรับการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) มีผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เป็นวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้ฝึกการแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญ แนวคิดของเรื่องได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการแนะนำนักเรียนในเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กิจกรรมนี้ครูและนักเรียนจะร่วมกันสนทนาถึงปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

1.2 กิจกรรมพัฒนานักเรียน ครูจัดกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน สำหรับกระตุ้นและพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กล่าวแสดงออก กล่าวแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

เนื่องจากการปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม อีกทั้งสถานการณ์ที่ครูกำหนดเป็นเรื่องใกล้ตัว และเหมาะสมกับวัยของนักเรียนจึงทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือและให้ความสนใจเป็นอย่างดี ซึ่งผลการจัดกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสถานการณ์ ผู้สอนเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานเขียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ และเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบ ตัวอย่างเช่น ครูเสนอสถานการณ์เกี่ยวกับชื่อและการเขียนชื่ออาหารชนิดหนึ่งที่คนส่วนใหญ่มักเขียนผิดเพราะไม่เข้าใจที่มาของอาหารชนิดนั้นซึ่งมีการนำประเด็นนี้มาเขียนเป็นบทความให้ความรู้ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับงานเขียนประเภทบทความ ได้แก่ ลักษณะของบทความเป็นอย่างไร องค์ประกอบของบทความมีอะไรบ้าง วัตถุประสงค์ในการเขียนบทความคืออะไร การเขียนบทความมีกลวิธีในการเขียนอย่างไรบ้าง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นในบทความ น่าเสียดายของผู้เขียนเป็นอย่างไร การใช้ภาษาในการเขียนบทความ รวมถึงข้อคิดที่ได้จากการอ่านบทความและประเมินค่าบทความที่อ่านได้ว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ในขั้นนี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นปัญหา กำหนดปัญหาที่นักเรียนต้องการหาคำตอบ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ และเสนอความคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ครูนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2555 : 137) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนเผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์จำลอง โดยจะฝึกฝนกระบวนการคิดและแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหานั้น เห็นวิธีการแก้ปัญหา และเกิดกระบวนการคิด

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ระยะเวลาหลังจากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มระดมความคิดระบุปัญหา ทำความเข้าใจปัญหา และจัดลำดับประเด็นที่ต้องการศึกษา ซึ่งสังเกตได้จากสถานการณ์ หรือข้อมูลที่ครูเสนอ ตัวอย่างเช่น ปัญหาจากบทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” เป็นต้น จากนั้นนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหาช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นขั้นตอนและมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพศาล สุวรรณน้อย (2558 : 4) ที่ให้เหตุผลว่าการวิเคราะห์ปัญหานั้นเป็นอีกขั้นตอนสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพราะเป็นการระดมสมองวิเคราะห์ปัญหาเพื่อสร้างสมมติฐานที่สมเหตุสมผล หาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่รู้ รวบรวมประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และเทคนิคการระดมสมองเพื่อช่วยหาแนวคิด

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ นักเรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นในการใช้แก้ปัญหา โดยสืบค้นจากใบความรู้ เอกสาร ตำราเรียน และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ โดยในขั้นนี้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องสมุดเพื่อเอื้อแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน นักเรียนทุกกลุ่มมีการวางแผนในการทำงาน กระตือรือร้นที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านบทความ เห็นได้จากการที่นักเรียนช่วยกันหาข้อมูลเพิ่มเติมจากใบงานที่ครูแจกให้ สมาชิกบางคนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือในห้องสมุด บางคนสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสารสนเทศ หากล้มเหลวไม่มั่นใจจะกลับไปถามเพื่อนในกลุ่มหรือเดินมาถามครูอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี (2547 : 73) และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554 : 59 - 62) ที่ได้กล่าวโดยสรุปได้ว่าขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ นั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบการศึกษา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหา ขั้นนี้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้รับการสืบค้นข้อมูลมานำเสนอและแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม จากนั้นพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลที่แต่ละคนได้มาเพื่อบันทึกข้อมูลและความรู้ลงในใบงาน ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนระดมความคิด กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และกล้าตัดสินใจ สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554 : 59 - 62) กล่าวว่า เป็นตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ของแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับการศึกษา ค้นคว้า และเพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการอภิปรายข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อยของวิธีแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้นักเรียนวางแผนและเตรียมนำเสนอผลงานอย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน ในรูปแบบที่หลากหลายเป็นการฝึกให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำและกล้าแสดงออก ดังที่ยุวัฒน์ คล้ายมงคล (2545 : 118-123) ได้สรุปไว้ว่า เป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องจากการสร้างผลงาน เพื่อสร้างชิ้นงานหรือดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค การทำงานเป็นกลุ่ม ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการพูด และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอีกด้วย

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่มและชิ้นงาน ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี (2547 : 73)

และ ไพศาล สุวรรณน้อย (2558 : 4) ที่ได้กล่าวไว้โดยสรุปได้ว่าขั้นตอนการประเมินผลนี้เป็นการสรุปสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและกระบวนการประเมินการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีสอนและเทคนิค Mind mapping ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูสามารถช่วยนักเรียนให้วิเคราะห์และประเมินกระบวนการแก้ปัญหาที่ค้นพบได้

1.3 กิจกรรมรวบยอด ครูและนักเรียนสนทนาซักถาม และสรุปผลจากการแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันและเป็นความรู้ที่คงทน สามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนที่สูงขึ้นและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการศึกษาคำคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) พบว่า จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมของทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านย่อยพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) นักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) นั้น มีขั้นตอนให้นักเรียนฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้ฝึกการแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้ทำงานอย่างเป็นระบบเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) แบ่งขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยสรุปได้เป็น 6 ขั้น ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 335) ทิศนา แคมมณี (2555: 137) วัชรา เล่าเรียนดี (2547 : 72) และไพศาล สุวรรณน้อย (2558: 2) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มอย่างชำนาญ ก่อให้เกิดทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในความรู้เรื่องนั้นๆ

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนเห็นด้วยเป็นลำดับที่ 2 นักเรียนให้ความสนใจ ในกิจกรรม ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คิด และหาคำตอบด้วยตนเอง เข้าใจขั้นตอนการจัด กิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดได้ นักเรียนมีส่วนร่วม ในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนำเสนอความรู้ อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่าน งานเขียนประเภทอื่นๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรุ่ง แก้วแดง (2541 : 22) ที่กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานจะทำให้ นักเรียนเกิดความสนใจ และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่ชอบ ทำงานเป็นกลุ่มเพราะจะได้ทำกิจกรรมต่างๆ ได้ปรึกษาหารือกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะเพื่อนร่วมวัยสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน รู้สึกว่า ตนเองมีความสำคัญและทุกคนมีความเท่าเทียมกันจึงส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้เรียนอย่างมี

ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนเห็นด้วยเป็นลำดับที่ 2 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับความรู้และเทคนิควิธีที่แปลกใหม่ใน การจัดการเรียนรู้ มีบทอ่านที่หลากหลาย เนื้อหาเป็นปัจจุบันเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้น่าสนใจไม่ยากหรือง่ายเกินไป จึงทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ในการสืบค้นความรู้ วิเคราะห์ อภิปรายและสรุปองค์ความรู้ นักเรียนมีโอกาสดั ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มได้มีบทบาทในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ไพศาล สุวรรณน้อย (2558 : 9) ที่ว่าจุดเด่นที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานคือจะทำให้ให้นักเรียนมีทักษะในการตั้งสมมติฐานและการให้เหตุผลดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ที่สร้างขึ้น ก็มีความคงทนกว่าการบรรยาย อีกทั้งมีบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น สร้างความร่วมมือในกลุ่มองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนในการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน เตรียมสื่อให้พร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง และควรบันทึกข้อมูลหลังการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทราบสิ่งที่จะต้องแก้ไข เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนวิธีการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ใช้เวลาดำเนินการค่อนข้างมาก ครูผู้สอนต้องมีความระมัดระวังในการควบคุมและบริหารจัดการเวลาให้ดี จึงจะดำเนินกิจกรรมครบตามขั้นตอนได้

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ในขั้นตอนของการแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่าน นักเรียนบางส่วนจะไม่ค่อยแสดงออก ขาดความมั่นใจในตนเอง ส่วนมากนักเรียนที่นำเสนอความคิดเห็นจะเป็นนักเรียนกลุ่มเดิม ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมและเอาใจใส่ให้นักเรียนได้กันทุกคน เพื่อช่วยให้ครูได้ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ตลอดจนทราบปัญหาและข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การจัดกลุ่มนักเรียนครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน และไม่ควรให้นักเรียนจัดกลุ่มด้วยตนเองเพราะนักเรียนที่เก่งก็จะจับกลุ่มกันเอง ดังนั้นครูผู้สอนควรเป็นผู้จัดกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถมีทั้งนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง อ่อน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระเพื่อเพิ่มความน่าสนใจในกิจกรรม เช่น ให้นักเรียนศึกษาชื่อดอกไม้และพืชในวรรณคดีบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ศึกษาการใช้ภาษาและความงามทางภาษาในการเพลงแต่ละประเภทบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Judith S. Paternite. (2016). “The Effects of Problem-Based Learning Versus Structured Tutorials on Student Achievement in A Relational Database Design Activity During Online Concept Learning.” The Kent State University College of Education, Health, and Human Services in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy.
- Lisa M. Huelskamp, B. A. M. A. (2009). “The Impact of Problem-Based Learning with Computer Simulation on Middle Level Educators Instructional Practices and Understanding of The Nature of Middle Level Learner.” The Requirements of the Degree Doctor of Philosophy in the Graduate School of The Ohio State University.
- Marian Belle Maxfield. (2011). “The Effects of Small Group Co-Operation Methods and Question Strategies on Problem Solving Skills, Achievement, and Attitude During Middle Level.” Kent State University College of Graduate School of Education, Health, and Human Services in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy.
- Markéta Schüblová. (2008). “The Effect of Using Computer Simulations as Self-Directed Learning on Critical Thinking Levels in Entry-Level Athletic Training Students.” The College of Education of Ohio University In partial fulfillment of the requirements for the degree Doctor of Philosophy.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). **ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2533). “การอ่านอย่างไรให้มีคุณค่า.” **วารสาร มศว.ปทุมวัน** 12, 2 (มีนาคม): 1-11.
- เกรียงศักดิ์ พลอยแสง. (2553). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสาร ที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning /PBL).” รายงาน

การวิจัย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

โกชัย สาริกบุตร. (2521). **การอ่านขั้นใช้วิจารณ์ญาณ**. กรุงเทพมหานคร: แสงรุ่งการพิมพ์.

คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. (2554). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และคณะ. (2551). **ภาษากับการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ พี.เพรส.

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2523). **แบบเรียนการอ่านและการพิจารณาหนังสือ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). **การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง**. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555a). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตบอริซัน.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555b). **ศิลปะการสอนเพื่อนักเรียนในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: วิพริ้นท์.

ญดาภัก กิจทวี. (2551). “การศึกษาการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน
ชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณิชพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2557). **ณิชพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์**. (2557). “การพัฒนาความสามารถด้าน
การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ปัญหาเป็นฐาน.”วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดนยา วงศ์ธนะชัย. (2543). **การอ่านเพื่อชีวิต (Reading for Life)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (2536). **การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2528). **การอ่านทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช.

ทิวาวรรณ จิตตะภาค. (2548). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารด้วย

- การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning/PBL).” สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทิตินา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธิดา โมสิกรัตน์ และนภาลัย สุวรรณชาติ. (2526). **ภาษาไทย 1 การอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2534). **มิติใหม่ในการสอนอ่าน (The New Dimensions in the Teaching of Reading)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). **ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and Development of Instructional Model)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอส.พรินต์ติ้ง ไทยแพคตอริ.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). **การสอนอ่านเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2544). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem-based Learning**. กรุงเทพมหานคร: ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค.
- พวงลักษณ์ จันตะวัน วาสนา ตันมา และ สิริพร กุลวงศ์. (2551). “การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (PBL) เรื่อง ระบบนิเวศกว้านพะเยา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2556). **เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL)**. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://ph.kku.ac.th/thai/images/file/km/pbl-he-58-1.pdf>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2554). **เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2544). **เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 1 หน่วยที่ 9-15**. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มณฑรา ธรรมบัตย์. (2545). “การพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้ PBL (Problem-based Learning).” **วารสารวิชาการ 5** (กุมภาพันธ์): 11-27.

- มันตรา ธรรมบัตย์. (2550). “การส่งเสริมกระบวนการคิดโดยยุทธศาสตร์ PBL.” **วารสารวิชาการ 5** (กุมภาพันธ์): 11-17.
- รักศักดิ์ เลิศคงคาทิพย์. (2553). “การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคผังมโนทัศน์กับรูปแบบการคิดของนักเรียนในการเรียนบนเว็บ โดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีผลต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรกมล วงศธรบุญศรี. (2557). “การเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือของ สสวท. ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2547). **เทคนิควิธีจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ (Methodology of Instruction for Professional Teacher)**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัลลี สัตยาชัย. (2547). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รูปแบบการเรียนรู้โดยนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คเน็ต.
- วิไล โพธิ์ชื่น. (2555). “การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์. (2548). **กลเม็ดการอ่านให้เก่ง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.
- สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์. (2534). **การอ่านทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สมศักดิ์ บุตรสาคร. (2554). “รูปแบบการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์เชิงพหุปัญญาบนพื้นฐานการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.**
- สิริอาภา รัชตะหิรัญ. (2548). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการอ่านทั่วไป (Reading Art)**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). **หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณิ วราทร. (2545). **การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภามาส เทียนทอง. (2553). “การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิชัย เหล่าพิเดช. (2556). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อ้อแก้ว เตือนอุประ และ คณะ. (2556). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://gsbook.g.s.kku.ac.th/55/cdgrc13/file/hmo4.pdf>.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). **พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สุวีริยาสาส์น.

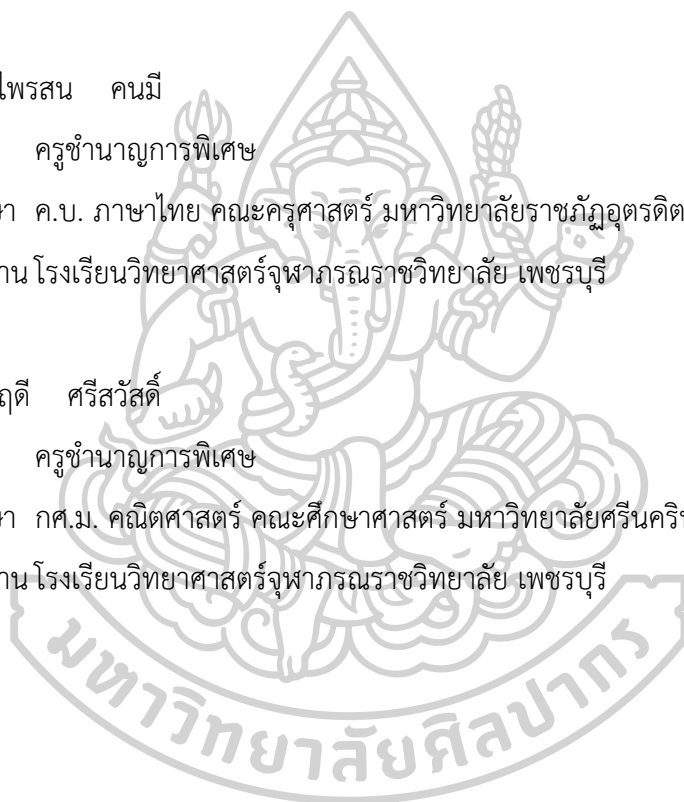

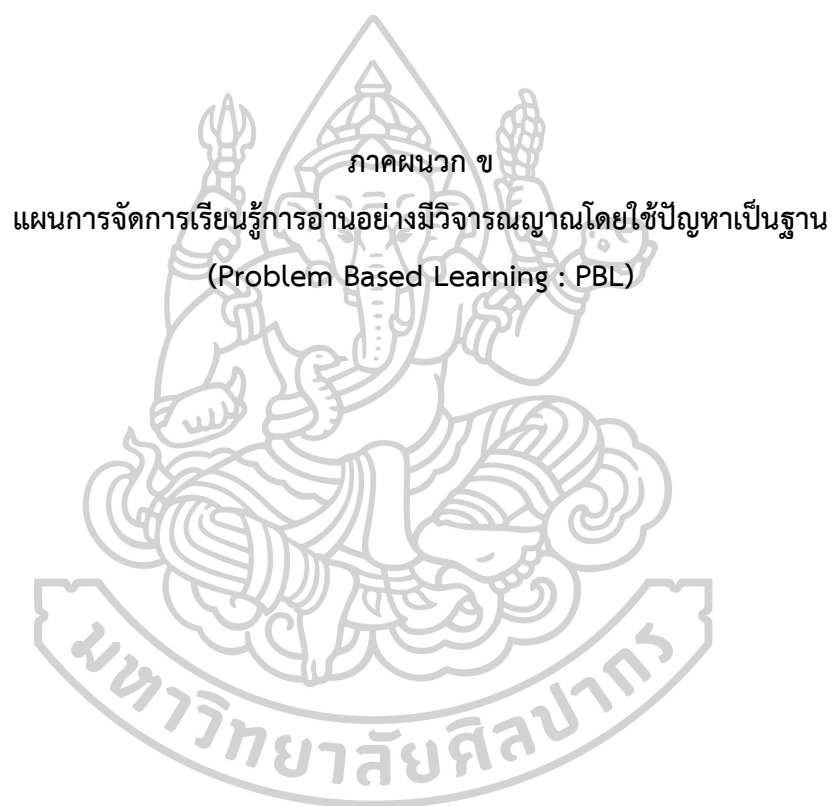
ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

.....

1. อาจารย์พงษ์กรณ์ วีรพิพรรธน์
ตำแหน่ง อาจารย์
วุฒិการศึกษาศิลปะ ค.ม. การสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. อาจารย์พรไพโรจน์ คนมี
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
วุฒิการศึกษาศิลปะ ค.บ. ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย เพชรบุรี
3. อาจารย์สนฤดี ศรีสวัสดิ์
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
วุฒิการศึกษาศิลปะ กศ.ม. คณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย เพชรบุรี

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
(Problem Based Learning : PBL)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ภาคเรียนที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวน 12 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ย่อย	การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวน 2 ชั่วโมง
สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.		

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท.1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท.1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท.1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท.1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้
ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท.1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ
ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

ท.1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่ง
เรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

ท.1.1 ม.4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกใจความสำคัญของบทความที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนระบุน้ำเสียง จุดประสงค์ และตีความถ้อยคำจากบทความที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นได้ถูกต้อง
4. นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดจากบทความที่อ่านได้
5. นักเรียนประเมินคุณค่าจากบทความที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล

3. สารสำคัญ

บทความ เป็นงานเขียนที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์ เรื่องราว และความคิดเห็นในสาระที่นำเสนอ โดยการอธิบายขยายความ การสนับสนุน การโต้แย้ง การแสดงเหตุผล การแสดงตัวอย่าง ดังนั้นการฝึกอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาต่อไป

4. สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. งานเขียนประเภทบทความ
2. ลักษณะงานเขียนประเภทบทความ
3. องค์ประกอบของบทความ

ทักษะ/กระบวนการ

1. ทักษะการอ่าน
2. ทักษะการจับใจความ
3. ทักษะการตีความ
4. ทักษะการคิดวิเคราะห์
5. ทักษะการใช้วิจารณญาณ
6. กระบวนการกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการแก้ปัญหา
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ใบงานที่ 2 เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

7. การประเมินผล

วิธีการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. การทำใบงาน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. เกณฑ์ประเมินใบงาน

แบบประเมินใบงาน 2

บทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ หน่อไม้ Bamboo shoots soup”

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				รวม	ผลการประเมิน
		4	3	2	1		

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบคำถามถูกต้อง 7 ข้อ 4 คะแนน

ตอบคำถามถูกต้อง 5-6 ข้อ 3 คะแนน

ตอบคำถามถูกต้อง 3-4 ข้อ 2 คะแนน

ตอบคำถามถูกต้องน้อยกว่า 3 ข้อ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน ระดับคุณภาพ

4 ดีมาก

3 ดี

2 พอใช้

1 ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มที่.....

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต				คะแนน รวม	เกณฑ์การ ประเมิน	
		สนใจ ร่วม กิจกรรม	กล้า แสดงออก	ตอบคำถาม และแสดง ความ คิดเห็น	แสวงหา ความรู้		ผ่าน	ไม่ผ่าน
		5	5	5	5	20		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 10-15 หมายถึง พอใช้

คะแนน 4-9 หมายถึง ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
(Rubric Assessment)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. สนใจร่วม กิจกรรม	กระตือรือร้น สนใจร่วม กิจกรรมเป็น อย่างมาก พร้อม ทั้งชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วม ปฏิบัติกิจกรรม	กระตือรือร้น สนใจร่วม กิจกรรม พร้อมทั้งชักชวน ให้ผู้อื่นสนใจ และร่วมปฏิบัติ กิจกรรม	กระตือรือร้น สนใจร่วม กิจกรรม แต่ไม่ ชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วม ปฏิบัติกิจกรรม	ไม่ค่อย กระตือรือร้น สนใจร่วม กิจกรรม และไม่ ชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วม ปฏิบัติกิจกรรม	ร่วมกิจกรรม เมื่อได้รับคำสั่ง หรือถูกบังคับ
2. กล้า แสดงออก	มีความกระตือ รือร้น มั่นใจกล้า แสดงออกในการ เข้าร่วมกิจกรรม เป็นอย่างมาก พร้อมทั้งชักชวน ให้ผู้อื่น สนใจและ ร่วมปฏิบัติ กิจกรรม	มีความกระตือ รือร้น มั่นใจกล้า แสดงออกใน การเข้าร่วม กิจกรรม พร้อม ทั้งชักชวนให้ ผู้อื่น สนใจและ ร่วมปฏิบัติ กิจกรรม	มีความกระตือ รือร้น มั่นใจกล้า แสดงออกใน การเข้าร่วม กิจกรรม แต่ไม่ ชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วม ปฏิบัติกิจกรรม	ไม่มีความ กระตือรือร้น มั่นใจกล้า แสดงออกใน การเข้าร่วม กิจกรรม และไม่ ชักชวนให้ผู้อื่น สนใจร่วมปฏิบัติ กิจกรรม	ร่วมกิจกรรม เมื่อได้รับคำสั่ง หรือถูกบังคับ
3. ตอบ คำถามและ แสดงความ คิดเห็น	ตอบคำถามได้ ถูกต้องทุกข้อและ แสดงความ คิดเห็นได้ต่อเนื่อง ครบถ้วน สัมพันธ์ กับหัวข้อที่ กำหนด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง 5 ข้อ และแสดงความ คิดเห็นได้ ต่อเนื่อง ครบถ้วน สัมพันธ์กับ หัวข้อที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง 4 ข้อ และแสดงความ คิดเห็นได้ ต่อเนื่อง ครบถ้วน สัมพันธ์กับ หัวข้อที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง 4 ข้อแต่ ไม่สามารถแสดง ความคิดเห็นได้	ตอบคำถามได้ น้อยกว่า 4 ข้อ และไม่สามารถ แสดงความ คิดเห็นได้

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
4. แสวงหา ความรู้	มีความกระตือ รือร้อนอย่างมาก ในการศึกษา ค้นคว้า ทำงาน ด้วยความชื่นชอบ สนุกสนาน และ สามารถชักชวน ให้ผู้อื่นปฏิบัติ ตามได้	มีความกระตือ รือร้อน ใน การศึกษา ค้นคว้า ทำงาน ด้วยความชื่น ชอบ และ สามารถชักชวน ให้ผู้อื่นปฏิบัติ ตามได้	มีความกระตือ รือร้อน ใน การศึกษา ค้นคว้า และ สามารถชักชวน ให้ผู้อื่นปฏิบัติ ตามได้	ศึกษา ค้นคว้า ทำงานตามที่ ผู้อื่นบอก หรือ ทำงานตามคำ ชักชวนของ เพื่อน	ทำงาน ศึกษา ค้นคว้าเมื่อ ได้รับคำสั่ง หรือถูกบังคับ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2 (รวม 100 นาที)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (2 นาที)

ครูนำตัวอย่างบทความที่คัดเลือกมาให้ให้นักเรียนดู และสนทนาเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ผู้เขียนเป็นคนที่ชอบแมวมาก ขอให้เป็นแมวไม่ว่าจะสีอะไรก็ชอบหมด แต่ตอนเด็กๆ ผู้เขียนมักถูกผู้ใหญ่ทักไม่ให้ไปยุ่งกับ “แมวดำ” โดยอ้างว่า แมวดำคือ “แมวผี” ซึ่งมีอำนาจชั่วร้ายที่สามารถทำให้คนตายไปแล้วฟื้นขึ้นมาได้ หากว่ามันได้ไปกระโดดข้ามโลงศพของใครเข้า ฟังดูเหมือนจะเป็นเรื่องดี แต่กลับกัน ซากศพที่ถูกแมวดำกระโดดข้ามจะกลายเป็นผีร้ายที่มาพร้อมความอาฆาตพยายาบาท

ถึงตอนนี้เมื่อนึกย้อนกลับไปก็อดสงสัยไม่ได้ว่า คนเฒ่าคนแก่เหล่านั้นเขาเชื่อกันอย่างนั้นจริงๆ หรือแค่ต้องการไม่ให้เด็กไปยุ่งกับแมวเพราะกลัวว่าจะกลายมาเป็นภาระของตัวเองหรือเปล่า แต่ที่แน่ๆ ก็คือ ในหลายวัฒนธรรม แมวดำเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ทำให้แมวดำจรจัดเป็นแมวที่หาผู้รับเลี้ยงได้ยาก (บางประเทศไม่ยอมให้สัตว์เลี้ยงออกแฟนฟานในที่สาธารณะจึงถูกจับมาขังจนกว่าจะหาผู้รับเลี้ยงได้)

- 1) นักเรียนรู้จัก หรือ เคยอ่านงานเขียนแบบนี้หรือไม่
- 2) นักเรียนคิดว่าเนื้อหาของงานเขียนนี้เหมือนหรือต่างจากงานเขียนในชั่วโมงที่แล้ว เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น
- 3) ผู้เขียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบใดบ้าง

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ (18 นาที)

ขั้นที่ 1 ชี้นำเสนอปัญหาและสถานการณ์

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งกลุ่มความสามารถเก่งปานกลาง อ่อน (2 นาที)

2. ครูนำเสนอปัญหาพร้อมถามนักเรียน ดังนี้ (3 นาที)

1) นักเรียนเคยอ่านงานเขียนประเภทบทความ หรือไม่

2) ถ้าต้องศึกษางานเขียนประเภทบทความ นักเรียนคิดว่าจะต้องศึกษาและพิจารณาอะไรบ้าง

3. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย เรื่อง การอ่านบทความ เกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา และร่วมกันจัดลำดับหัวข้อที่เป็นประเด็นในการศึกษาให้ถูกต้อง เหมาะสม ดังนี้ (3 นาที)

1) ลักษณะของบทความ

2) องค์ประกอบของบทความ

3) วัตถุประสงค์ในการเขียนบทความ

5) กลวิธีในการเขียนบทความ

4) ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นในบทความ

5) น้ำเสียงของผู้เขียนบทความ

6) การใช้ภาษาในการเขียนบทความ

7) ข้อคิดที่ได้จากบทความ

8) การประเมินค่าบทความ

4. ครูแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านบทความ เพื่อให้ให้นักเรียนทำความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาโดยให้เวลาในการศึกษา 10 นาที

ขั้นที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ปัญหา (20 นาที)

ครูแจกใบงานที่ 2 บทความ “ซุบน้ำหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าตามประเด็นที่กำหนดในใบงาน โดยสมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงาน และหาข้อมูลในประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยระบุแหล่งเรียนรู้ วิธีการศึกษา และ บันทึกผลการศึกษาลงในแบบบันทึกการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ชั้นศึกษาค้นหาความรู้ (15 นาที)

นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากการทำใบงานที่ 2 โดยใช้แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด หรือสื่อ สารสนเทศ

ขั้นที่ 4 ชั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (10 นาที)

นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนกัน แล้วร่วมกันพิจารณา ว่า ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาหรือไม่ จากนั้นร่วมกัน สังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้แล้วเขียนลงในใบงานที่ 2

ขั้นที่ 5 ชั้นนำเสนอ (30 นาที)

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 5 นาที

กิจกรรมรวบยอด

ขั้นที่ 6 ชั้นประเมินผล (5 นาที)

1. ครูและนักเรียนสนทนาซักถาม และสรุปผลจากการแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนด
2. นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม

การทำงานกลุ่ม

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. สื่อสารสนเทศ
3. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านบทความ

10. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี) –

11. รายละเอียดเนื้อหาสาระ

บทความ คือ งานเขียนที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์ เรื่องราว และความคิดเห็นในสาระที่นำเสนอ โดยการอธิบายขยายความ การสนับสนุน การโต้แย้ง การแสดง เหตุผล การแสดงตัวอย่าง ดังนั้นการฝึกอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณจะทำให้นักเรียนเข้าใจ เรื่องราวต่างๆ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของ เนื้อหาต่อไป

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. เป็นเรื่องที่มีผู้อ่านส่วนมากสนใจ บทความเป็นเรื่องที่มีจุดเด่นและมีความสำคัญ เป็นพิเศษต่อความรู้สึกนึกคิดของคน เรื่องที่จะเขียนต้องเป็นเรื่องเด่นเน้นตอนที่น่าสนใจ เช่น อาจเป็นปัญหาที่ผู้คนกำลังอยากรู้ว่าจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือมีผลอย่างไร

2. เป็นเรื่องที่มีแก่นสาร เป็นเรื่องจริง มีสาระ มีข้อมูลและหลักฐานที่น่าเชื่อถือ แสดงความคิดเห็นที่เป็นเหตุเป็นผล อ่านแล้วได้รับความรู้ สามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันข้อเท็จจริงได้

3. เรื่องที่นำมาเขียนเป็นบทความอาจเป็นเรื่องราวตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ หมายความว่า ความรู้และความคิดที่เสนอเป็นบทความอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งในเนื้อหาทั้งหมด บทความ อาจเสนอประเด็นปัญหาในแง่ใดแง่หนึ่งโดยเฉพาะ หรืออาจหยิบยกตอนใดตอนหนึ่ง หรือส่วนใดมานำเสนอก็ได้

4. ต้องมีการแสดงทรรศนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย

5. มีวิธีเขียนให้น่าอ่าน โดยการใช่วิธีการเสนอเรื่องที่เร้าความสนใจ ทำทลายความคิด และสนุกเพลิดเพลินจากความคิดในเชิงโต้แย้งนั้น

ประเภทของบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนจะหยิบยกเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นปัญหาในสังคมขึ้นมาเขียน ทั้งปัญหาส่วนรวมและปัญหาส่วนบุคคล บางครั้งผู้เขียนอาจโต้ตอบ บทความของผู้เขียนคนอื่น ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นในแนวอื่นที่แตกต่างกันออกไปก็ได้ ปัญหาที่มีข้อขัดแย้งนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นมักมีความคิดแตกต่างออกเป็นสองแนว คือความคิดเห็นในเชิง ยอมรับและคัดค้าน โดยผู้เขียนอาจเลือกแสดงความคิดเห็นในแนวใดแนวหนึ่งหรือจะเสนอความคิดเห็นของคนทุกๆ ไปทุกด้านก็ได้ เพื่อปล่อยให้ผู้อ่านพิจารณาตัดสินเอาเอง

2. บทความประเภทสัมภาษณ์ เป็นบทความแสดงความคิดของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งการเลือกสัมภาษณ์บุคคลให้เหมาะสมกับเรื่องราวหรือปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้ได้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แรงุมและความรู้ที่ถูกต้องตรงจุดมุ่งหมายและน่าเชื่อถือ

3. บทความประเภทกึ่งชีวประวัติ เป็นบทความที่มีลักษณะคล้ายบทความประเภทสัมภาษณ์ต่างกันที่บทความประเภทสัมภาษณ์ต้องการแสดงข้อคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อปัญหาหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งแต่บทความกึ่งชีวประวัติจะมุ่งแสดงถึงความสำเร็จหรือความดีเด่นในด้านใด ด้านหนึ่งของบุคคล

4. บทความประเภทคำแนะนำหรือให้ความรู้ เป็นบทความที่มุ่งให้ความรู้แขนงใดแขนงหนึ่ง หรืออธิบายวิธีทำหรือประดิษฐ์สิ่งของหรือสร้างอะไรบางอย่าง ในการเขียนควรเลือก เรื่องที่ดึงดูดความสนใจ และผู้อ่านสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ง่าย

5. บทความประเภทจูงใจ เป็นบทความที่กระตุ้นให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ผู้เขียนอาจเขียนอย่างตรงไปตรงมา หรือเขียนในเชิงอุปมา บทความประเภทนี้จะชี้ให้ผู้อ่านมองเห็นปัญหา ให้ข้อแนะนำ ชี้ถึงคุณและโทษของปัญหา มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ จูงใจให้เห็นคล้อยตามและปฏิบัติตาม

6. บทความประเภทท่องเที่ยว เป็นบทความที่เกิดจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในที่ต่างๆ แล้วนำประสบการณ์มาเขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน เป็นบทความที่มีเนื้อหากล้าถึงการเดินทาง ลักษณะภูมิประเทศและความสวยงาม ความน่าประทับใจของสถานที่นั้น ผู้เขียนอาจสอดแทรกเกร็ดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินทางลงไปด้วย

7. บทความประเภทอุปมาอุปมัย เป็นการเขียนเรื่องราวหรือเหตุการณ์โดยใช้วิธีเปรียบเทียบหรือสมมติขึ้น ไม่ได้เขียนอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงบุคคลตรง ๆ

8. บทความประเภทวิจารณ์ บทความประเภทนี้ผู้เขียนจะพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อมูลลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งที่วิจารณ์อย่างถี่ถ้วน แล้วอาศัยหลักการและเหตุผลตลอดจนข้อมูล เพื่อพิจารณาว่าดีไม่ดี ควรไม่ควร เหมาะหรือไม่เหมาะสมอย่างไร เช่น บทความวิจารณ์หนังสือ บทความวิจารณ์ข่าว บทความวิจารณ์การเมือง เป็นต้น

9. บทความประเภทวิเคราะห์ เป็นบทความที่วิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เช่น การวิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์ผลเลือกตั้ง เป็นต้น การเขียนต้องกระชับชัดเจน ใช้ภาษาเรียบง่าย เน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง

10. บทความบทความ บทความเป็นชื่อเรียกบทความที่มีเนื้อหาสาระน่าสนใจเป็นพิเศษ และเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ควบคู่ไปกับความเพลิดเพลิน

11. บทความประเภทวิชาการ บทความประเภทนี้มุ่งเสนอความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการความถูกต้อง ความกระจ่าง ความกะทัดรัดและเป็นที่ยอมรับได้

หลักการอ่านและพิจารณาบทความ

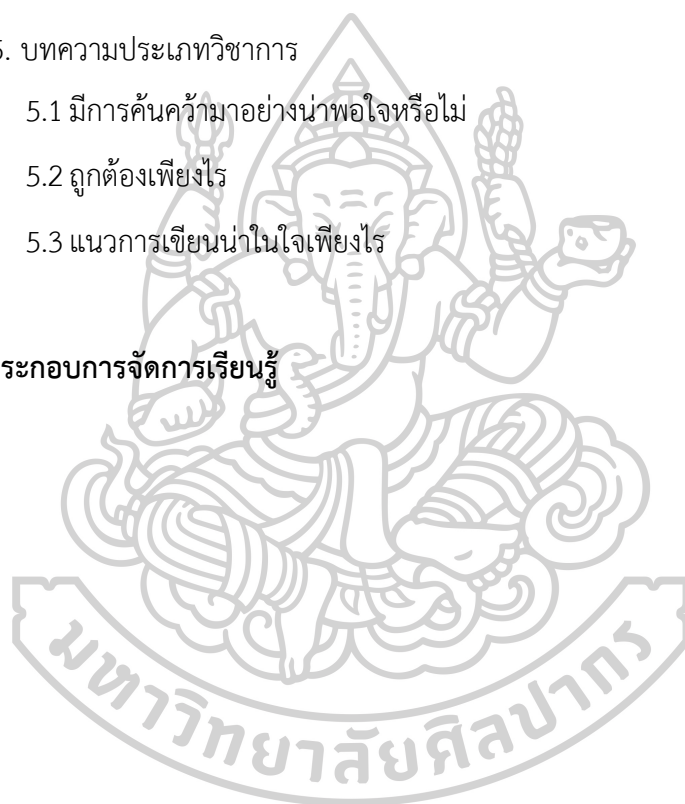
1. จำแนกประเภทว่าเป็นบทความประเภทใด โดยพิจารณาแนวเนื้อหา
 2. พิจารณาจุดเด่นของเนื้อหา เช่น วิจารณ์เหตุการณ์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว วรรณคดี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ
 3. พิจารณาจุดมุ่งหมายของผู้เขียนว่าเป็นการเขียนเพื่อเสนอความรู้ เพื่อให้ความเพลิดเพลิน เพื่อจูงใจให้คล้อยตาม หรือเพื่อให้เกิดพฤติกรรมใด ๆ
 4. พิจารณาความถูกต้องและน่าเชื่อถือของเนื้อหา ข้อมูล และการอ้างอิง ฯลฯ
 5. พิจารณาส่วนประกอบ เช่น แผนที่ ภาพประกอบ และตัวเลขแสดงสถิติ เป็นต้น
 6. พิจารณารายละเอียดของเนื้อหาเป็นอย่างไร เช่น เกินจริง สมจริง และสร้างสรรค์ เป็นต้น
 7. จำแนกส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เหตุผล และสำนวนโวหารออกจากกัน
 8. จำแนกข้อความที่แสดงทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้เขียนออกจากเหตุผล ข้อเท็จจริง
 9. พิจารณากลวิธีในการเขียน เช่น โครงสร้าง (คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป) ว่าจะมีความสอดคล้องกันเพียงไร ความเหมาะสมในการลำดับเรื่องราว การใช้คำ การสร้างประโยค และการใช้สำนวนโวหาร
 10. ประเมินผลที่ผู้อ่านพึงได้รับ เช่น ความเพลิดเพลิน ความรู้ และความคิด ฯลฯ
- หลักการวิเคราะห์บทความ การวิเคราะห์บทความ

การประเมินคุณค่าบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น พิจารณาดูว่า
 - 1.1 ผู้เขียนให้เหตุผลดีเพียงไร
 - 1.2 ผู้เขียนให้รายละเอียดชัดเจนหรือไม่
 - 1.3 ความคิดเห็นของผู้เขียนสมเหตุสมผลเพียงไร
2. บทความประเภทวิจารณ์
 - 2.1 วิจารณ์อย่างเที่ยงธรรมหรือไม่
 - 2.2 ใช้หลักวิชาวิจารณ์มากน้อยเพียงไร

3. บทความประเภทชีวประวัติ
 - 3.1 มีหลักฐานอ้างอิงเพียงไร
 - 3.2 ถูกต้องหรือไม่
 - 3.3 แนวการเขียนน่าสนใจเพียงไร
4. บทความสัมภาษณ์บุคคล
 - 4.1 ให้อารยะเอี่ยมมากน้อยเพียงไร
 - 4.2 แนวการเขียนน่าสนใจเพียงไร
5. บทความประเภทวิชาการ
 - 5.1 มีการค้นคว้ามาอย่างน่าพอใจหรือไม่
 - 5.2 ถูกต้องเพียงไร
 - 5.3 แนวการเขียนน่าสนใจเพียงไร

12. เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 2 การอ่านบทความ

บทความ คือ งานเขียนที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์ เรื่องราว และความคิดเห็นในสาระที่น่าเสนอ โดยการอธิบายขยายความ การสนับสนุน การโต้แย้ง การแสดงเหตุผล การแสดงตัวอย่าง ดังนั้นการฝึกอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณจะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาต่อไป

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. เป็นเรื่องที่ผู้อ่านส่วนมากสนใจ บทความเป็นเรื่องที่มีจุดเด่นและมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อความรู้สึกนึกคิดของคน เรื่องที่จะเขียนต้องเป็นเรื่องเด่นที่น่าสนใจ เช่น อาจเป็นปัญหาที่ผู้คนกำลังอยากรู้ว่าจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือมีผลอย่างไร
2. เป็นเรื่องที่มีแก่นสาร เป็นเรื่องจริง มีสาระ มีข้อมูลและหลักฐานที่น่าเชื่อถือ แสดงความคิดเห็นที่เป็นเหตุเป็นผล อ่านแล้วได้รับความรู้ สามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันข้อเท็จจริงได้
3. เรื่องที่นำมาเขียนเป็นบทความอาจเป็นเรื่องราวตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ หมายความว่า ความรู้และความคิดที่เสนอเป็นบทความอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งในเนื้อหาทั้งหมด บทความอาจเสนอประเด็นปัญหาในแง่ใดแง่หนึ่งโดยเฉพาะ หรืออาจหยิบยกตอนใดตอนหนึ่ง หรือส่วนใดมานำเสนอก็ได้
4. ต้องมีการแสดงทรรศนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย
5. มีวิธีเขียนให้น่าอ่าน โดยการใช้กลวิธีการเสนอเรื่องที่สร้างความสนใจ ทำทลายความคิดและสนุกเพลิดเพลินจากความคิดในเชิงโต้แย้งนั้น

ประเภทของบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนจะหยิบยกเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นปัญหาในสังคมขึ้นมาเขียน ทั้งปัญหาส่วนรวมและปัญหาส่วนบุคคล บางครั้งผู้เขียนอาจได้ตอบบทความของผู้เขียนคนอื่น ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นในแนวอื่นที่แตกต่างกันออกไปก็ได้ ปัญหาที่มีข้อขัดแย้งนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นมักมีความคิดแตกต่างออกเป็นสองแนว คือความคิดเห็นในเชิง ยอมรับและคัดค้าน โดยผู้เขียนอาจเลือกแสดงความคิดเห็นในแนวใดแนวหนึ่ง หรือจะเสนอความคิดเห็นของคนต่างๆ ไปทุกด้านก็ได้ เพื่อปล่อยให้ผู้อ่านพิจารณาตัดสินเอาเอง
2. บทความประเภทสัมภาษณ์ เป็นบทความแสดงความคิดของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งการเลือกสัมภาษณ์บุคคลให้เหมาะสมกับเรื่องราวหรือปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้ได้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แง่มุมและความรู้ที่ถูกต้องตรงจุดมุ่งหมายและน่าเชื่อถือ
3. บทความประเภทกึ่งชีวประวัติ เป็นบทความที่มีลักษณะคล้ายบทความประเภทสัมภาษณ์ต่างกันว่าบทความประเภทสัมภาษณ์ต้องการแสดงข้อคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อปัญหาหรือ เรื่องใดเรื่องหนึ่งแต่บทความกึ่งชีวประวัติจะมุ่งแสดงถึงความสำเร็จหรือความดีเด่นในด้านใด ด้านหนึ่งของบุคคล

4. บทความประเภทคำแนะนำหรือให้ความรู้ เป็นบทความที่มุ่งให้ความรู้แขนงใดแขนงหนึ่ง หรืออธิบายวิธีทำหรือประดิษฐ์สิ่งของหรือสร้างอะไรบางอย่าง ในการเขียนควรเลือก เรื่องที่ดึงดูดความสนใจ และผู้อ่านสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ง่าย

5. บทความประเภทจูงใจ เป็นบทความที่กระตุ้นให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ผู้เขียนอาจเขียนอย่างตรงไปตรงมา หรือเขียนในเชิงอุปมา บทความประเภทนี้จะชี้ให้ผู้อ่านมองเห็นปัญหา ให้ข้อแนะนำ ชี้ถึงคุณและโทษของปัญหา มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ จูงใจให้เห็นคล้อยตามและปฏิบัติตาม

6. บทความประเภทท่องเที่ยว เป็นบทความที่เกิดจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในที่ต่างๆ แล้วนำประสบการณ์มาเขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน เป็นบทความที่มีเนื้อหากล่าวถึงการเดินทาง ลักษณะภูมิประเทศและความสวยงาม ความน่าประทับใจของสถานที่นั้น ผู้เขียนอาจสอดแทรกเกร็ดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินทางลงไปด้วย

7. บทความประเภทอุปมาอุปมัย เป็นการเขียนเรื่องราวหรือเหตุการณ์โดยใช้วิธีเปรียบเทียบหรือสมมติขึ้น ไม่ได้เขียนอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงบุคคลตรง ๆ

8. บทความประเภทวิจารณ์ บทความประเภทนี้ผู้เขียนจะพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อมูล ลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งที่วิจารณ์อย่างถี่ถ้วน แล้วอาศัยหลักการและเหตุผลตลอดจนข้อมูล เพื่อพิจารณาว่าดีไม่ดี ควรไม่ควร เหมาะหรือไม่เหมาะสมอย่างไร เช่น บทความวิจารณ์หนังสือ บทความวิจารณ์ข่าว บทความวิจารณ์การเมือง เป็นต้น

9. บทความประเภทวิเคราะห์ เป็นบทความที่วิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เช่น การวิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์ผลเลือกตั้ง เป็นต้น การเขียนต้องกระชับชัดเจนใช้ภาษาเรียบง่าย เน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง

10. บทความบทความ บทความเป็นชื่อเรียกบทความที่มีเนื้อหาสาระน่าสนใจเป็นพิเศษ และเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ควบคู่ไปกับความเพลิดเพลิน

11. บทความประเภทวิชาการ บทความประเภทนี้มุ่งเสนอความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการความถูกต้อง ความกระชับ ความกะทัดรัดและเป็นที่ยอมรับได้

หลักการอ่านและพิจารณาบทความ

1. จำแนกประเภทว่าเป็นบทความประเภทใด โดยพิจารณาแนวเนื้อหา
2. พิจารณาจุดเด่นของเนื้อหา เช่น วิจารณ์เหตุการณ์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว วรรณคดีด้านทรัพยากรธรรมชาติ
3. พิจารณาจุดมุ่งหมายของผู้เขียนว่าเป็นการเขียนเพื่อเสนอความรู้ เพื่อให้ความเพลิดเพลิน เพื่อจูงใจให้คล้อยตาม หรือเพื่อให้เกิดพฤติกรรมใด ๆ
4. พิจารณาความถูกต้องและน่าเชื่อถือของเนื้อหา ข้อมูล และการอ้างอิง ฯลฯ
5. พิจารณาส่วนประกอบ เช่น แผนที่ ภาพประกอบ และตัวเลขแสดงสถิติ เป็นต้น
6. พิจารณารายละเอียดของเนื้อหาเป็นอย่างไร เช่น เกินจริง สมจริง และสร้างสรรค์ เป็นต้น
7. จำแนกส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เหตุผล และสำนวนโวหารออกจากกัน
8. จำแนกข้อความที่แสดงทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้เขียนออกจากเหตุผล ข้อเท็จจริง
9. พิจารณากลวิธีในการเขียน เช่น โครงสร้าง (คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป) ว่ามีความสอดคล้องกันเพียงไร ความเหมาะสมในการลำดับเรื่องราว การใช้คำ การสร้างประโยค และการใช้สำนวนโวหาร
10. ประเมินผลที่ผู้อ่านพึงได้รับ เช่น ความเพลิดเพลิน ความรู้ และความคิด ฯลฯ

หลักการวิเคราะห์บทความ การวิเคราะห์บทความ

การประเมินคุณค่าบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น พิจารณาดูว่า
 - ผู้เขียนให้เหตุผลดีเพียงไร - ผู้เขียนให้รายละเอียดชัดเจนหรือไม่
 - ความคิดเห็นของผู้เขียนสมเหตุสมผลเพียงไร
2. บทความประเภทวิจารณ์
 - วิจารณ์อย่างเที่ยงธรรมหรือไม่ - ใช้หลักวิชาวิจารณ์มากน้อยเพียงไร
3. บทความประเภทชีวประวัติ
 - มีหลักฐานอ้างอิงเพียงไร - ถูกต้องหรือไม่ - แนวการเขียนน่าสนใจเพียงไร
4. บทความสัมภาษณ์บุคคล
 - ให้รายละเอียดมากน้อยเพียงไร - แนวการเขียนน่าสนใจเพียงไร
5. บทความประเภทวิชาการ
 - มีการค้นคว้ามาอย่างน่าพอใจหรือไม่ - ถูกต้องเพียงไร
 - แนวการเขียนน่าสนใจเพียงไร

ใบงานที่ 2

บทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup”

ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup

กฤษฎา เหลือลมัย

“ซุบหน่อไม้” ร้านส้มตำทุกร้านจะมีในเมนูไม่เคยขาดเลย ตั้งแต่ผมจำความได้ ร้านส้มตำที่บ้าน ในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ไม่ได้มีส้มตำมากมายให้เลือกกินเหมือนร้านส้มตำปัจจุบันนี้ละครับ มีแต่ส้มตำมะละกอ ที่ก็มีให้เลือกแค่ตำไทย ตำปูเค็ม ส่วนตำปลาหรือนั้นมีน้อยร้านที่ทำ แน่ใจว่ากรณีนี้ สถานที่และชุมชนเจ้าของสถานที่มีส่วนอย่างสำคัญ แต่ที่ผมเห็นมีทุกร้านไม่เคยขาดเลย ก็คือ “ซุบหน่อไม้”

ผมกินซุบหน่อไม้ของร้านส้มตำได้สบายๆ แถมนั่นยังถูกปากด้วยซ้ำ เพราะมันพ้องกันกับกับข้าวที่แม่ทำกินบ่อยๆ ในครัวที่บ้าน อย่างหนึ่งคือหน่อไม้ต้มใบย่านาง ซึ่งคือหน่อไม้รวกต้มในน้ำใบย่านางสีเขียวปี๋ กินทั้งราดข้าวสวยเปล่าๆ หรือช้อนเอาแต่หน่อไม้จิ้มน้ำพริกกะปิก็ได้ ส่วนอีกอย่างหนึ่งคือแกงย่านาง ที่ป่าผมชอบแกงกินที่ละหม้อใหญ่ๆ เป็นการต่อยอดจากต้มหน่อไม้หม้อแรกออกไปอีก คือป่าจะปรุงใส่พริกแกงคั่วที่หนักรากกระชายสักหน่อย ปลาทุเค็มอย่างตัวเล็กๆ (ปลาทุกลิง) สับละเอียดทั้งตัว แล้วก็ใส่ใบแมงลักโรยลงไปในตอนท้าย เมื่อแกงสุกแล้ว

เมื่อจะปรุง ก็เพียงตักหน่อไม้ที่ใส่ขามหรือกะละมังย้อมๆ ให้ตักน้ำต้มเขียวๆ นั้นมาบ้าง ใส่หอมแดงซอย แล้วปรุงรสด้วยน้ำปลาร้า (ซึ่งจะต้มกรองเอาน้ำ หรือใช้สดๆ ผสม “ต่อน” คือขี้ปลาร้าที่ต้มด้วยก็แล้วแต่ชอบ) พริกชี้หนูแห้งคั่วป่นหยาบ ข้าวคั่วป่น อาจเพิ่มน้ำมะนาวเล็กน้อยนะครับถ้าชอบให้รสออกเปรี้ยว พอปรุงรสชาติเผ็ดเค็มหอมได้ตามต้องการแล้ว จึงใส่ต้นหอมซอย ใบผักชีฝรั่งซอยลงคลุกเร็วๆ แล้วตักใส่จาน โรยใบสาระแหน่ บางคนก็โรยงาขาวคั่วด้วยเพื่อให้หอมยิ่งขึ้น กินจ้ำข้าวหนึ่งร่อนๆ กับปลาปิ้ง ผักสดที่ชอบ แล้วก็ตักส้มหรือต้มขมสักชาม ก็พออิ่มไปได้หนึ่งมื้อ

สูตรเท่าที่ผมได้ยินมา และพอจะค้นได้ ณ เวลานี้ ไม่พบว่ามีการใส่เนื้อปลา ปู กุ้ง หอย ฯลฯ ในซุบหน่อไม้เลยนะครับ อนึ่ง ตำราอาหารไทยที่พูดถึงอาหารอีสาน ถึงกับเอาลักษณะนี้เป็นจุดเด่นในการแยกซุบออกจากป่นเลยทีเดียว แต่ผมคิดว่าน่าจะมีบางแห่งใส่เข้าไปด้วย เหมือนอย่างสูตรส้มตำไทยแถบอัมพวาบ้านแม่ผมที่ใส่เนื้อปลาทูตำไปกับมะละกอด้วย เป็นต้น ซึ่งถ้ามองจากสายตาคนปัจจุบันก็ค่อนข้างจะดูพิลึกพิสดารมาก แต่นี่คือสิ่งที่คนแถวนั้นเคยกินกันจริงๆ เมื่อเกือบศตวรรษที่แล้ว

เมื่อโตขึ้นมาหน่อย ผมเคยสงสัยว่า ทำไมคนจึงเรียกมันว่า “ซุบ” หน่อไม้ (แถบส่วนใหญ่เขียน “ซูป” ด้วยซ้ำ) เพราะมันไม่เห็นจะเหมือน Soup แบบฝรั่งสักนิด ไม่ว่าจะป็นซูปใสหรือซูปข้นก็ตาม แล้วก็ไม่เคยพบว่า มีหนังสือตำรากับข้าวอีสานเล่มไหนอธิบายเรื่องนี้ ภายหลังผมพบว่า มีสำหรับอาหารที่ทั้งลักษณะใกล้เคียง แถมนอกเสียงคล้ายกันอีกอย่างน้อยสองอย่าง ได้แก่ “น้ำซูป” คือน้ำพริกแบบคนปักษ์ใต้ และ “จู้บผัก” คือยำผักลวกของคนไทดำ (ลาวโซ่ง) เลยยิ่งสงสัยเข้าไปใหญ่

ผมถาม **ดร. ยุกติ มุกตาวิจิตร** อาจารย์คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ได้ชื่อว่าศึกษาวัฒนธรรมไทดำในเวียดนามมากที่สุดผู้หนึ่ง เพื่อนกินของผมผู้นี้ให้ความกระจ่างว่า อาหารสำหรับสำคัญของไทดำ คือจู้บผักนั้น คำว่า “**จู้บ**” เป็นกิริยา หมายถึงคลุกเคล้าให้เข้ากัน และการออกเสียงพยัญชนะ จ ด้วยเสียงสูงในภาษาไทยดำนี้ จะเลื่อนเปลี่ยนเป็น **ช** ในคำลาว และเป็น **ซ** ในคำไทย ด้วยกรอบการอธิบายนี้ ก็จะเชื่อมโยงได้ว่า ทั้งจู้บผัก น้ำซุบ ซุบหน่อไม้ (รวมทั้งซุบหมากมี ซุบถั่วแปบ ซุบผักตั่ว ฯลฯ) เป็นสำหรับแบบโบราณของแต่ละกลุ่มชนที่มีลักษณะเดียวกัน คือใช้การคลุกเคล้าเครื่องปรุงให้เข้ากันเป็นหลัก และมีรากมาจากคำๆ เดียวกันนั่นเอง

แล้วผมมาพบว่า ในหนังสือ*ตำรับอาหารพระราชวังหลวงพระบาง* ของ เพ็ญสิง จะเลินสิน (น่าจะเขียนขึ้นราวทศวรรษ ๑๙๗๐) นั้น มีอาหารตำรับที่ ๑๑๐ คือ “**ซุบผักพ้อคำ**” ทำโดยเอาผักหลายๆ ชนิด เช่น ผักปลาบ ผักก้านตัน ผักตำลึง ผักโฆม ถั่วแปบ ยอดหวาย มะเขือพวง ฯลฯ นั้นให้สุกแล้วเอามาใส่ซามอ่าง โรยเกลือ ราดน้ำปลา แล้วจึงเอา “...มือขยำให้เข้ากัน จึงเอาปลา (ขี้) งาคั่ว ตันหอมซอยใส่ ชิมดูเค็มจางตามใจชอบ ใต้นหอมซอยใส่ ตักใส่จาน ยกไปตั้งให้รับประทาน กับข้าวโคบหนังพอง เนื้อหมูขี้ หรือปลาขี้” แลยังมีตำรับที่ ๑๑๑ ถัดมาอีก เป็น “**ซุบส้มไก่**” ที่เอาไก่ทั้งตัวต้มจนเปื่อย ฉีกเป็นชิ้นใส่ซามอ่าง ปรุงคลุกเคล้ากับเครื่องพริกสด หอม กระเทียมหมกไฟดำให้เข้ากัน เติมน้ำปลา น้ำมะนาว เป็นซุบน้ำขลุกขลิกที่มีน้ำต้มไก่ “*ราดพอเลี้ยงขึ้น*” ก่อนจะยกไปตั้งให้รับประทาน

ก็คงขอฝากไว้เป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบซุบอีสานของไทยกับซุบตำรับชาววังของลาวตอนเหนือที่บันทึกไว้โดยเจ้ากรมพิธีการและหัวหน้าห้องเครื่องในพระราชวังหลวงพระบางดูกันต่อไป

กลับมาเรื่องซุบหน่อไม้อีกที มันก็น่าคิดนะครับ ว่าทำไมร้านส้มตำที่ขายกันในภาคกลางจึงไม่เหมาะเรียkszุบหน่อไม้ให้กลายเป็นส้มตำหน่อไม้? ผมเดาว่า **หนึ่ง** อาจเป็นเพราะแม่ค้าส้มตำส่วนใหญ่จะปรุงซุบหน่อไม้ในหม้ออะลูมิเนียม และทำเพียงแค่คลุกเคล้า คือ “**ซุบ**” เข้าด้วยกัน ไม่ได้ตำในครกเดียวกับส้มตำมะละกอ **สอง** เครื่องเคราโครงสร้างของซุบหน่อไม้คงแตกต่างจากส้มตำจนเกินกว่าจะเหมาะเรียกรวมหมู่ไปได้ แม้ว่าหลายร้านจะเอาลงตำในครกด้วยก็ตามที

แต่พอเขียนมาถึงตรงนี้ ผมก็นึกออกว่า ตอนเด็กๆ ผมเคยได้ยินคนจอมบึงหลายคน เรียกสิ่งนี้ว่า “**ส้มตำหน่อไม้**” เหมือนกันนะครับ เพียงแต่ว่าชื่อนี้ดูจะไม่ติดปากคน ได้ยินอยู่ไม่นาน แล้วก็ค่อยๆ เลือนหายไป

ดังนั้น การที่อาหารแต่ละสำหรับจะถูกเรียกว่าอย่างไร จึงขึ้นอยู่กับการต่อรอง ปะทะสังสรรค์กันของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ด้วยอย่างมีนัยสำคัญ

(ปรับปรุงจาก: คอลัมน์ ต้นสายปลายจวัก ศิลปวัฒนธรรม ฉบับ พฤษภาคม 2560)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง ครบถ้วน

1. บทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” เป็นบทความประเภทใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ใจความสำคัญของ บทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. จากบทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” ผู้แต่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนยกตัวอย่างข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น จากบทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” อย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

ข้อเท็จจริง

.....

.....

.....

ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

5. จากบทความเรื่อง “ซุบหน่อไม้ ไม่ใช่ Bamboo shoots soup” ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร และมีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. นักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหานี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

7. นักเรียนเห็นด้วยกับบทความนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

แนวทางแก้ปัญหาและการพัฒนา

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(นางสาวจุฑาธิป เปลาเล)

เป็นงานเขียนที่มีวรรณศิลป์ เราให้สะท้อนอารมณ์ได้ คำที่มีความหมายทำนองเดียวกันได้แก่ ร้อยกรอง ซึ่งหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

4. สารการเรียนรู้

ความรู้

1. งานเขียนประเภทกวีนิพนธ์
2. ลักษณะงานเขียนประเภทกวีนิพนธ์
3. องค์ประกอบของกวีนิพนธ์

ทักษะ/กระบวนการ

1. ทักษะการอ่าน
2. ทักษะการจับใจความ
3. ทักษะการตีความ
4. ทักษะการคิดวิเคราะห์
5. ทักษะการใช้วิจารณ์ญาณ
6. กระบวนการกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการแก้ปัญหา
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ใบงานที่ 4 เรื่อง การอ่านกวีนิพนธ์อย่างมีวิจารณ์ญาณ

7. การประเมินผล

วิธีการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. การทำใบงาน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
2. เกณฑ์ประเมินใบงาน

แบบประเมินใบงาน 4
กวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเรากล้าเหมือนเรือ”

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				รวม	ผลการประเมิน
		4	3	2	1		

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบคำถามถูกต้อง 7 ข้อ	4	คะแนน
ตอบคำถามถูกต้อง 5-6 ข้อ	3	คะแนน
ตอบคำถามถูกต้อง 3-4 ข้อ	2	คะแนน
ตอบคำถามถูกต้องน้อยกว่า 3 ข้อ	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
4	ดีมาก
3	ดี
2	พอใช้
1	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มที่.....

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต				คะแนน รวม	เกณฑ์การ ประเมิน	
		สนใจ ร่วม กิจกรรม	กล้า แสดงออก	ตอบคำถาม และแสดง ความ คิดเห็น	แสวงหา ความรู้		ผ่าน	ไม่ผ่าน
		5	5	5	5	20		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก
- คะแนน 10-15 หมายถึง พอใช้
- คะแนน 4-9 หมายถึง ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
(Rubric Assessment)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. สนใจร่วมกิจกรรม	กระตือรือร้น สนใจร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก พร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่นสนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	กระตือรือร้น สนใจร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่นสนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	กระตือรือร้น สนใจร่วมกิจกรรม แต่ไม่ชักชวนให้ผู้อื่นสนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	ไม่ค่อยกระตือรือร้น สนใจร่วมกิจกรรม และไม่ชักชวนให้ผู้อื่นสนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	ร่วมกิจกรรมเมื่อได้รับคำสั่งหรือถูกบังคับ
2. กล้าแสดงออก	มีความกระตือรือร้น มั่นใจกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก พร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	มีความกระตือรือร้น มั่นใจกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	มีความกระตือรือร้น มั่นใจกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่ชักชวนให้ผู้อื่น สนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรม	ไม่มีความกระตือรือร้น มั่นใจกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ชักชวนให้ผู้อื่น สนใจร่วมปฏิบัติกิจกรรม	ร่วมกิจกรรมเมื่อได้รับคำสั่งหรือถูกบังคับ
3. ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น	ตอบคำถามได้ ถูกต้องทุกข้อและแสดงความคิดเห็นได้ต่อเนืองครบถ้วน สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง 5 ข้อ และแสดงความคิดเห็นได้ต่อเนืองครบถ้วน สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง 4 ข้อ และแสดงความคิดเห็นได้ต่อเนืองครบถ้วน สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง 4 ข้อแต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้	ตอบคำถามได้น้อยกว่า 4 ข้อ และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้
4. แสวงหาความรู้	มีความกระตือรือร้นอย่างมากในการศึกษาค้นคว้า ทำงานด้วยความชื่นชอบ สนุกสนาน และสามารถชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้	มีความกระตือรือร้น ใน การศึกษาค้นคว้า ทำงานด้วยความชื่นชอบ และสามารถชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้	มีความกระตือรือร้น ใน การศึกษาค้นคว้า และสามารถชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้	ศึกษา ค้นคว้า ทำงานตามที่ผู้อื่นบอก หรือทำงานตามคำชักชวนของเพื่อน	ทำงาน ศึกษา ค้นคว้าเมื่อได้รับคำสั่งหรือถูกบังคับ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2 (รวม 100 นาที)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (2 นาที)

ครูนำหนังสือวรรณคดี และหนังสือรวมบทกวีนิพนธ์ มาให้นักเรียนดู และสนทนา เชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน ดังนี้

- 1) นักเรียนรู้จัก หรือ เคยเห็นหนังสือเหล่านี้หรือไม่
- 2) นักเรียนคิดว่าเนื้อหาของหนังสือเหล่านี้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- 3) ผู้เขียนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบใดบ้าง

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ (18 นาที)

ขั้นที่ 1 ช้่นนำเสนอปัญหาและสถานการณ์

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งกลุ่มละความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน (2 นาที)
2. ครูนำเสนอปัญหาพร้อมถามนักเรียน ดังนี้ (3 นาที)
 - 2.1 นักเรียนเคยอ่านงานเขียนประเภทกวีนิพนธ์ หรือไม่
 - 2.2 ถ้าต้องศึกษางานเขียนประเภทกวีนิพนธ์ นักเรียนคิดว่าจะต้องศึกษาและพิจารณาอะไรบ้าง
3. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย เรื่อง การอ่านกวีนิพนธ์ เกี่ยวกับประเด็น ที่ต้องการศึกษา และร่วมกันจัดลำดับหัวข้อที่เป็นประเด็นในการศึกษาให้ถูกต้อง เหมาะสม ดังนี้ (3 นาที)
 - 3.1 ลักษณะของกวีนิพนธ์
 - 3.2 องค์ประกอบของกวีนิพนธ์
 - 3.3 วัตถุประสงค์ในการเขียนกวีนิพนธ์
 - 3.4 กลวิธีในการเขียนกวีนิพนธ์
 - 3.5 ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นในกวีนิพนธ์
 - 3.6 น้ำเสียงของผู้เขียนกวีนิพนธ์
 - 3.7 การใช้ภาษาในการเขียนกวีนิพนธ์
 - 3.8 ข้อคิดที่ได้จากกวีนิพนธ์

3.9 การประเมินค่ากวีนิพนธ์

4. ครูแจกใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านกวีนิพนธ์ เพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาโดยใช้เวลาในการศึกษา 10 นาที

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (20 นาที)

ครูแจกใบงานที่ 4 กวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเรากล้าเหมือนเรือ” ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าตามประเด็นที่กำหนดในใบงาน โดยสมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงาน และหาข้อมูลในประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยระบุแหล่งเรียนรู้ วิธีการศึกษา และ บันทึกผลการศึกษาลงในแบบบันทึกการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นหาความรู้ (15 นาที)

นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากการทำใบงานที่ 4 โดยใช้แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด หรือสื่อสารสนเทศ

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (10 นาที)

นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนกัน แล้วร่วมกันพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาหรือไม่ จากนั้นร่วมกัน สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้แล้วเขียนลงในใบงานที่ 4

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ (30 นาที)

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 5 นาที

กิจกรรมรวบยอด

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล (5 นาที)

1. ครูและนักเรียนสนทนาซักถาม และสรุปผลจากการแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนด
2. นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเมินจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม

การทำงานกลุ่ม

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. สื่อสารสนเทศ
3. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านกวีนิพนธ์
4. หนังสือวรรณคดี
5. หนังสือรวมบทกวีนิพนธ์

10. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี) –

11. รายละเอียดเนื้อหาสาระ

กวีนิพนธ์ คือ คือรูปแบบทางศิลปะที่มนุษย์ใช้ภาษา เพื่อคุณประโยชน์ด้านสุนทรียะ ซึ่งเพิ่มเติมจากเนื้อหาทางความหมาย นับเป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรม โดยเป็นคำประพันธ์ที่กวีแต่งเป็นงานเขียนที่มีวรรณศิลป์ ให้อรรถรสอารมณ์ได้ คำที่มีความหมายทำนองเดียวกันได้แก่ ร้อยกรอง ซึ่งหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

องค์ประกอบของกวีนิพนธ์

1. รูปแบบ หมายความว่ารวมถึงรูปฉันทลักษณ์ เสียง จังหวะ คำและการเรียงคำ
2. เนื้อหา กวีนิพนธ์นั้นมีได้บอก "สาร" หรือส่งสารออกมาตรงๆ แต่เป็นการกระทบใจ

ผู้อ่าน

ประเภทของกวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์อาจจำแนกเป็นประเภทต่างๆ โดยพิจารณาจากรูปฉันทลักษณ์ เป็นกวีนิพนธ์ ที่มีรูปฉันทลักษณ์ตามแบบแผน และกวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระ ซึ่งจะอธิบายโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1. กวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์ตามแบบแผน ผู้อ่านกวีนิพนธ์ร่วมสมัยควรศึกษาประเภทและลักษณะของร้อยกรองของไทย แต่ดั้งเดิม เพื่อให้สามารถอ่านคำประพันธ์ นั้นๆ ได้ "รส" และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2. กวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระ นอกจากคำประพันธ์ประเภทที่มีรูปฉันทลักษณ์ตามแบบแผนแล้ว ยังมีกวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระคือ กลอนเปล่า กลอนเปล่าเป็นคำประพันธ์ที่นักกลอนเคร่งครัดบางท่านมองว่า "ไร้ฉันทลักษณ์" แต่อันที่จริงกลอนเปล่าเป็นงานที่มีฉันทลักษณ์ในตัวเอง กล่าวคือ ฉันทลักษณ์จะคลี่คลายไปตามเนื้อหา มิใช่การนำเนื้อหาใส่ในกรอบของฉันทลักษณ์ กลอนเปล่าเป็นที่นิยมเขียนมากในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับมากขึ้นและมีแนวโน้มจะพัฒนาคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้กวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระยังรวมถึง วรรณรูปซึ่งหมายถึงงานกวีนิพนธ์ที่ใช้คำสร้างเป็นภาพต่างๆ เช่น ภาพเด็ก บ้าน นักวิชาการบางท่านเรียกว่ากวีนิพนธ์รูปธรรม

การอ่านกวีนิพนธ์

การอ่านกวีนิพนธ์นั้น ผู้อ่านต้องเข้าใจภาษาของกวี ลักษณะของกวีนิพนธ์ที่ดีจะต้องกระทบความคิด และ กระตุ้นอารมณ์ด้วยถ้อยคำ และเวลาอันจำกัด แต่ให้ความหมายมาก การอ่านกวีนิพนธ์จำต้องอ่านด้วยความรู้สึกนึกคิด การอ่านกวีนิพนธ์มีแนวทางดังนี้

1. อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องและแก่นเรื่อง

1.1 จับใจความสำคัญของเรื่อง แนวคิดหรือแก่นเรื่องของเรื่องที่ปรากฏในบทกวีนิพนธ์ ผู้แต่งจะไม่บอกความหมายตรงๆ ผู้อ่านต้องพยายามค้นหาและตีความเอง

1.2 เข้าใจความหมายหลายนัย กวีนิพนธ์บทหนึ่งๆ อาจมีความหมายได้หลายอย่าง เพราะกวีนิพนธ์จะไม่เสนอสารไว้ตรงๆ ผู้อ่านต้องใช้จินตนาการ ความรู้สึกนึกคิด การเชื่อมโยง และการตีความ

1.3 จับน้ำเสียงที่ปรากฏอยู่ในแนวคิดหรือแก่นเรื่องของกวีนิพนธ์ ผู้อ่านต้องจับน้ำเสียงด้วยว่ากวีใช้น้ำเสียงอย่างไร เช่น เยอะแยะ தாகกลาง เห็นอกเห็นใจ

2. ศึกษาความหมายของคำและการร้อยคำ

2.1 ความหมายของคำ ความหมายของคำหรือศัพท์ที่กวีใช้ อาจพิจารณาความหมายได้ 3 ประเภท ได้แก่

2.1.1 ความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายตามอักษร เช่น ลิง หมายถึง สัตว์ชนิดหนึ่ง

2.1.2 ความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่ไม่ตรงกับรูปคำ เช่น ถ้า ลิง หมายถึง สัตว์ชนิดหนึ่งเป็นความหมายโดยอรรถ แต่ถ้า ลิง หมายถึง ความซุกซน ลักษณะความหมายแบบนี้จะเป็นความหมายโดยนัย

2.1.3 ความหมายตามนัยประหวัด เป็นความหมายที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เช่น งานวัด อาจหมายถึง สนุกสนาน เป็นต้น

2.2 การร้อยคำ การร้อยคำหรือการเรียงคำ กวีนิพนธ์มักใช้คำเท่าที่จำเป็นเพื่อส่วนรวม อาจเป็นเพราะร้อยกรอง แต่ละชนิดจะมีการจำกัดจำนวนคำตามฉันทลักษณ์ เช่น กาพย์ยานี 11 กลอนแปด เป็นต้น

3. ฟังเสียงและจังหวะ ความไพเราะของกวีนิพนธ์นั้น จะขึ้นอยู่กับเสียงและจังหวะของคำเป็นสำคัญ

3.1 เสียง เสียงในคำประพันธ์หรือกวีนิพนธ์ คือ ระดับความสูงต่ำ ลีลา และน้ำหนักของการออกเสียงอ่าน

3.2 จังหวะ คือ ท่วงทำนองของกลุ่มคำที่จัดวางเป็นวรรคตอนตามรูปแบบของฉันทลักษณ์ เพื่อเอื้อต่อการออกเสียง ให้เกิดความไพเราะ ความรู้สึก จินตนาการ

4. **จินตนาการให้เห็นภาพ** ทำให้ผู้อ่านเห็น ได้ยิน สัมผัส รู้รส ได้กลิ่น จินตภาพเป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจ มิใช่ภาพเช่นที่เราชมจากภาพถ่าย ผู้อ่านจะเกิดจินตภาพ เห็นภาพต่างๆ ได้ในความรู้สึกนึกคิด มิใช่เป็นการเห็นจากดวงตา

5. **ศึกษาโวหาร** โวหาร เป็นภาษาที่ร้อยเสียงให้เกิดจินตภาพ โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ในกวีนิพนธ์ จินตภาพเป็นเรื่องสำคัญมาก อาจใช้คำว่า "ภาพพจน์" คือถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพ

6. **ตีความสัญลักษณ์** การอ่านกวีนิพนธ์ควรตีความสัญลักษณ์ต่างๆ ในกวีนิพนธ์บทนั้นๆ เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สัญลักษณ์ คือ คำที่ใช้แทนสภาพ สิ่งต่างๆ ทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่ไม่ใช่ความหมายตามตัวอักษร เช่น ดอกประดู่ หมายถึง ทหารเรือ เป็นต้น

7. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณคดีและรูปแบบฉันทลักษณ์

7.1 **พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี** กวีนิพนธ์บางบทอาจเขียนเรื่องล้อเลียนเหตุการณ์หรือ ความคิดในวรรณคดีสมัยก่อน หรือนำเอาเรื่องราวมาเขียนในบริบทใหม่ ผู้อ่านจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับ วรรณคดีหลักๆ เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา เป็นต้น

7.2 **รูปแบบฉันทลักษณ์** กวีนิพนธ์จะใช้รูปแบบทางฉันทลักษณ์แตกต่างกันไปตามแบบแผน เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบของคำประพันธ์แต่ละประเภท จะช่วยอ่านแล้วเข้าถึงกวีนิพนธ์ได้ดียิ่งขึ้น

12. เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 2 การอ่านกวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์ คือ คือรูปแบบทางศิลปะที่มนุษย์ใช้ภาษา เพื่อคุณประโยชน์ด้านสุนทรียะ ซึ่งเพิ่มเติมจากเนื้อหาทางความหมาย นับเป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรม โดยเป็นคำประพันธ์ที่กวีแต่งเป็นงานเขียนที่มีวรรณศิลป์ เราให้สะท้อนอารมณ์ได้ คำที่มีความหมายทำนองเดียวกันได้แก่ ร้อยกรอง ซึ่งหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

องค์ประกอบของกวีนิพนธ์

1.รูปแบบ หมายความว่ารวมถึงรูปฉันทลักษณ์ เสียง จังหวะ คำและการเรียงคำ

2.เนื้อหา กวีนิพนธ์นั้นมิได้บอก "สาร" หรือส่งสารออกมาตรงๆ แต่เป็นการกระทบใจผู้อ่าน

ประเภทของกวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์อาจจำแนกเป็นประเภทต่างๆ โดยพิจารณาจากรูปฉันทลักษณ์ เป็นกวีนิพนธ์ ที่มีรูปฉันทลักษณ์ตามแบบแผน และกวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระ ซึ่งจะอธิบายโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1) กวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์ตามแบบแผน ผู้อ่านกวีนิพนธ์ร่วมสมัยควรศึกษาประเภทและลักษณะของร้อยกรองของไทย แต่ดั้งเดิม เพื่อให้สามารถอ่านคำประพันธ์ นั้นๆ ได้ "รส" และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2) กวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระ นอกจากคำประพันธ์ประเภทที่มีรูปฉันทลักษณ์ตามแบบแผนแล้ว ยังมีกวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระคือ กลอนเปล่า กลอนเปล่าเป็นคำประพันธ์ที่นักกลอนเคร่งครัดบางท่านมองว่า "ไร้ฉันทลักษณ์" แต่อันที่จริงกลอนเปล่าเป็นงานที่มีฉันทลักษณ์ในตัวเอง กล่าวคือ ฉันทลักษณ์จะคลี่คลายไปตามเนื้อหา มิใช่การนำเนื้อหามาใส่ในกรอบของฉันทลักษณ์ กลอนเปล่าเป็นที่นิยมเขียนมากในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับมากขึ้นและมีแนวโน้มจะพัฒนาคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้กวีนิพนธ์ที่มีรูปฉันทลักษณ์อิสระยังรวมถึง วรรณรูปซึ่งหมายถึงงานกวีนิพนธ์ที่ใช้คำสร้างเป็นภาพต่างๆ เช่น ภาพเด็ก บ้าน นักวิชาการบางท่านเรียกว่ากวีนิพนธ์รูปธรรม

การอ่านกวีนิพนธ์

การอ่านกวีนิพนธ์นั้น ผู้อ่านต้องเข้าใจภาษาของกวี ลักษณะของกวีนิพนธ์ที่ดีจะต้องกระทบความคิด และ กระตุ้นอารมณ์ด้วยถ้อยคำ และเวลาอันจำกัด แต่ให้ความหมายมาก การอ่านกวีนิพนธ์จำต้องอ่านด้วยความรู้สึกนึกคิด การอ่านกวีนิพนธ์มีแนวทางดังนี้

1. อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องและแก่นเรื่อง

1) จับใจความสำคัญของเรื่อง แนวคิดหรือแก่นเรื่องของเรื่องที่ปรากฏในบทกวีนิพนธ์ ผู้แต่งจะไม่บอกความหมายตรงๆ ผู้อ่านต้องพยายามค้นหาและตีความเอง

2) เข้าใจความหมายหลายนัย กวีนิพนธ์บทหนึ่งๆ อาจมีความหมายได้หลายอย่าง เพราะกวีนิพนธ์จะไม่เสนอสารไว้ตรงๆ ผู้อ่านต้องใช้จินตนาการ ความรู้สึกนึกคิด การเชื่อมโยง และการตีความ

3) จับน้ำเสียงที่ปรากฏอยู่ในแนวคิดหรือแก่นเรื่องของกวีนิพนธ์ ผู้อ่านต้องจับน้ำเสียงด้วยว่ากวีใช้น้ำเสียงอย่างไร เช่น เยอะแยะ தாகถาง เห็นอกเห็นใจ

2. ศึกษาความหมายของคำและการร้อยคำ

1) **ความหมายของคำ** ความหมายของคำหรือศัพท์ที่กวีใช้ อาจพิจารณาความหมายได้ 3 ประเภท ได้แก่

1.1) **ความหมายโดยตรง** หมายถึง ความหมายตามอักษร เช่น ลิง หมายถึง สัตว์ชนิดหนึ่ง

1.2) **ความหมายโดยนัย** หมายถึง ความหมายที่ไม่ตรงกับรูปคำ เช่น ถ้า ลิง หมายถึง สัตว์ชนิดหนึ่งเป็นความหมายโดยตรง แต่ถ้า ลิง หมายถึง ความซุกซน ลักษณะความหมายแบบนี้จะเป็นความหมายโดยนัย

1.3) **ความหมายตามนัยประหวัด** เป็นความหมายที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เช่น งานวัด อาจหมายถึง สนุกสนาน เป็นต้น

2) **การร้อยคำ** การร้อยคำหรือการเรียงคำ กวีนิพนธ์มักใช้คำเท่าที่จำเป็นเพื่อส่วนรวม อาจเป็นเพราะร้อยกรอง แต่ละชนิดจะมีการจำกัดจำนวนคำตามฉันทลักษณ์ เช่น กาพย์ยานี 11 กลอนแปด เป็นต้น

3. **ฟังเสียงและจังหวะ** ความไพเราะของกวีนิพนธ์นั้น จะขึ้นอยู่กับเสียงและจังหวะของคำเป็นสิ่งสำคัญ

1) **เสียง** เสียงในคำประพันธ์หรือกวีนิพนธ์ คือ ระดับความสูงต่ำ ลีลา และน้ำหนักของการออกเสียงอ่าน

2) **จังหวะ** คือ ท่วงทำนองของกลุ่มคำที่จัดวางเป็นวรรคตอนตามรูปแบบของฉันทลักษณ์ เพื่อเอื้อต่อการออกเสียง ให้เกิดความไพเราะ ความรู้สึก จินตนาการ

4. **จินตนาการให้เห็นภาพ** ทำให้ผู้อ่านเห็น ได้ยิน สัมผัส ร่ำรส ได้กลิ่น จินตภาพเป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจ มิใช่ภาพเช่นที่เราชมจากภาพถ่าย ผู้อ่านจะเกิดจินตภาพ เห็นภาพต่างๆ ได้ในความรู้สึกนึกคิด มิใช่เป็นการเห็นจากดวงตา

5. **ศึกษาโวหาร** โวหาร เป็นภาษาที่ร้อยเสียงให้เกิดจินตภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกวีนิพนธ์ จินตภาพเป็นเรื่องสำคัญมาก อาจใช้คำว่า "ภาพพจน์" คือถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพ

6. **ตีความสัญลักษณ์** การอ่านกวีนิพนธ์ควรตีความสัญลักษณ์ต่างๆ ในกวีนิพนธ์บทนั้นๆ เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สัญลักษณ์ คือ คำที่ใช้แทนสภาพ สิ่งต่างๆ ทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่ไม่ใช่ความหมายตามตัวอักษร เช่น ดอกประดู่ หมายถึง ทหารเรือ เป็นต้น

7. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณคดีและรูปแบบฉันทลักษณ์

1) **พื้นความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี** กวีนิพนธ์บางบทอาจเขียนเรื่องล้อเลียนเหตุการณ์ หรือความคิดในวรรณคดีสมัยก่อน หรือนำเอาเรื่องราวมาเขียนในบริบทใหม่ ผู้อ่านจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับ วรรณคดีหลักๆ เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา เป็นต้น

2) **รูปแบบฉันทลักษณ์** กวีนิพนธ์จะใช้รูปแบบทางฉันทลักษณ์แตกต่างกันไปตามแบบแผน เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบของคำประพันธ์แต่ละประเภท จะช่วยอ่านแล้วเข้าถึงกวีนิพนธ์ได้ดียิ่งขึ้น

ใบงานที่ 4
กวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ”

ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ

	ประยอยม ชองทอง
ชีวิตเรา ถ้าเหมือนเรือ เมื่อออกท่า	ไม่รู้ว่า คำนี้ นอนที่ไหน
จะลอยล่ม จมน้ำ คว่ำลำไป	หรือสมใจ จอดฝั่ง ..ก็ยังคง
ได้แต่ตีม น้ำตา เมื่อฟ้าร่ำ	ยิ่งยามย่ำ สายัณห์ ยิ่งกรรมแสง
ถูกลมหวน หอบข่ม ระดมแรง	จึงรู้แล้ง หมดแล้ว น้ำแก้วตา
เพราะหากมัว มาร่ำ กำสรวลอยู่	ไหนจะรู้ ทรงเรือ ป้ายเมื่อน้ำ
ต้องตักพาย หมายขึ้น ฝืนลมฟ้า	ไร้เวลา อาตุร พอกพูนใจ
สติตรง ตาแน่ว ดูแนวน้ำ	ไม่ลอยล่ำ ขวางเรือ เมื่อน้ำไหล
ถ้าไม่ล่อง ก็ท่องทวน สวนทันใด	เรือจึงได้ แนวตั้ง ไม่ทิ้งทาง
ในโลกนี้ มีสิ่ง ต้องวิ่งแข่ง	ถ้าหย่อนแรง ราซ้อ ต่อเข้าบ้าง
ก็จะแพ้ แยะยับ ถึงอุปปาง	อย่าหมายร้าง เราจะอยู่ สู้หน้าใคร
ชีวิตเรา ถ้าเหมือนเรือ เมื่อออกท่า	ต้องรู้ว่า คำนี้ นอนที่ไหน
ต่อรุ่งเช้า ก้าวอีกขั้น มรรคาลัย	กว่าวันชัย สมประสงค์ ถือธงชู..

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง ครบถ้วน

1. กวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ” เป็นกวีนิพนธ์ประเภทใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ใจความสำคัญของ กวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ” คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. จากกวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ” ผู้แต่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

.....

.....

.....

4. แนวคิดสำคัญของ กวีนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ” คืออะไร

.....

.....

.....

5. จากบทกวีนิพนธ์ “ชีวิตเราถ้าเหมือนเรือ” ผู้แต่งใช้น้ำเสียงอย่างไร

.....

.....

6. เพราะเหตุใดผู้แต่งจึงเปรียบเทียบชีวิตคนเป็นเหมือนเรือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. กวีนิพนธ์ “ชีวิตเรากล้าเหมือนเรือ” ผู้แต่งใช้ภาษาสละสลวยหรือไม่ อย่างไร จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. บอกข้อคิดที่ได้รับจากกวีนิพนธ์ “ชีวิตเรากล้าเหมือนเรือ” มีอะไรบ้าง และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

แนวทางแก้ปัญหาและการพัฒนา

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(นางสาวจุฑาธิป เปลาเล)

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

อ่านสารคดีต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 1 – 4

เรื่อง...แมวน้ำ

บ่อยครั้งเลยทีเดียวที่เราเห็นแมวน้ำถูกนำฝึกลับกับคณะละครสัตว์ทั้งหลายและความน่ารักแบบธรรมชาติของเจ้าแมวน้ำนี่เอง ทำให้หลายๆ คนหลงใหลในเสน่ห์ที่แสนจะน่ารักของมัน

แมวน้ำเป็นสัตว์เลือดอุ่น ว่ากันว่า แมวน้ำนั้นสืบเชื้อสายมาจากสัตว์บกแล้วจึงค่อยๆ พัฒนาตัวเองให้กลายเป็นสัตว์น้ำในเวลาต่อมา

ลักษณะโดยธรรมชาติแล้วแมวน้ำเป็นสัตว์เมืองหนาวไม่สามารถอาศัยอยู่ในน้ำได้เป็นระยะเวลาหลายๆ เหมือนปลาวาฬ แมวน้ำจึงมีขาหน้าและขาหลังเป็นลักษณะพังผืด และมีครีบหน้าข้างตัว เพื่อช่วยในการเคลื่อนไหวไปมาขณะว่ายน้ำ เราจึงไม่ต้องแปลกใจเลยว่าทำไมแมวน้ำจึงว่ายน้ำได้เร็ว และอาหารอันแสนจะโอชะของมันคือ ปลาและบรรดาสัตว์เล็กสัตว์น้อยต่างๆ

ถึงธรรมชาติจะสร้างให้แมวน้ำเกิดมาอยู่ในน้ำบ้างเป็นบางโอกาส แต่มันก็จะชอบที่จะอยู่บนบกมากกว่า เพราะความเป็นสัตว์เมืองหนาว แสงแดดจึงเป็นสิ่งที่พวกมันชอบมาก เราจึงเห็นแมวน้ำนอนเกยกันอยู่ตามชายหาดเต็มไปหมด

แมวน้ำเป็นสัตว์ที่เชื่องมาก และมันก็ต้องตกเป็นเหยื่อของมนุษย์อยู่ตลอดเวลาในช่วงฤดูผสมพันธุ์เพราะพวกมันชอบมาชุมนุมกันอยู่ตามชายหาด เหล่าบรรดาเอสกีโมทั้งหลายก็ชอบมาล่าเอาเนื้อของแมวน้ำไปทำอาหาร เอาหนังของมันทำเป็นเครื่องนุ่งห่มกันหนาว มีหน้าซำไขมันของมันยังนำไปประกอบอาหารและเป็นเชื้อเพลิงได้อีกด้วย

ถึงแม้เมืองไทยของเราจะไม่ใช่ที่อยู่อาศัยของแมวน้ำ แต่ไทยเราก็ยังมีสัตว์อื่นๆ อีกมากมายที่เด็กๆ คงไม่คิดจะทำร้ายมันให้สูญพันธุ์ไปจากประเทศของเราอย่างแน่นอน

ที่มา : <https://sites.google.com>

1. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. แมวน้ำถูกนำฝึกับคณะละครสัตว์ทั้งหลายและความน่ารักแบบธรรมชาติของเจ้าแมวน้ำนี้เอง ทำให้หลายๆ คนหลงใหลในเสน่ห์ที่แสนจะน่ารักของมัน
- ข. เอาเนื้อของแมวน้ำไปทำอาหาร เอาหนังของมันทำเป็นเครื่องนุ่งห่มกันหนาว มีหน้าซ้ำไขมันของมันยังนำไปประกอบอาหารและเป็นเชื้อเพลิงได้อีกด้วย
- ค. ว่ากันว่า แมวน้ำนั้นสืบเชื้อสายมาจากสัตว์บกแล้วจึงค่อยๆ พัฒนาตัวเองให้กลายเป็นสัตว์น้ำใน
- ง. เด็กๆ คงไม่คิดจะทำร้ายมันให้สูญพันธุ์ไปจากประเทศของเราอย่างแน่นอน

2. ผู้เขียนมีเจตนาใดในการเขียนเรื่อง “แมวน้ำ”

- ก. ต้องการนำเสนอปัจจัยที่ทำให้แมวน้ำสูญพันธุ์
- ข. ต้องการนำเสนอลักษณะและปัจจัยการสูญพันธุ์ของแมวน้ำ
- ค. เพื่อเตือนสติมนุษย์ไม่ให้โลภเพราะความโลภทำให้แมวน้ำต้องสูญพันธุ์
- ง. เพื่อย้ำเตือนปัจจัยที่ส่งผลให้แมวน้ำสูญพันธุ์และป้องกันไม่ให้คนไทยทำร้ายสัตว์ป่าของไทย

3. จากข้อความข้างต้นเป็นสารประเภทใด

- ก. สารเพื่อให้ความรู้
- ข. สารเพื่อแสดงความคิดเห็น
- ค. สารเพื่อให้ข้อเท็จจริง
- ง. สารเพื่อให้ความเพลิดเพลิน

4. สารคดีข้างต้นมีลักษณะที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่เหมาะสม เพราะเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับคนไทยเนื่องจากประเทศไทยไม่มีแมวน้ำ
- ข. เหมาะสม เพราะผู้เขียนเรียบเรียงเนื้อหาได้ค่อนข้างดี เป็นระบบตามหลักการเขียน
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะเนื้อหาและภาษาที่ใช้ไม่เป็นภาษาระดับทางการ
- ง. เหมาะสม เพราะมีสารประโยชน์และใช้ภาษาสร้างความเพลิดเพลิน

อ่านสารคดีต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 5 – 7

ขนมจัดเป็นอาหารที่คู่สำหรับกับข้าวไทยมาตั้งแต่ครั้งโบราณ โดยใช้คำว่าสำหรับกับข้าวควา-หวาน โดยทั่วไปประชาชน จะทำขนมเฉพาะในงานเลี้ยง นับตั้งแต่การทำบุญเลี้ยงพระ งานมงคลและงานพิธีการ อาหารหวานที่จัดเป็นสำหรับจะต้องประกอบด้วย ของหวานอย่างน้อย 5 สิ่ง ซึ่งต้องเลือกให้มีรสชาติ สี สัน ชนิด ตลอดจนลักษณะที่ กลมกลืนกัน แต่ละสำหรับจะต้องมีผลไม้ 10 ที่ และขนมเป็นน้ำ 1 ที่เสมอ

ประเทศไทยครั้งยังเป็นสยามประเทศได้ติดต่อกับชาวต่างชาติ เช่น จีน อินเดีย มาตั้งแต่สมัยสุโขทัยโดยส่งเสริมการค้าขายสินค้าซึ่งกันและกัน ตลอดจนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านอาหารการกินร่วมไปด้วย ต่อมาในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ได้มีการเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวางไทยได้รับเอาวัฒนธรรมด้านอาหารของชาติต่าง ๆ มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น วัตถุดิบที่หาได้ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนการบริโภคนิสัยแบบไทย ๆ จนทำให้คนรุ่นหลัง ๆ แยกไม่ออกว่าอะไรคือขนมที่เป็นไทยแท้ๆ และอะไรดัดแปลงมาจากวัฒนธรรมของชาติอื่น เช่น ขนมที่ใช้ไข่และขนมที่ต้องเข้าเตาอบ ซึ่งเข้ามาในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จากคุณท้าวทองกีบม้าภรรยาเชื้อชาติญี่ปุ่น สัญชาติโปรตุเกสของเจ้าพระยาวิเศษนทร์ ผู้เป็นกงสุลประจำประเทศไทยในสมัยนั้น ไทยมิใช่เพียงรับทองหยิบ ทองหยอด และฝอยทองมาเท่านั้น หากยังให้ความสำคัญกับขนมเหล่านี้โดยใช้เป็นขนมมงคลอีกด้วย ส่วนใหญ่ตำรับขนมที่ใส่มักเป็น “ของเทศ” เช่น ทองหยิบ ฝอยทอง ทองหยอดจากโปรตุเกส มัสกอดจากสกอตต์

ขนมไทย เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประจำชาติไทยอย่างหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันดี เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนประณีตในการทำ ตั้งแต่วัตถุดิบ วิธีการทำ ที่กลมกลืน พิถีพิถัน ในเรื่องรสชาติ สี สัน ความสวยงาม กลิ่นหอม รูปลักษณ์ชวนรับประทาน ตลอดจนกรรมวิธีการรับประทาน ขนมแต่ละชนิด ซึ่งยังแตกต่างกันไปตามลักษณะของขนมชนิดนั้นๆ ขนมไทยที่นิยมทำกันทุกๆ ภาคของประเทศไทย ในพิธีการต่าง ๆ เนื่องในการทำบุญเลี้ยงพระ ก็คือขนมจากไข่ และมักถือเคล็ดจากชื่อและลักษณะของขนมนั้น ๆ งานสิริมงคลต่าง ๆ เช่น งานมงคลสมรส ทำบุญวันเกิด หรือทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ส่วนใหญ่ก็จะมีกรเลี้ยงพระกับแขกที่มาในงาน เพื่อเป็นสิริมงคลของงานขนมก็จะมีฝอยทอง เพื่อหวังให้อยู่ด้วยกัน ยืดยาวมีอายุยืน ขนมชั้น ก็ให้ได้เลื่อนชั้นเงินเดือน ขนมถ้วยฟูก็ขอให้เฟื่องฟู ขนมทองเอกก็ขอให้ได้เป็นเอก เป็นต้น

ที่มา: <https://mookbackroomni.wordpress.com/2011/02/18/สารคดีเรื่อง-ขนมไทย>

5. ผู้เขียนต้องการนำเสนออะไร

- ก. ต้องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับขนมไทยที่มีการใช้วัตถุดิบของต่างชาติ
- ข. ต้องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับขนมไทยที่ชาวต่างชาติเป็นคนทำ
- ค. ต้องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับขนมที่ทำขึ้นในประเทศไทยแต่มีวิธีการทำเหมือนต่างชาติ
- ง. ต้องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับขนมที่คนไทยเป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นโดยเลียนแบบมาจากขนมของต่างชาติ

6. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. ขนมจัดเป็นอาหารที่คู่สำหรับกับข้าวไทยมาตั้งแต่ครั้งโบราณ โดยใช้คำว่าสำหรับกับข้าวคาว-หวาน
- ข. เนื่องในการทำบุญเลี้ยงพระ ก็คือขนมจากไข่ และมีกลิ่นเค็สติดจากชื่อและลักษณะของขนม นั้น ๆ งานสิริมงคล ต่าง ๆ
- ค. ในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ได้มีการเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศต่างๆ อย่าง กว้างขวางไทยได้รับเอาวัฒนธรรมด้านอาหารของชาติต่าง ๆ มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- ง. ประเทศไทยครั้งยังเป็นสยามประเทศได้ติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติ เช่น จีน อินเดีย มา ตั้งแต่สมัยสุโขทัยโดยส่งเสริมการขายสินค้าซึ่งกันและกัน ตลอดจนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านอาหาร การกินร่วมไปด้วย

7. สารคดีข้างต้นควรใช้ชื่อเรื่องว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. ขนมไทย...ตำรับเทศ
- ข. ขนมไทยจากต่างแดน
- ค. สำหรับคาว-หวาน
- ง. ตำรับไทย...ตำรับเทศ

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 8 - 14

เด็กติดเกมเป็นปัญหาที่พบบ่อยในเด็กและวัยรุ่น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และอาจส่งผลให้เกิดอาการป่วยทางจิตเวชที่ต้องให้ความสำคัญ

การเล่นเกมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก เสริมสร้างความสุขในช่วงเวลาว่างได้ดี แต่บางครั้งก็ทำให้เกิดโทษและกลายเป็นปัญหาตามมาได้หากใช้งานไม่เหมาะสม สำหรับกิจกรรมดังกล่าวสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเล่นเกมทั่วไปและการติดเกม ซึ่งการติดเกมคือปัญหาที่ถือเป็นอาการป่วยทางจิตเวชที่ต้องได้รับการรักษา

ความแตกต่างระหว่างการเล่นเกมทั่วไปกับการติดเกม

ผู้ที่เล่นเกมทั่วไปสามารถควบคุมตัวเองได้ รู้จักแบ่งเวลาในการเล่นได้อย่างเหมาะสม การเล่นเกมไม่รบกวนหรือส่งผลกระทบต่อกิจกรรมประจำวัน

ผู้ที่มีปัญหาติดเกมจะเล่นเกมมากจนรบกวนกิจกรรมอื่นในชีวิตประจำวัน ในความคิดจะจจวนอยู่กับเรื่องเกม แม้ในขณะที่ทำกิจกรรมอื่นอยู่ ไม่มีแก่จิตแก่ใจจะทำอย่างอื่นนอกจากเล่นเกม มีความรู้สึกอยากเล่นเกมอยู่ตลอดเวลา หากมีสิ่งที่มาขัดขวางการเล่นจะรู้สึกหงุดหงิด ฉุนเฉียว มีความกระวนกระวาย กระสับกระส่าย หากไม่ได้เล่นเกม ไม่มีการแบ่งเวลา โดยเวลาส่วนมากจะเอาไปเล่นเกม บางรายโดดเรียนไปเล่นเกม หรือไม่ยอมนอนเพราะมัวแต่เล่นเกม รวมถึงไม่กินข้าวตามเวลา ไม่ออกไปสังสรรค์กับเพื่อน เป็นต้น

ปัญหาติดเกมเกิดจากสมองที่คุ้นชินกับสิ่งที่ทำแล้วเกิดความสุข จึงมีความต้องการที่จะทำสิ่งนั้นบ่อยๆ โดยจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและวัยรุ่น เนื่องจากสมองยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะสมองในส่วนของการยับยั้งชั่งใจ หรือการใช้เหตุผล เด็กวัยนี้จึงควรรักษาศักยภาพของสมองเอาไว้ โดยการฝึกวินัยกับตัวเองให้มากๆ ผู้ปกครองก็มีส่วนสำคัญในการป้องกันปัญหาดังกล่าว

การดูแลเด็กและวัยรุ่นเพื่อป้องกันปัญหาเด็กติดเกม คือผู้ปกครองต้องพยายามฝึกให้เด็กสามารถควบคุมตัวเองได้ เช่น การตั้งกฎกติกาในเรื่องของระยะเวลาการเล่นของเด็ก กฎกติกาเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องมาก่อนเสมอ รวมถึงการไม่ควรให้เด็กมีเครื่องเล่นเกมหรือคอมพิวเตอร์ในห้องนอนส่วนตัวของตนเอง เป็นต้น เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ปกครองเด็กควรดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรปล่อยปละเลยจนกระทั่งเกิดปัญหา เพราะจะแก้ไขได้ยาก

โดยทั่วไปการเล่นเป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงเท่านั้น หากใช้งานในระดับที่พอดี ก็ถือเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง หากเด็กคนไหนสามารถแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสม ไม่บกรร่งต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ การเล่นเกมก็ไม่ทำให้เกิดโทษ แต่ถ้าหากพบว่าเด็กเริ่มมีพฤติกรรมเสพติดหรือหมกมุ่นมากเกินไป อาจก่อให้เกิดปัญหาทางจิตเวชตามมา และเป็นปัญหาที่ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญ

ที่สำคัญที่สุดพ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการหลีกเลี่ยงหน้าจอเวลามีปฏิสัมพันธ์กับลูก ควบคุมตนเอง ไม่ใช้หน้าจอเกินความจำเป็น

ที่มา : <http://med.mahidol.ac.th>

8. บทความนี้ควรใช้ชื่อเรื่องใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

ก. พฤติกรรมของเด็กติดเกม

ข. เกม: ปัญหาที่พ่อแม่ควรใส่ใจ

ค. เด็กติดเกมปัญหาใหญ่ของสังคมไทย

ง. เด็กติดเกม: ปัญหาพฤติกรรมที่ต้องให้

ความสำคัญ

9. จากบทความข้างต้น ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร

ก. ท้อแท้

ข. เป็นห่วง

ค. ไม่พอใจ

ง. สิ้นหวัง

10. แนวคิดสำคัญของบทความนี้คืออะไร

ก. เกมมีทั้งประโยชน์และโทษควรเล่นอย่างเหมาะสม

ข. ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการติดเกมของเด็ก

ค. เด็กไทยในปัจจุบันติดเกมมากจนทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

ง. สังคมในปัจจุบันทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาจึงปล่อยให้เด็กอยู่กับสื่อจนเด็กติดเกม

11. ข้อใดไม่ใช่ข้อเท็จจริง

ก. การเล่นเกมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก เสริมสร้างความสุขในช่วงเวลาว่าง

ข. กิจกรรมดังกล่าวสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเล่นเกมทั่วไปและการติดเกม

ค. สำคัญที่สุดพ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการหลีกเลี่ยงหน้าจอเวลามีปฏิสัมพันธ์กับลูก

ง. ปัญหาติดเกมเกิดจากสมองที่คุ้นชินกับสิ่งที่ทำแล้วเกิดความสุข

12. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความข้างต้น

ก. พ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการหลีกเลี่ยงหน้าจอเวลามีปฏิสัมพันธ์กับลูก ควบคุมตนเองไม่ให้หน้าจอเกินความจำเป็น

ข. เด็กติดเกมเป็นปัญหาที่พบมากในเด็กและวัยรุ่น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และอาจส่งผลให้เกิดอาการป่วยทางจิตเวชที่ต้องให้ความสำคัญ

ค. ผู้ที่เล่นเกมทั่วไปสามารถควบคุมตัวเองได้ รู้จักแบ่งเวลาในการเล่นเกมได้อย่างเหมาะสม การเล่นเกมไม่รบกวนหรือส่งผลกระทบต่อกิจกรรมประจำวัน

ง. การเล่นเกมเป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงเท่านั้น หากใช้งานในระดับที่พอดี ก็ถือเป็นการพักผ่อน แต่ถ้าหากพบว่าเด็กเริ่มมีพฤติกรรมเสพติดหรือหมกมุ่นมากเกินไป อาจก่อให้เกิดปัญหาทางจิตเวชตามมา และเป็นปัญหาที่ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญ

13. บทความนี้สอดคล้องกับสำนวนไทยในข้อใดมากที่สุด

ก. วัวหายล้อมคอก

ข. กันไว้ดีกว่าแก้

ค. โยนหินถามทาง

ง. ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

14. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนได้เหมาะสมที่สุด

ก. เกด เล่นเกมทุกครั้งที่มีเวลาว่าง

ข. ก้อย ใช้เวลาว่างเล่นเกมและสืบค้นวิธีการเล่นเพื่อให้ชนะเพื่อน

ค. แก้ว ใช้เวลาว่างหลังจากอ่านหนังสือและทำการบ้านเพื่อเล่นเกม

ง. แก้ม ชวนน้องไปเล่นเกมที่ร้านเกมหลังจากเลิกเรียนจนทำให้กลับบ้านเย็น

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 15 – 21

รูปของพระเจ้าแผ่นดิน

ยายหลานคู่หนึ่ง ขณะเดินทางกลับจากตลาด ยายก้มลงเก็บเหรียญบาทเหรียญหนึ่งจากพื้นถนน หลานชายตัวน้อยถามยายว่า “ยายเก็บเหรียญบาททำไม บาทเดียว ซื้ออะไรก็ได้” ยายจึงจูงมือหลานชายให้หยุดเดิน ก่อนแอบข้างทางและพูดกับหลานเบาๆว่า “ใช่แล้วหลาน เงินบาทเดียวซื้ออะไรไม่ได้ สมัยนี้ เหตุที่ ยายเก็บเหรียญบาทนี้ไม่ใช่เพราะอยากได้หรอกนะ หลานดูสิ รูปใครรู้ไหม รูปพระเจ้าแผ่นดินเสียวะ ยายไม่อยากให้ เหรียญบาท ที่มีรูปในหลวงถูกเหยียบย่ำ หรือถูกมองเป็นเพียงเศษเงินที่ไม่มีใครสนใจ เดี่ยวกลับไปยายจะเอา เหรียญบาทไปไว้บนหิ้งพระ”

“เข้าใจแล้วครึ้ยยาย” หลานชายตัวน้อยเอ่ยโต้ตอบ ก่อนจะออกก้าวเดินอีกครั้ง พร้อมกับพิมพ์ในลำคอเบาๆ ว่า “รูปของพระเจ้าแผ่นดินๆ ๆ ...”

ที่มา : <https://sites.google.com>

15. เหตุการณ์ในเรื่องนี้มีแนวคิดได้อย่างไร

ก. คนในปัจจุบันเห็นมูลค่าเงิน แต่ลืมคุณค่าบนเหรียญเงิน

ข. คุณค่าของสิ่งต่างๆ ไม่ได้อยู่ที่ราคา แต่อยู่ที่คุณค่าทางใจ

ค. รูปของพระเจ้าแผ่นดินอยู่ทุกที่ในเมืองไทย และมีคุณค่าต่อใจประชาชน

ง. คนไทยทุกคนศรัทธาและเทิดทูนพระเจ้าแผ่นดินมาก และสืบทอดความรู้สึกนั้นสู่ลูกหลาน

21. ข้อความที่ชายหนุ่มเขียนนั้น เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ไม่เหมาะสม เพราะทำให้เด็กน้อยยสะเทือนใจ

ข. ไม่เหมาะสม เพราะเป็นข้อความเชิงโน้มน้าว ชักจูงคนทำงานโดยไม่ได้ยั้งคิด

ค. เหมาะสม เพราะข้อความที่เขียนนั้นทำให้ผู้คนเข้าใจมุมมองของคนตาบอด และเกิดความเห็นใจ

ง. เหมาะสม เพราะการช่วยเหลือเกื้อกูลกันล้วนเป็นสิ่งดี การเขียนแบบนี้ก็เป็นการช่วยกันวิธีหนึ่ง

อ่านเรื่องสั้นต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 22 – 30

ปิด-ปิด-ปิด เปิด เปิด เปิด

ร้อยธรรมคำกลอน โดย พุทธทาสภิกขุ

ปิด ปิด ตา อย่าสอดสาย ให้เกิดเหตุ	บางประเภท แกล้งทำบอด ยอดกุศล
มัวสอดรู้ สอดเห็น จะเป็นคน	เอาไฟลน ตนไป จนไหม้พอง
ปิด ปิด หู อย่าให้แสบ ไปฟังเรื่อง	ที่เป็นเครื่อง กวนใจ ให้หม่นหมอง
หรือเร้าใจ ให้ฟังชาน พาลลำพอง	ผิดทำนอง คนฉลาด อนาคตใจ
ปิด ปิด ปาก อย่าพูดมาก เกินจำเป็น	จะเป็นคน ปากเหม็น เขาคลิ้นไส้
ต้องเกิดเรื่อง เย็นเยื่อ เสมอไป	ถ้าหุบปาก มากไว้ ได้แห่งทองฯ
เปิด เปิด ตา ให้รับแสง แห่งพระธรรม	ยังมีดคำ ยิ่งเห็นชัด ถนัดถนี่
สมาธิมาก ยิ่งเห็นชัด ถนัดดี	นี้วิธี เปิดตาใจ ใช้กันมา
เปิด เปิด หู ให้ยินเสียง สำเนียงธรรม	ทั้งเข้าคำ มีก้องไป ในโลกหล้า
ล้านล้านปี ฟังให้ชัด เต็มอัตรา	คือเสียงแห่ง สุนทรียตา ค่าสุดใจ
เปิด เปิด ปาก สนทนา พุดจาธรรม	วันยังคำ อย่าพูด เรื่องเหลวไหล
พูดแต่เรื่อง ดับทุกข์ได้ โดยสัจจ নয়	ไม่เท่าไร เราทั้งโลก พันโศกแลฯ

29. แนวคิดของบทประพันธ์นี้ สอดคล้องกับสำนวนสุภาษิตใด

- ก. ไฟร้อนจะนอนเย็น ไฟเย็นจะตื่นตาย
- ข. พุดไปสองไฟเบียด นิ่งเสียตำลึงทอง
- ค. สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ
- ง. รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา

30. แนวคิดของบทประพันธ์นี้ เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของปุถุชนหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. เหมาะสม เพราะ คนจะได้เป็นคนดี และไม่เบียดเบียนกัน
- ข. เหมาะสม เพราะ เรื่องนี้เป็นแนวทางละเว้นทุกข์ และก่อสุขแก่ชีวิตมนุษย์ทุกคน
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะ เป็นแนวทางดับทุกข์ตามแนวของนักบวช ซึ่งตรงข้ามกับทางโลก
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะ ปุถุชนยังมีกิเลส และปรารถนาเข้าสังคม ไม่สามารถปิดกั้นเรื่องทางโลกได้

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ข	16	ง
2	ข	17	ก
3	ค	18	ง
4	ง	19	ข
5	ค	20	ก
6	ข	21	ค
7	ก	22	ค
8	ง	23	ง
9	ข	24	ข
10	ก	25	ข
11	ค	26	ค
12	ง	27	ข
13	ข	28	ข
14	ค	29	ง
15	ก	30	ข

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
(Problem Based Learning : PBL)

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)**

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ฉบับนี้ มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด	ให้ระดับคะแนน	5
นักเรียนเห็นด้วยมาก	ให้ระดับคะแนน	4
นักเรียนเห็นด้วยปานกลาง	ให้ระดับคะแนน	3
นักเรียนเห็นด้วยน้อย	ให้ระดับคะแนน	2
นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ระดับคะแนน	1

**ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)**

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านบรรยากาศ					
1. นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน					
2. บรรยากาศในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
3. ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น					
ด้านการจัดกิจกรรม					
4. กิจกรรมมีความน่าสนใจ					
5. นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน					
6. นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดได้					
7. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คิด และหาคำตอบด้วยตนเอง					
8. นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนำเสนอความรู้					
9. นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่านงานเขียนประเภทอื่นๆ ได้					
ประโยชน์ที่ได้รับ					
10. นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ได้ดี					
11. นักเรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการอ่าน					
12. เรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักการอ่านที่ถูกต้อง					
13. นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านในระดับสูงได้					
14. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และตัดสินคุณค่าสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล					
15. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ภาคผนวก จ

ตารางและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ				
จุดประสงค์การเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
สาระการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
กิจกรรมการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
3. เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00
4. พัฒนานักเรียนให้มีการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	1.00
การวัดผลประเมินผล				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. เครื่องมือวัดผลมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00
สื่อการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. พัฒนาความคิดแก่นักเรียน	+1	+1	+1	1.00
ค่าเฉลี่ย				1.00

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ				
จุดประสงค์การเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
สาระการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
กิจกรรมการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
3. เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00
4. พัฒนานักเรียนให้มีการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	1.00
การวัดผลประเมินผล				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. เครื่องมือวัดผลมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00
สื่อการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. พัฒนาความคิดแก่นักเรียน	+1	+1	+1	1.00
ค่าเฉลี่ย				1.00

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ				
จุดประสงค์การเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
สาระการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
กิจกรรมการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
3. เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00
4. พัฒนานักเรียนให้มีการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	1.00
การวัดผลประเมินผล				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. เครื่องมือวัดผลมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00
สื่อการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. พัฒนาความคิดแก่นักเรียน	+1	+1	+1	1.00
ค่าเฉลี่ย				1.00

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านกวีนิพนธ์อย่างมีวิจารณญาณ				
จุดประสงค์การเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
สาระการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
กิจกรรมการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
3. เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00
4. พัฒนานักเรียนให้มีการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	1.00
การวัดผลประเมินผล				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. เครื่องมือวัดผลมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00
สื่อการเรียนรู้				
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. พัฒนาความคิดแก่นักเรียน	+1	+1	+1	1.00
ค่าเฉลี่ย				1.00

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน

ข้อสอบ ข้อที่	ประเภท	ผลการประเมิน			$\sum R$	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
2	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
3	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
4	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
5	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
6	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
7	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
8	สังเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
9	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
10	สังเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
11	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
12	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
13	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
14	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
15	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
16	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
17	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
18	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
19	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
20	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
21	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
22	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
23	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
24	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน (ต่อ)

ข้อสอบ ข้อที่	ประเภท	ผลการประเมิน			$\sum R$	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
26	สังเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
27	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
28	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
29	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
30	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
31	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
32	สังเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
33	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
34	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
35	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
36	ความรู้ความจำ	+1	+1	+1	+3	1.00
37	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
38	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
39	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	+3	1.00
40	นำไปใช้	+1	+1	+1	+3	1.00
41	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
42	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
43	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
44	สังเคราะห์	+1	+1	+1	+3	1.00
45	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+3	1.00
ค่าเฉลี่ย						1.00

ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบวัดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้				แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้			
ข้อ	p	r	คุณภาพข้อสอบ	ข้อ	p	r	คุณภาพข้อสอบ
1*	0.33	0.86	ใช้ได้	24*	0.67	0.68	ใช้ได้
2*	0.46	0.81	ใช้ได้	25*	0.67	0.55	ใช้ได้
3*	0.50	0.62	ใช้ได้	26	0.63	0.26	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
4*	0.38	0.79	ใช้ได้	27*	0.33	0.86	ใช้ได้
5	0.79	0.24	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	28	0.79	0.25	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
6*	0.46	0.61	ใช้ได้	29	0.63	0.37	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
7*	0.63	0.48	ใช้ได้	30*	0.63	0.65	ใช้ได้
8*	0.54	0.56	ใช้ได้	31	0.67	0.38	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
9	0.79	0.05	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	32*	0.33	0.86	ใช้ได้
10*	0.58	0.53	ใช้ได้	33	0.13	-0.08	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
11*	0.38	0.82	ใช้ได้	34	0.88	0.38	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
12	0.88	0.37	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	35*	0.33	0.86	ใช้ได้
13	0.88	0.32	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	36*	0.71	0.42	ใช้ได้
14*	0.58	0.74	ใช้ได้	37	0.54	-0.19	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
15*	0.75	0.48	ใช้ได้	38	0.50	0.27	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
16	0.96	-0.09	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	39*	0.33	0.86	ใช้ได้
17*	0.54	0.61	ใช้ได้	40*	0.46	0.83	ใช้ได้
18*	0.71	0.59	ใช้ได้	41*	0.54	0.62	ใช้ได้
19	0.96	-0.05	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	42*	0.42	0.83	ใช้ได้
20*	0.63	0.68	ใช้ได้	43*	0.54	0.69	ใช้ได้
21	0.33	-0.35	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง	44*	0.63	0.72	ใช้ได้
22*	0.42	0.79	ใช้ได้	45*	0.46	0.66	ใช้ได้
23*	0.29	0.72	ใช้ได้				

ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน

เลขที่	คะแนน		ผลต่าง
	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)	
1	7	15	8
2	7	20	13
3	8	20	12
4	6	23	17
5	10	23	13
6	10	23	13
7	11	23	12
8	9	21	12
9	8	20	12
10	6	23	17
11	9	21	12
12	8	21	13
13	8	21	13
14	9	21	12
15	10	23	13
16	10	21	11
17	10	20	10
18	14	24	10
19	12	22	10
20	10	15	5
21	9	21	12
22	9	18	9
23	10	18	8
24	11	21	10
\bar{x}	10.92	21.46	10.54
S.D.	1.56	2.47	2.15

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านบรรยากาศ					
1	นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	+1	+1	+1	1.00
2	บรรยากาศในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00
3	ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00
ด้านการจัดกิจกรรม					
4	กิจกรรมมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00
5	นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	+1	+1	+1	1.00
6	นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดได้	+1	+1	+1	1.00
7	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คิด และหาคำตอบด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00
8	นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนำเสนอความรู้	+1	+1	+1	1.00
9	นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่านงานเขียนประเภทอื่นๆ ได้	+1	+1	+1	1.00
ประโยชน์ที่ได้รับ					
10	นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ได้ดี	+1	+1	+1	1.00
11	นักเรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการอ่าน	+1	+1	+1	1.00
12	เรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักการอ่านที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00
13	นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านในระดับสูงได้	+1	+1	+1	1.00
14	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และตัดสินคุณค่าสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	1.00
15	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00
ค่าเฉลี่ย					1.00

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวจุฑาธิป เปลาเล
วัน เดือน ปี เกิด	19 กุมภาพันธ์ 2531
สถานที่เกิด	อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนารีวุฒิ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	10 หมู่ 4 ตำบลดอนกระเบื้อง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

